

Knihá

Jób

4/2016

PRŮVODCE STUDIEM BIBLE

Obsah

1. Zemře-li muž, ožije snad opět?
2. Velký spor
3. To máme od Boha přijímat jenom dobro?
4. Bůh a lidské utrpení
5. Zlořečit dni
6. Elífazova řeč
7. Trest jako odplata
8. Nevinná krev
9. Vyjádření naděje
10. Rozhořčený Elihú
11. Odpověď z vichřice
12. Jóbův Vykupitel
13. Jóbův charakter
14. Některá naučení z knihy Jób

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Kniha Jób

Průvodce studiem Bible

Autor: Clifford Goldstein

4. čtvrtletí 2016

Foto: Ulrike Mueller, churchphoto.de

Grafická úprava a sazba Stanislav Staněk

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2016

ISBN 978-80-88026-09-9

ISSN 0409-3208

Úvod

Odvěká otázka

Navzdory různým útokům a protiargumentům mají křesťané pro svou víru v Boha dostatek logických a racionálních důvodů. Navzdory ujištěním „moudrých“, že evoluční koncept „přírodního výběru“ a „náhodných mutací“ může vysvětlit komplexnost, zázrak a krásu života, mnoho lidí tyto argumenty odmítá. Navzdory „vědeckým“ tvrzením, že vesmír povstal „z ničeho“, je pro většinu lidí předsvědčení o existenci věčného Boha Stvořitele – v protikladu k „nicotě“ – logičtějším a uspokojivějším vysvětlením.

Přestože na své straně máme mnoho opravdu dobrých důvodů pro víru, stále jsme konfrontováni s problémem zla. Odvěkou otázkou proto zůstává: Pokud Bůh existuje a je dobrý, laskavý a mocný, proč je na světě tolik utrpení?

Toto čtvrtletí se budeme věnovat knize Jób. Je pozoruhodné, že kniha Jób, která řeší téma utrpení, je jednou z nejstarších biblických knih. Bůh nám už na začátku dal některé odpovědi na nejtěžší z otázek.

Ano, některé odpovědi, ale ne všechny. Ani jedna kniha Bible nemůže zodpovědět vše úplně. Dokonce ani Bible jako celek nedává odpovědi na všechny otázky. Kniha Jób však poodhrnula oponu a zjevuje svým čtenářům realitu, jež přesahuje naše smyslové vnímání, realitu, kterou nedokážou odhalit ani ty nejdůmyslnější vědecké přístroje. Kniha Jób nás vede do sféry, která je nám vzdálená a přesahuje nás – a zároveň je nám nesmírně blízká. Ukazuje na to, že tento svět je neoddělitelně propojený s nadpřirozeným světem. Jóbův příběh je dramatem, které odhaluje principy, na něž nás později upozorňuje i apoštol Pavel: „Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla“ (Ef 6,12).

I když je kniha Jób příběhem především jednoho trpícího člověka, v určitém smyslu je příběhem nás všech. Většina z nás se na tomto světě setkává s těžkostmi a bolestí, kterým nerozumíme. Dokonce i příběh čtyř mužů, kteří přicházejí za Jóbem, odráží naši situaci. Vždyť kdo z nás se už nepokoušel vysvětlovat utrpení druhých?

Pokud bychom však knihu Jób omezili jen na pokus trpícího lidstva vysvětlit, proč lidé prožívají trápení, uniklo by nám něco velmi podstatného. Příběh se odehrává v kontextu velkého sporu mezi Kristem a satanem. Tento kontext je v knize Jób vykreslen velmi plasticky a konkrétně. Jde o opravdový zápas, skutečnou bitvu, která začala v nebi a odehrává se i tady na zemi – v srdci, myslí a těle každé lidské bytosti.

V tomto čtvrtletí se budeme knize Jób věnovat nejen z pohledu příběhu Jóba, ale také velkého sporu, který před námi kniha otevírá. Jako čtenáři, kteří znají nejen Jóbův příběh, ale i ostatní biblické příběhy, se budeme snažit hledat společné souvislosti. Budeme se snažit odhalit nejen to, proč žijeme ve světě naplněném zlem, ale i to, jak bychom v tomto světě měli žít.

Samozřejmě, i když budeme studovat knihu Jób v kontextu celé Bible, odvěká otázka zůstává. Avšak máme naději – obdrželi jsme povzbuzující a stále platnou odpověď, kterou je Ježíš Kristus. Díky němu „jsme vykoupeni jeho krví“ (Ef 1,7), On nám chce odpovědět na všechny naše otázky.

Clifford Goldstein

Zemře-li muž, ožije snad opět?

Texty na tento týden

Jb 14,14.15; 42,10–13.15–17; Gn 4,8; Sk 7,58–60; 1K 10,11; Da 2,44

Základní verš

„Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.“ (J 11,25)

Když se studenti učí, jak má vypadat slohová práce, tak je zdůrazňováno, že je velmi důležité napsat dobrý závěr. Především v beletrii, kde je celý příběh fikcí, musí autor v závěru celý děj dovést k uspokojivému rozuzlení. Avšak dobrý a srozumitelný závěr je důležitý i v literatuře faktu.

Jaká je však realita? Jaký je život, který se neodehrává na stránkách knih či ve scénářích filmů? Jaké jsou naše vlastní příběhy? Jak budou končit? Jaké bude jejich rozuzlení? Bude závěr podobný těm, které se vyskytují v dobré literatuře?

Takto to však nefunguje. Jak by také mohlo, když naše příběhy končí smrtí. Tento závěr není happy endem. Je vůbec možné považovat smrt za „šťastný konec“?

Podobné je to i s příběhem Jób. A přestože je závěr knihy Jób někdy popisován jako happy end – minimálně v kontrastu se vším, co Jób prožil – tak ve skutečnosti o šťastný konec nejde. Vždyť i tento příběh končí smrtí.

Studium knihy Jób začneme na jejím konci. Protože právě závěr knihy nastoluje otázky o našem konci nejen na tomto světě, ale také v souvislosti s věčností.

A žili šťastně, dokud nezemřeli

¹⁰Hospodin také změnil Jóbův úděl, poté co se modlil za své přátele, a dal mu všeho dvojnásob, než míval. ¹¹I přišli k němu všichni jeho bratři a všechny sestry a všichni jeho dřívější známí, aby s ním v jeho domě pojedli chléb. Projevovali mu soustrast a snažili se ho potěšit po všem tom zlu, jež na něj Hospodin uvedl, a každý mu daroval po kesítě a zlatém kroužku. ¹²A Hospodin Jóbovi zehnal ke konci více než na začátku, takže měl čtrnáct tisíc ovcí a koz, šest tisíc velbloudů, tisíc spřežení skotu a tisíc oslic. ¹³Měl také sedm synů a tři dcery. ... ¹⁵Po celé zemi se nenašly tak krásné ženy, jako byly dcery Jóbovy. Otec jim dal dědictví jako jejich bratrům. ¹⁶Jób potom žil ještě sto čtyřicet let a viděl své syny i syny svých synů do čtvrtého pokolení. ¹⁷I zemřel Jób stár a sytý dnů. (Jb 42,10–13.15–17)

Osobní studium

Pohádky a dětské příběhy často končí slovy: „A žili šťastně, dokud nezemřeli.“ Pointa spočívá v tom, že ať už se událo cokoli – princezna byla vysvobozena ze spárů sedmihlavého draka nebo se zlá čarodějnice vypařila – hlavní hrdina (a jeho nová žena) na konci zvítězili a žili šťastně, dokud nezemřeli.

Podobně končí i kniha Jób. Tedy alespoň na první pohled. Po všech trápeních a katastrofách, které ho postihly, končí Jóbův příběh relativně pozitivně.

Jak je v Jb 42,10–17 vylíčen závěr Jóbova příběhu?

Je pravděpodobné, že mnoho lidí by na otázku, která biblická kniha končí podle věty: „A žili šťastně, dokud nezemřeli“, ukázali na knihu Jób. Vždyť přece jeho rodina i přátelé, kteří s ním nebyli během jeho utrpení (kromě Elífaze, Bildada, Sófara, Elíhúa a Jóbovy ženy), se nakonec sejdou a potěšují ho. Dokonce mu dávají zlato do nového začátku. Na konci příběhu má Jób dvojnásobek toho, co měl na začátku – tedy alespoň co se majetku týká (Jb 42,12; 1,3). Měl také deset dětí (sedm synů a tři dcery), jež mu nahradily sedm synů a tři dcery, o které přišel na začátku příběhu (Jb 1,2.18.19). Je zaznamenáno, že „po celé zemi se nenašly tak krásné ženy, jako byly dcery Jóbovy“ (Jb 42,15). To je zmínka, která není uvedena v souvislosti s jeho prvními dcerami. A Jób, který už byl přesvědčen, že stojí tváří v tvář smrti, žil dalších sto čtyřicet let (Jb 42,16). Slovní spojení „sytý dnů“ (Jb 42,17) je v Bibli použito také pro popis posledních dnů Abrahama (Gn 25,8), Izáka (Gn 35,29) a Davida (1Pa 29,28). Poukazuje na stav, kdy je někdo relativně šťastný a spokojený – navzdory nešťastné události, jakou je smrt.

Aplikace

Kdo by neměl rád příběhy se šťastným koncem... Které příběhy, jež znáš, končí happy endem? Co se z nich můžeš naučit?

Nešťastné konce

I promluvil Kain ke svému bratru Ábelovi... Když byli na poli, povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej. (Gn 4,8)

⁵⁸A hnali ho za město, aby ho kamenovali. Svědkové dali své pláště hlídat mládenci, který se jmenoval Saul. ⁵⁹Když Štěpána kamenovali, on se modlil: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha!“

⁶⁰Pak klesl na kolena a zvolal mocným hlasem: „Pane, odpusť jim tento hřích!“ To řekl a zemřel. (Sk 7,58–60)

Osobní studium

Kniha Jób končí tím, že se Jóbovi daří a umírá „stár a sytý dnů“. Je však zřejmé, že životní příběhy většiny lidí takto nekončí. Dokonce ani ti, kteří byli během svého života věrní, čestní a bezúhonní, nemají žádnou záruku, že skončí tak dobře jako Jób.

Jak končí životy následujících biblických postav?

Ábel (Gn 4,8)

Urijáš (2S 11,17)

Élí (1S 4,18)

Jóšijáš (2Kr 23,22–29)

Jan Křtitel (Mt 14,10)

Štěpán (Sk 7,59.60)

V Bibli je mnoho příběhů, které nemají šťastný konec. Na světě žije mnoho lidí, kteří žijí svůj nešťastný příběh. Ať už někdo zemřel jako mučedník pro dobrou věc, nebo na nějakou hroznou nemoc či měl život naplněný bolestí a trápením – mnoho lidí prochází podobnými zkouškami a utrpením jako Jób, avšak s jiným koncem. Kdo z nás nezná nešťastné konce...

Aplikace

Které nešťastné a smutné příběhy znáš z vlastní zkušenosti? Jak tě ovlivnily? Co ses z nich naučil?

(Neúplná) obnova

Hospodin také změnil Jóbův úděl, poté co se modlil za své přátele, a dal mu všeho dvojnásob, než míval. (Jb 42,10)

Osobní studium

Jóbův příběh končí v pozitivním duchu – na rozdíl od mnoha jiných biblických postav i lidských osudů všeobecně. Někdy se mluví o „obnově“ Jóba – mnohé v jeho životě bylo obnoveno.

Jóbův život se vylepšil, v mnoha ohledech došlo k pozitivním změnám. Ale nakonec Jób stejně zemřel. Stejně tak zemřely jeho děti i všichni jeho vnuci, pravnucci, prapranucci... Všichni nakonec zemřeli. Všichni nepochybně v životě čelili stejným či podobným těžkostem a problémům, jaké se staví do cesty i dnes nám. Ano, všichni jsme hříšní a žijeme ve světě, který je změněn hříchem.

Jób se pravděpodobně nikdy nedozvěděl o důvodech, které stály v pozadí katastrof, jež na něj dolehly. Ano, narodily se mu další děti, ale co všechn ten smutek a bolest, který prožíval, když přišel o své první děti? A co jizvy, které si nepochybně nesl po celý zbytek svého života? Kniha Jób sice končí šťastně, ale Jóbův život byl i navzdory tomu naplněn bolestí a utrpením. Tento konec je příliš otevřený, je v něm příliš nezodpovězených otázek.

V Bibli je zaznamenáno, že „Hospodin změnil Jóbův úděl“ (Jb 42,10). A opravdu to tak bylo – v porovnání s tím, čemu byl Jób vystaven. Mnohé však zůstalo neúplné, nezodpovězené, nenaplněné.

Proč by nás to mělo překvapovat? I v našem světě přece zůstávají mnohé otázky nezodpovězené – bez ohledu na to, zda je náš „konec“ dobrý nebo špatný.

I proto můžeme Jóbův konec vnímat jako symbol (i když je nejasný), který ukazuje na konec každého lidského trápení a bolesti. Je předzvěstí konečné naděje a naplnění zaslíbení, které jsme obdrželi díky evangeliu. Je to zaslíbení o úplné a dokonalé obnově, v jejímž světle se obnova Jóbůva údělu zdá být slabou a nevýraznou skutečností.

Aplikace

Co říká text v 1K 4,5 o tom, že pro nás mnohé věci na tomto světě zůstanou skryté, nezodpovězené, nenaplněné a nedokončené? K jaké naději nás tento text obrací?

Boží království

To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků. (1K 10,11)

Ve dnech těch králů dá Bůh nebes povstat království, které nebude zničeno navěky, a to království nebude předáno jinému lidu. Rozdrtí a učiní konec všem těm královstvím, avšak samo zůstane navěky. (Da 2,44)

Osobní studium

V Bibli je možné najít mnoho historických událostí. Jsou však vždy zmiňovány se záměrem přinést určité duchovní ponaučení. Události z minulosti (pozitivní i negativní) jsou používány k tomu, aby vyjádřily principy, které nám ukazují, jak máme žít zde a nyní (1K 10,11).

Bible se však nezaměřuje jen na minulost. Soustřeďuje se i na budoucnost. Nezmiňuje jen události, které se udály, ale také ty, které se teprve mají stát. Odkrývá také to, co se má stát na konci času. Tyto poslední události, které se budou dít na konci času, jsou označovány jako „eschatologické“ (z řeckého slova „eschatos“, které znamená „poslední“). Termín „eschatologický“ se používá i v souvislosti s „posledními“ záležitostmi člověka – smrtí, soudem a nebesy. Zahrnuje i zaslíbení o naději na nový život v novém světě.

V Bibli jsou poslední události zmiňovány poměrně často. I kniha Jób končí Jóbovou smrtí. A kdyby to byla jediná kniha v Bibli, mohli bychom snadno nabýt dojmu, že stejně jako naše příběhy, tak i Jóbův příběh končí smrtí – a to je vše. Není nic dalšího, žádná naděje. Z toho, co víme a vidíme, není možné vyvodit, že by následovalo něco dalšího.

Bible však říká něco jiného. Na konci věků bude ustanoveno Boží království, které bude trvat navěky a bude domovem pro spasené. Nebude jako pozemská království, která vznikají a zase zanikají.

O jaké naději – v souvislosti s koncem dějin – mluví verše v Da 2,44 a 7,18?

„Výsledkem velkého plánu vykopení je plné navrácení světa zpět do Boží přízně. Všechno, co bylo hříchem zkaženo, je obnoveno. Nejen člověk, ale i země byla vykoupěna, aby se stala věčným domovem poslušných. Nyní se naplní původní Boží záměr s jeho stvořením. „Ale království se ujmou svatí Nejvyššího a budou mít království v držení až na věky, totiž až na věky věků.“ (PP 342; NUD 159)

Aplikace

Kniha Jób končí tím, že Jób umírá. Dobrou zprávou je, že konec této biblické knihy neznamená konec Jóbova příběhu. Ani naše smrt není koncem našeho příběhu. V čem je pro tebe toto poznání povzbuzením? Jak mění tvůj pohled na život vědomí, že smrt není definitivním koncem našeho „příběhu“?

Vzkříšení a život

¹⁴Zemře-li muž, ožije snad opět? Všechny dny své povinné služby budu očekávat, dokud nepřijde mé vystřídání. ¹⁵Zavoláš a já ti odpovím, až budeš dychtit po díle svých rukou. (Jb 14,14.15; ČSP)

Osobní studium

Jakou otázku klade v Jb 14,14.15 Jób a jak na ni odpovídá?

Jedním z témat, na něž se soustředí kniha Jób, je smrt. To je přirozené. Každá kniha, která se zabírá lidským utrpením, se musí věnovat otázce smrti. Vždyť smrt je příčinou velkého utrpení. Jób se ptá, zda může mrtvý člověk znovu ožít. Poté vyznává, že čeká na změnu. Slovo „očekávat“ má v hebrejštině souvislost s nadějí. Jób tedy nejen „očekává“, ale on také doufá, má naději.

Jób očekává „vystřídání“ („úlevu“ – B21; „proměnu“ – BK). Toto slovo má v hebrejštině také význam obnovy či náhrady. Často se používá v souvislosti s výměnou oblečení. Význam tohoto slova je poměrně široký. Avšak v kontextu otázky, která souvisí s obnovou po smrti člověka, ukazuje na Jóbovu naději, že po smrti přijde život – protože Bůh bude dychtit „po díle svých rukou“ (Jb 14,15).

Naše naděje – zaslíbení, že smrt nemusí být koncem – vychází z života, služby, smrti a vzkříšení Ježíše Krista. „V Novém zákoně je zdůrazněno, že Kristus porazil smrt, největšího nepřítel člověka. Po vzkříšení Ježíše se stala tato nauka základní myšlenkou biblické víry, protože byla stvrzena Kristovým vítězstvím nad smrtí.“ (The Book of Job, NICOT, Grand Rapids: Eerdmans, 1988, str. 237)

Aplikace

„Ježíš [Martě] řekl: ‚Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít‘“ (J 11,25). Jak rozumíš těmto slovům? V čem jsou pro tebe nadějí a jistotou v souvislosti s „koncem“? V čem máme proti Jóbovi „výhodu“?

Podněty k zamyšlení

Navzdory všem různým pohromám, které na Jóba dopadly, nejenže zůstal věrný Bohu, ale dostal zpět mnohé z toho, o co přišel. Stále však zůstává mnoho otázek nezodpovězených – podobně jako tomu je i u jiných témat v knize Jób. Samozřejmě, kniha Jób je jen jednou knihou Bible – a proto by bylo chybou, kdybychom na ní stavěli celou naši teologii. Některé z dalších částí Písma nám pomáhají osvětlovat těžké otázky, které jsou v knize Jób položeny. Především Nový zákon odhaluje mnohé z toho, čemu lidé ve starozákonní době rozuměli jen částečně. Jedním z příkladů je význam služby ve svatyni. I když věrní Izraelci určitým způsobem rozuměli, co znamená smrt obětovaných zvířat a řád ve svatyni, jen díky Kristově smrti na kříži je možné hlouběji pochopit význam služby ve svatyni. List Židům odhaluje její skutečný význam. Máme přednost, že můžeme poznávat přítomnou pravdu (2Pt 1,12), a tak máme více „světla“, než měl Jób. Přesto ale nemáme odpovědi na všechny otázky. Zjevování pravdy je postupné. I proto – navzdory velkému světlu, které jsme obdrželi – je toho ještě mnoho, čemu se musíme učit a čemu potřebujeme porozumět. „Zástupy vykoupených budou putovat po různých světech a většinu svého času budou věnovat poznávání tajemství vykoupení. Po celou věčnost se bude toto téma stále více otevírat jejich myslím.“ (RH, 3. 3. 1886)

Otázky k rozhovoru

1. *Jak rozumíte myšlence postupného zjevování biblického poznání? Zkuste uvést další příklady, jak tento princip funguje. Například v matematice se nejprve naučíme čísla. Postupně se pak učíme sčítat, odčítat, násobit a dělit. A teprve potom se pustíme do hlubšího objevování matematických zákonitostí, v nichž využíváme naučené základní prvky. Jak vám tento příklad pomáhá chápat myšlenku postupného zjevování v poznávání biblických pravd?*
2. *V Jb 42,11 je zaznamenáno: „I přišli k němu všichni jeho bratři a všechny sestry a všichni jeho dřívější známí.“ Kde však byli tito lidé, když Jób nejvíce trpěl? Proč je zde zaznamenáno, že k němu přišli až poté, co se změnil jeho úděl a život se obrátil k lepšímu? Jak tomu rozumíte? V čem může být problém?*
3. *Které „špatné konce“ se vás nejvíce dotýkají? Jakou naději vám dává Kristův kříž? V čem je pro vás kříž zárukou, že tyto „konce“ nebudou skutečným koncem našich příběhů?*

Velký spor

Texty na tento týden

Jb 1,1–11; Gn 3,1–4; 1J 3,8; Iz 14,12–14; J 12,31.32

Základní verš

„Hospodin však satanovi řekl: Hospodin ti dává důtku, satane, důtku ti dává Hospodin, který si vyvolil Jeruzalém. Což to není oharek vyrvaný z ohně?“ (Za 3,2)

„Na různých místech Starého i Nového zákona se nacházejí odkazy a zmínky o nelítostném boji mezi Bohem a satanem, mezi dobrem a zlem. Tato bitva zuří na kosmické i osobní úrovni. Vzájemným porovnáním a pochopením jednotlivých statí v celkovém kontextu Písma můžeme poskládat mozaiku, která nám přináší celkové poselství Bible s větší jemností, než když se soustředíme na jednotlivé izolované verše.“ (The Handbook of Seventh-day Adventist Theology. Hagerstown, MD: Review and Herald, 2000, str. 969)

Téma velkého sporu vytváří určitou strukturu, která nám lépe pomáhá pochopit „celkové poselství“ Bible – především plán spasení. Přestože je toto téma více zjevné v Novém zákoně, je neoddělitelnou součástí i Starého zákona. Pravděpodobně nikde ve Starém zákoně nenacházíme jasnější obraz celého konfliktu a satanova působení než v knize Jób. Ona nám odhaluje, jak výrazně naše životy vesmírný konflikt ovlivňuje.

Tento týden se budeme věnovat širšímu pohledu na realitu, který je hlavním motivem knihy Jób. A přestože se naše životní příběhy od toho Jóbova odlišují, jedno máme společné – podobně jako Jób jsme součástí velkého sporu.

Kousek nebe na zemi

¹Byl muž v zemi Úsu jménem Jób; byl to muž bezúhonný a přímý, bál se Boha a vystříhal se zlého. ²Narodilo se mu sedm synů a tři dcery. ³Jeho stáda čítala sedm tisíc ovcí, tři tisíce velbloudů, pět set spřežení skotu a pět set oslic. Měl také velmi mnoho služebnictva. Ten muž předčil všechny syny dávnověku. ⁴Jeho synové strojivali doma hodokvasy, každý ve svůj den, a zvali i své tři sestry, aby s nimi hodovaly a pily. (Jb 1,1–4)

Osobní studium

Kniha Jób začíná relativně v pozitivním duchu. Minimálně z lidského pohledu vidíme člověka, který byl pozeňnaný ve všech oblastech.

Co říkají verše v Jb 1,1–4 o Jóbově životě?

Zdá se, že Jób měl vše – včetně spravedlivé povahy. Jóba charakterizuje několik vlastností. Je o něm řečeno, že byl „bezúhonný“. V hebrejštině má toto slovo ještě význam „úplný“ nebo „poctivý“. Jób je dále charakterizován jako „přímý“ („rovný“, „upřímný“). To navozuje představu člověka, který chodí po přímých cestách a nemusí se v životě hrbít. Kniha Jób tedy začíná téměř rajskou scénou, která popisuje spravedlivého, čestného a bohatého člověka, který má vše.

Přes to všechno Jób žije ve světě, který je padlý a hříšný.

Jak je možné rozumět textu zapsanému v Jb 1,5? Co říká o realitě hříšného světa, kterého byl Jób součástí?

„Jób se obával, aby se jeho děti něčím před Bohem neprovinily. Proto jako věrný kněz své rodiny přinášel oběti za každé ze svých dětí. Rozuměl totiž destruktivnímu vlivu hříchu. Obavy z toho, že by jeho děti mohly opomenout Boží vůli, ho jako přímluvce vedly k Bohu, u kterého za ně prosil.“ (3BC 1140)

Podle Bible žil Jób nejlépe, jak mohl. Na začátku knihy je představen jako člověk, který žil naplněný život s velkou rodinou, dobrým jménem a velkým bohatstvím. Žil však na planetě, která byla prosáknuta hříchem. A proto se měl i Jób zanedlouho setkat se všemi nebezpečími, která život na zemi přináší.

Aplikace

Co dobrého prožíváš právě teď? Co vše vnímáš jako Boží požehnání? Jak se můžeš naučit přijímat všechny dary s vděčností?

Vesmírný konflikt

⁶Nastal pak den, kdy přišli synové Boží, aby předstoupili před Hospodina; přišel mezi ně i satan. ⁷Hospodin se satana zeptal: „Odkud přicházíš?“ Satan Hospodinu odpověděl: „Procházel jsem zemi křížem krážem.“ ⁸Hospodin se satana zeptal: „Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystříhá se zlého.“ ⁹Satan však Hospodinu odpověděl: „Cožpak se Jób bojí Boha bezdůvodně? ¹⁰Vždyť jsi ho ze všech stran ohradil, rovněž jeho dům a všechno, co má. Dílu jeho rukou žehnáš a jeho stáda se na zemi rozmohla. ¹¹Ale jen vztáhni ruku a zasáhni všechno, co má, hned ti bude do očí zlořečit.“ (Jb 1,6–11)

Osobní studium

Kniha Jób začíná scénou, která je naplněna pokojem a souladem.

Jenže od šestého verše první kapitoly nastává změna. Příběh nás vychyluje do úplně jiné reality, kterou lidé mohou poznat jen díky nadpřirozenému zjevení. Je zajímavé, že tato nebeská realita vůbec nevypadá tak pokojně a harmonicky jako ta, která byla na začátku kapitoly na zemi.

Jaký je rozdíl v atmosféře zaznamenané v Jb 1,6–12 a té, která je odhalena v úvodu knihy? V čem je největší kontrast?

V těchto několika verších je mnohé odkryto. Odhalují takový pohled na vesmír, jaký nemohou zprostředkovat žádné dalekohledy a který nemohou přinést ani nejnovější vědecké přístupy. Tyto verše odhalují vesmírný konflikt. Scéna, již jsme svědky, není nějakým klidným a přátelským rozhovorem. Bůh mluví o Jóbovi (když to hodnotíme z lidského pohledu) s určitou hrdostí – jako když se otec chlubí svým synem. Satan reaguje tím, že se Bohu vysmívá. „Satan však Hospodinu odpověděl: „Cožpak se Jób bojí Boha bezdůvodně?““ (Jb 1,9). V satanových slovech je možné postřehnout určitou pohrdavou uštěpačnost a posměšný tón.

Přestože v textu není nikde zmíněno, že se tato konfrontace odehrává v nebi, z kontextu to nepřímou vyplývá. Vidíme stvořenou bytost, anděla, jak předstupuje před Boha v nebesích a přímo ho obviňuje před ostatními „syny Božími“. Je těžké si představit, že by takto někdo mluvil s některým ze světových politiků. V našem příběhu je však bytost, která se takto chová k samotnému Bohu. Jak se to mohlo stát?

Odpověď můžeme najít v tématu, které se v různých odměnách objevuje na vícero místech v Bibli. Nazýváme ho „velký spor“ a pomáhá nám pochopit nejen knihu Jób, ale i celé Písmo a jeho vysvětlení smutného příběhu hříchu a utrpení na zemi. A co je ještě důležitější, pomáhá nám lépe chápat, co pro nás Ježíš učinil na kříži, aby vyřešil problém hříchu a utrpení na zemi.

Aplikace

Proč je podle tebe tak výrazný kontrast mezi pozemskou a nebeskou scénou na začátku knihy Jób? Pokud bys byl nezaujatý pozorovatel, na čí stranu by ses na základě předložených argumentů v případě Jóba postavil?

Konflikt na zemi

¹Nezchytralejší ze vsí polní zvíře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“²Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. ³Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.““⁴Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti.“ (Gn 3,1–4)

Kdo však se dopouští hříchu, je z ďábla, protože ďábel od počátku hřeší. Proto se zjevil Syn Boží, aby zmařil činy ďáblů. (1J 3,8)

Osobní studium

Kniha Jób poodhrnuje oponu a odhaluje dimenze existence, které nám naše oči, uši a pozemská logika neukážou. Je v ní ukázán konflikt mezi Bohem a satanem. Nejprve se tento spor v knize Jób odehrává v nebi, velmi rychle se však přesouvá na zem. V celé Bibli nacházíme texty, které odkazují na tento stále probíhající boj. I my sami jsme součástí tohoto probíhajícího zápasu.

Jak nám následující verše odhalují realitu velkého sporu, který je zápasem mezi dobrem a zlem, Bohem a satanem?

Gn 3,1–4

Za 3,2

Mt 4,1

1Pt 5,8

1J 3,8

Zj 12,9

Tyto verše jsou jen malou ukázkou toho, co se v Písmu, přímo i nepřímo, říká o ďáblůvi – nadpřirozené bytosti, která má své zákeřné plány. A přestože mnoho lidí se dívá na satana jako na jakýsi zastaralý a primitivní mýtus, svědectví Bible nám jasně ukazuje, že tomu tak není.

Aplikace

V jakých oblastech můžeš pozorovat působení satana ve světě? Co ti může sloužit jako ochrana před jeho svody?

Jób uprostřed velkého sporu

¹²Jak jsi spadl z nebe, třpytivá hvězdo, jitřenky synu! Jak jsi sražen k zemi, zotročovateli pronárodů! ¹³A v srdci sis říkal: „Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy, zasednu na Hoře setkávání na nejzazším Severu. ¹⁴Vystoupím na posvátná návrší oblaků, s Nejvyšším se budu měřit.“ (Iz 14,12–14)

Osobní studium

Úvodní scény knihy Jób nám přibližují některé klíčové záležitosti. (1) Zjevují realitu jiné dimenze, kterou díky tomu můžeme poznat – realitu nebeského světa, v němž žijí kromě Boha i další nebeské bytosti. (2) Nás pozemský život je propojen s tím, co se děje v nebi. (3) Úvod knihy Jób nám též odhaluje konflikt mezi Bohem a satanem, který je propojen s tím, co se děje na zemi.

Začátek knihy Jób je tedy jakýmsi minimalistickým popisem velkého sporu. Je v něm zdůrazněno, že se velký spor – který se týká celého vesmíru – projevuje v životě jednoho člověka. Problémy spojené s velkým sporem zasahují nás všechny.

Knihy Jób představuje satana, který bojuje proti Bohu. Nedožíváme se z ní však, jak to vše začalo. Jak následující texty pomáhají lépe porozumět velkému sporu?

Iz 14,12–14

Ez 28,12–17

V knize Na úsvitu dějin Ellen Whiteová píše, že „zákon lásky“ je základem Boží vlády. Zdůrazňuje, že Bůh nemá zálibu ve „vynucené poslušnosti“, proto dal všem stvořeným bytostem „svobodnou vůli, aby mu mohly dobrovolně sloužit“. „Našel se někdo, kdo zneužil svobodu, kterou Bůh stvořeným bytostem daroval. V myslí toho, koho Bůh hned po Kristu nejvíce poctil a kdo měl nejvyšší postavení mezi obyvateli nebe, se zrodil hřích.“ (PP 34.35; PP 13; NUD 9) V této souvislosti autorka odkazuje na výše uvedené verše z knihy Izajáš a Ezechiel, které popisují satanův pád.

Tím nejdůležitějším je však „zákon lásky“ a realita svobodné vůle. Bible naznačuje, že se satan začal vyvyšovat a byl pyšný na svou vlastní krásu a velkolepost. Nevíme, proč se to stalo. Je to pravděpodobně součástí toho, co apoštol Pavel označuje jako „tajemství bezzákonnosti“ („bezbožnosti“ či „nepravosti“ – 2Te 2,7). Tyto výrazy jsou výstižné, když si uvědomíme, jak úzce souvisejí s Božím zákonem a jeho vládou. V době, kdy satan v Jóbově příběhu působí, je už velký spor v plném proudu a satan je v otevřené vzpourě proti Bohu.

Aplikace

Jaká důležitá rozhodnutí před tebou stojí? Jaká biblická zaslíbení ti mohou pomoci v tom, aby ses rozhodl správně?

Kříž

³¹Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven. ³²A já, až budu vyvržen ze země, přitáhnu všechny k sobě.“ (J 12,31.32)

Osobní studium

Kniha Jób zmiňuje mnoho důležitých problémů a klade množství znepokojivých otázek. Mnohé z nich však zůstávají bez odpovědi. Abychom mohli na některé z nich odpovědět, potřebujeme vnímat celkový pohled Bible. A i tak „vidíme jako v zrcadle, jen v hádance“ (1K 13,12).

V předchozí části bylo konstatováno, že v knize Jób není zaznamenáno, jak začala satanova vzpoura. Není v ní také nic o konečné porážce satana ve velkém sporu. Navzdory tomu, že v tom, co se v celé knize Jób odehrává, je satan „spouštěčem“, po úvodních scénách (Jb 1,6–12; 2,1–7) se s ním již nesetkáváme. Ve zbytku knihy už satan není zmíněn. Místo toho vše, co je v příběhu vyprávěno, souvisí s Bohem. Má to svůj význam – vždyť kniha Jób je o Bohu. O tom, jaký skutečně je.

Bible nás však nenechává bez odpovědi na otázky, které souvisejí s porážkou satana ve velkém sporu. Satan byl poražen díky Ježíšově smrti na kříži.

Jak nám následující texty pomáhají pochopit, co Ježíš učinil a jak to souvisí s koncem velkého sporu?

J 12,31.32

Zj 12,10–12

Ř 3,26

Žd 2,14

Díky kříži byl nejen zjeven Boží charakter a jeho láska k lidem, ale bylo také odhaleno, kým je satan. Bytosti, které znaly Ježíše jako vládce nebes, musely žasnout, když viděly, jak ho ponižují satanovi přísluhovači. Právě toto je „soudem“, o němž Ježíš mluvil v J 12. Tím, že Spasitel zemřel na kříži „za hříchy celého světa“ (1J 2,2), nás zachránil. Právě tehdy se stalo realitou Boží zaslíbení, které dal „před věčnými časy“ (2Tm 1,9). Prostřednictvím své smrti za nás Kristus ukázal, že „je spravedlivý a ospravedlňuje toho, kdo žije z víry v Ježíše“ (Ř 3,26). Kristus na kříži vyvrátil satanova obvinění, že Bůh se nemůže držet svého zákona (že je spravedlivý) a zároveň zachránit ty, kteří zákon přestoupili (ospravedlnit je). Po Golgotě je satanův úděl jasný – je poražen.

Aplikace

Jak se můžeš těšit z toho, co pro tebe Kristus na kříži učinil – navzdory zkouškám a trápením, která prožíváš?

Podněty k zamyšlení

Spor či zápas mezi dobrem a zlem se nachází v mnoha kulturách. Předává se již tisíciletí – často přes různé mýty. Dnes, pod vlivem historicko-kritické metody studia Bible a moderního racionalizmu, mnoho křesťanů odmítá realitu skutečného ďábla a zlých andělů. Argumentují, že jde o symboly lidského a přirozeného zla, které vznikly v jednoduchých a primitivních kulturách. Z našeho pohledu je však velmi těžké představit si, jak by mohlo poselství Bible dávat smysl bez víry v existenci satana a jeho andělů.

Mnoho křesťanů se však nenechalo svést a vnímají realitu vesmírného konfliktu mezi nadpřirozenými silami dobra a zla. Evangelikální teolog Gregory Boyd se zešíroka věnoval sporu mezi Bohem a satanem. V úvodu ke své knize *God at War: The Bible Spiritual Conflict* píše: „V Bibli jsou od začátku do konce zmiňovány duchovní bytosti, které existují a výrazně ovlivňují lidi – k lepšímu, nebo horšímu. Tato skutečnost je centrem biblického světónázoru.“ (Boyd Gregory A., *God at War*. Downer's Grove, IL: InterVarsity Press, 1997, str. 11)

Otázky k rozhovoru

1. *Které biblické texty mluví o satanovi a démonských silách? V čem je problém, pokud tyto texty vykládáme jen jako symboly pro temnou stránku lidstva?*
2. *Niccolo Machiavelli (1469–1527), florentský politik, filozof, spisovatel a historik, pronesl, že by bylo lepší, kdyby se vládce jeho poddaní báli, než aby ho milovali. Naproti tomu Ellen Whiteová napsala: „I když Boží nekonečná moudrost rozhodla, že nemůže déle zůstat v nebi, nebyl satan zahuben. Protože Bůh přijímá jen službu z lásky, musí oddanost stvořených bytostí vycházet z přesvědčení, že Bůh je spravedlivý a laskavý. Obyvatelé nebes a ostatních světů nebyli připraveni pochopit podstatu zla a jeho důsledky, a nemohli by tedy zničení satana chápat jako projev Boží spravedlnosti a milosti. Kdyby byl satan okamžitě zničen, sloužili by Bohu spíše ze strachu než z lásky.“ (GC 498.499; VDV 326) Proč Bůh chce, abychom mu sloužili z lásky, a ne ze strachu?*

To máme od Boha přijímat jenom dobro?

Texty na tento týden

Jb 1,10.11.20–22; 2,3–6.9.10

Základní verš

„Ale on jí odpověděl: ‚Mluvíš jako nějaká bláhová žena. To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?‘ Při tom všem se Jób svými rty neprohřešil.“ (Jb 2,10)

V úvodu knihy Jób je nám představena úplně jiná realita. Jsme vtaženi do středu velkého sporu mezi Kristem a satanem. V textu je předestřena scéna, která nám může pomoci lépe rozumět světu, v němž žijeme – světu, který se nám často zdá nepochopitelný, záhadný a někdy i děsivý. Kniha Jób však odhaluje, že velký spor není bitva či válka, která se nás netýká. Kéž by tomu tak bylo... Ale není tomu tak. „Proto jásejte, nebesa a všichni, kdo v nich přebýváte! Běda však zemi i moři, neboť sestoupil k vám ďábel, plný zlosti, protože ví, jak málo času mu zbývá“ (Zj 12,12). Satan byl svržen na tuto zem a my na „vlastní kůži“ zakoušíme jeho hněv. Kdo z nás s tím nemá zkušenost?

Tento týden se budeme věnovat prvním dvěma kapitolám knihy Jób. Ukážeme si, jak se nás týká velký spor a v čem jsme jeho součástí.

Jób, Boží služebník

¹⁰Vždyť jsi ho ze všech stran ohradil, rovněž jeho dům a všechno, co má. Dílu jeho rukou žehnáš a jeho stáda se na zemi rozmohla. ¹¹Ale jen vztáhni ruku a zasáhni všechno, co má, hned ti bude do očí zlořečit.“ (Jb 1,10.11)

Osobní studium

Jaká jsou satanova obvinění v první kapitole knihy Jób? Na co se zaměřuje? Co je součástí jeho útoků? Na koho satan v konečném důsledku útočí?

Úvod knihy Jób nezmiňuje jen jeho spravedlnost a bezúhonný charakter, ale i hmotné statky a rodinu s mnoha dětmi. To vše dělalo z Jóba člověka, který „předčil všechny syny dávnověku“ (Jb 1,3). A právě Jóbovo požehnání vmetl satan Bohu do tváře. Obvinil Jóba, že Bohu slouží jen proto, že mu Bůh dal mnohé dary.

V Jb 1,11 satan říká, že kdyby Bůh od Jóba odňal své požehnání, tak mu začne zlořečit. Satanův útok je tedy ve skutečnosti směřován proti samotnému Bohu. (V tom spočívá podstata velkého sporu.) Pokud je Bůh opravdu tak úžasný a dobrý, pak ho bude Jób poslouchat, respektovat a uctívat jen na základě lásky a uznání. Vždyť kdo by nemiloval Boha, který pro něho dělá tak mnoho? Satan vlastně říká, že to, co Jób od Boha obdržel, bylo jen jakousi formou úplatku, který měl Jóba přivést k uctívání Boha. Naznačil tím, že Jób neslouží a neuctívá Boha na základě lásky, ale ze sobeckých pohnutek.

V této souvislosti je možné zmínit lidi, kteří obklopovali despotické a nenáviděné politické vůdce a byli jim věrní – jen proto, že jim vládcové prokazovali nějakou přízeň. Pokud je Bůh opravdu laskavým, milujícím a starostlivým Otcem – jak to o sobě sám říká – pak i kdyby Jób přišel o všechno, zůstal by Bohu věrný. Satan svým tvrzením, že Jób určitě věrný Bohu nezůstane, vlastně říká, že Jób Bohu plně nedůvěřuje a je věrný jen z vypočítavosti – kvůli požehnání, která od Boha dostal. Podle satana tedy Jóbova oddanost Bohu závisí jen na tom, zda se to Jóbovi vyplatí a zda z toho bude mít nějaký zisk.

Aplikace

Proč sloužíš Bohu? Proč ho uctíváš? Možná tvá motivace není úplně dokonalá. Pokud bys však čekal, až tvé pohnutky budou úplně čisté, jak by to mohlo ovlivnit tebe a tvou víru?

„Kůži za kůži“ – spor pokračuje

³Hospodin se satana zeptal: „Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystříhá se zlého. Ve své bezúhonnosti setrvává dosud, ačkoli jsi mě proti němu podnítil, abych ho bezdůvodně mořil.“ ⁴Satan však Hospodinu odpověděl: „Kůži za kůži! Za sebe samého dá člověk všechno, co má. ⁵Ale jen vztáhni ruku a dotkni se jeho kostí a jeho masa, hned ti bude do očí zlořčit.“ ⁶Hospodin na to satanovi odvětil: „Nuže, měj si ho v moci, avšak ušetři jeho život.“ (Jb 2,3–6)

Osobní studium

Texty zapsané v Jb 1,6–8 a 2,1–3 jsou si velmi podobné a mnohé se v nich opakuje. Velká změna nastává v Jb 2,3, když Bůh zmiňuje to, že Jób zůstal věrný navzdory katastrofám, které do jeho života přišly. Satanovo obvinění se ukázalo jako falešné. Jób zůstal Bohu věrný, neztracoval ho ani se nerouhal – přestože byl satan přesvědčen, že to trpící Jób udělá.

V Jb 2,4 však satan útočí znovu. Slovní spojení „kůži za kůži“ je idiom (ustálený víceslovný výraz), jehož význam není příliš zřejmý. Nese však myšlenku: Je třeba Jóba vrhnout do ještě většího trápení, aby se ukázalo, jak je to s jeho věrností. Satan chce zničit Jóbovo tělo a zdraví.

Jaký význam má skutečnost, že se oba rozhovory mezi Bohem a satanem odehrály před „Božími syny“?

Je zajímavé, že to, co se dělo, nebylo skryté. Obě setkání mezi Bohem a satanem, během nichž došlo k jejich diskuzi, se odehrála před nebeskými bytostmi. Satan obviňuje Jóba (a Boha) veřejně, před ostatními bytostmi. To je v souladu s naším chápáním velkého sporu. Ten se odehrává před celým vesmírem (1K 4,9; Da 7,10; Zj 12,7–9).

„Plán vykoupení měl však ještě širší a hlubší význam než jen spasení člověka. Nebyli to jen obyvatelé tohoto malého světa, kdo měl získat správný pohled na Boží zákon, ale Boží charakter měl být obhájen před celým vesmírem. ... Tím, že zemře za spasení člověka, ospravedlní Kristus Boha a jeho Syna, pokud jde o jejich postup vůči satanově vzpouře, upevní Boží zákon a zjeví povahu a následky hříchu.“ (PP 68.69; NUD 25)

Aplikace

Jak vnímáš skutečnost, že probíhající spor mezi Bohem a satanem sledují všechny nebeské bytosti? V čem je to pro tebe povzbuzením či alespoň úlevou? Které otázky tě v této souvislosti nejvíce trápí? Proč?

Jméno Hospodinovo buď požehnáno

²⁰Tu Jób povstal, roztrhl svou řízu a oholil si hlavu. Potom padl k zemi, klaněl se ²¹a pravil: „Z života své matky jsem vyšel nahý, nahý se tam vrátím. Hospodin dal, Hospodin vzal; jméno Hospodinovo buď požehnáno.“ ²²Při tom všem se Jób nijak neprohřešil a neřekl proti Bohu nic nepatřičného. (Jb 1,20–22)

Osobní studium

Co Jób dělal po satanově prvním útoku – v době, kdy se dozvěděl o všech neštěstích, která ho postihla? Jaký význam má konstatování, že uprostřed těchto katastrof „se Jób nijak neprohřešil a neřekl proti Bohu nic nepatřičného“?

Svobodná vůle má zásadní postavení v Boží vládě, která je založena na lásce. Bůh touží po tom, abychom mu sloužili z lásky, ne z donucení. „Satan naznačoval, že Jób slouží Bohu ze sobeckých pohnutek. ... Satan chtěl popřít, že by pravé náboženství vyvěralo z lásky a rozumového uznání Božího charakteru. Odmítal, že by skuteční věřící šli po cestě víry z lásky – a ne pro nějakou odměnu. Odmítal, že by někdo Bohu sloužil jen proto, že je to správné – a ne pro nebeskou slávu. Odmítal, že by někdo mohl milovat Boha, protože je hodný lásky a důvěry. Tvrdil, že lidé Boha následují jen pro požehnání, kterého se jim za to dostává.“ (3BC 500)

Jób svým jednáním ukázal, že satan nemá pravdu. Skutečnost, že Bůh věděl, jak se Jób zachová, neznamená, že Jób neměl svobodu rozhodnout se jinak. Mohl zhřešit, mohl říci Bohu něco „nepatřičného“. Bůh nenutil Jóba, aby byl věrný a poslušný. Když vezmeme v úvahu všechny okolnosti, potom je Jóbova vytrvalá věrnost úžasným svědectvím – nejen pro všechny lidi, ale i pro nebeské bytosti.

V čem kontrast toho, co se stalo Jóbovi (Jb 1), s tím, co prožili Adam s Evou (Gn 3,1–8), zvýrazňuje děsivost jejich hříchu?

Adam s Evou, bezhříšné bytosti uprostřed skutečného ráje, podlehli satanovu útoku, přestoupili zákon a padli do hříchu. Jób je uprostřed tragédie, trápení, bolesti a ruin věrný Bohu – navzdory satanovým útokům. Obě situace jsou příklady toho, jaký vliv má svobodná vůle a co vše může ovlivnit.

Aplikace

Jak na tebe působí Jóbova reakce na to, co se mu stalo? Proč v porovnání s ní vynívají různé omluvy hříchu lacině, lehkovážně a lživě?

Jóbova žena

9 Jeho žena mu však řekla: „Ještě se držíš své bezúhonnosti? Zlořeč Bohu a zemři.“¹⁰ Ale on jí odpovéděl: „Mluvíš jako nějaká bláhová žena. To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?“ Při tom všem se Jób svými rty neprohřešil. (Jb 2,9.10)

Osobní studium

V Jóbově příběhu vystupuje ještě další oběť – jeho manželka. V celém příběhu se objevuje zmínka pouze v Jb 2,9.10. Pak se z příběhu vytrácí. Pokud však vezmeme v úvahu vše, co se událo, bolest této zoufalé ženy musela být nepředstavitelná. Vždyť přišla o deset dětí! Jejich tragická smrt spolu s dalšími ztrátami, které Jóbova rodina utrpěla, ukazuje na univerzálnost utrpení. Všichni jsme součástí velkého sporu, nikdo nemůže uniknout.

Jaká vyjádření používají v Jb 2,3 a 2,9 Bůh i Jóbova žena? V jakém kontextu tato slova říká Bůh a v jakém Jóbova žena? V čem je rozdíl?

V obou textech se objevuje stejné vyjádření o tom, že Jób je bezúhonný (upřímný – BK). Toto slovo je i v Jb 1,1 a 1,8. Základem tohoto slova je myšlenka úplnosti a plnosti.

Jóbova žena nezpochybňuje manželovu bezúhonnost, poctivost a čestnost. Ve svém zármutku a utrpení však naznačuje, že smrt je určitým způsobem vykoupení z bolesti. Neměli bychom se proto na Jóbovu ženu dívat jako na toho, kdo zprostředkovává pokušení, ale spíše na spolucítící a spolutrpicí bytost. Vždyť kdo v celém vesmíru (kromě Boha) lépe rozuměl Jóbově bolesti než právě jeho žena.

Jak je možné rozumět textu zaznamenanému v Jb 2,10 (Fp 4,11–13)?

V Jóbově odpovědi je odhalena ryzost jeho víry. Byl rozhodnutý sloužit Bohu v dobrých i zlých časech. Je zajímavé, že se právě v tuto chvíli satan vytrácí z příběhu a už se v něm neobjeví. A přestože to text nikde nezmiňuje, umíme si představit, jaké bylo satanovo znechucení z Jóbovy reakce. Pravděpodobně bylo stejné, jako když neuspěl při pokušení Ježíše na poušti. Přesto je satan mocným nepřítelem a v Bibli je mnoho příběhů o tom, jak se lidé stali poměrně lehkou kořistí jeho svodů. „Žalobce našich bratří“ (Zj 12,10) v tomto případě neuspěl a šel hledat nějakou jinou kořist.

Aplikace

Co děláš pro to, aby tvá víra rostla? Co můžeš udělat pro to, abys zůstal Bohu věrný – v dobrých i zlých časech?

Pravá poslušnost

Při tom všem se Jób nijak neprohřešil a neřekl proti Bohu nic nepatřičného. (Jb 1,22)

Ale on jí odpověděl: „Mluvíš jako nějaká bláhová žena. To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?“ Při tom všem se Jób svými rty neprohřešil. (Jb 2,10)

Osobní studium

V Jb 1,22 a 2,10 jsou zaznamenány dvě důležité výpovědi. V obou je konstatováno, že navzdory útokům a pokušení zůstal Jób věrný Bohu. Texty zdůrazňují skutečnost, že Jób nezhřešil – ani slovy, ani činy.

Tyto texty neříkají, že by Jób nebyl hříšníkem. Takové tvrzení by bylo proti biblickému učení. „Říkáme-li, že jsme nezhřešili, děláme z něho lháře a jeho slovo v nás není“ (1J 1,10). Když je o Jóbovi napsáno, že byl „bezáhonný a přímý, bál se Boha a vystříhal se zlého“ (Jb 1,1), tak to neznamená, že by byl bezhříšným člověkem. Jako každý jiný člověk se Jób narodil ve hříchu a potřeboval Spasitele.

Jób však i navzdory svému utrpení zůstal věrný Bohu. V tomto smyslu je možné vnímat Jóba jako určitý symbol, možná dokonce předobraz Ježíše, který uprostřed zkoušek a pokušení nepodleh, nezhřešil, a tak vyvrátil satanova obvinění vůči Bohu (více se tomuto tématu budeme věnovat ve 14. lekci). Samozřejmě bylo Kristovo dílo mnohem větší a ve svých důsledcích úplně jiné než to, čím musel projít Jób. Určité připodobnění je však možné.

Jak se Jóbova zkušenost zrcadlí v příběhu Ježíšových zkoušek na poušti (Mt 4,1–11)?

Navzdory nehostinnému prostředí, samotě a slabosti z nedostatku jídla Ježíš „v těle, jako má hříšný člověk“ (Ř 8,3) nepodleh a neudělal to, co po něm satan chtěl. Podobně jako Jób zůstal věrný a nepodleh pokušení. I v tomto případě se satan z příběhu vytrácí. Písmo říká, že ho ďábel opustil (Mt 4,11; Jk 4,7).

V Ježíšově případě však bylo jeho utrpení na poušti jen začátkem toho, co následovalo. Jeho skutečnou zkouškou byl kříž, na němž navzdory všemu obstál. Ježíš „v poslušnosti podstoupil i smrt“ (Fp 2,8).

Aplikace

Jak rozumíš vyjádření, že Ježíš „v poslušnosti podstoupil i smrt“ (Fp 2,8)? Jak se to dotýká tvého života? Jak Ježíšův příklad ovlivňuje tvůj pohled na pokušení a poslušnost?

Podněty k zamyšlení

Slova, která pronesla Jóbova manželka, se překládají takto: „Zlořec Bohu a zemři“ (Jb 2,9). Text v Jb 1,5 je vyjádřen tímto způsobem: „Možná, že moji synové zhřešili a zlořčili v srdci Bohu.“ V Jb 1,11 je zaznamenáno: „Ale jen vztáhni ruku a zasáhni všechno, co má, hned ti bude do očí zlořčit.“ Ve všech těchto případech pochází slovo přeložené jako „zlořčit“ z hebrejského slova s významem „žehnat“. Základní kořen slova „brk“ je v celé Bibli používán ve významu „žehnat“. Stejně slovo je použito v Gn 1,22, když Bůh „požehnal“ zvířata, která stvořil. Nebo v Gn 2,3, když Bůh „požehnal sedmý den“. Stejný základní kořen je použit i v Ž 66,8: „Dobrořečte, národy, našemu Bohu...“.

Proč je tedy sloveso, které znamená „žehnat“, překládáno ve zmíněných verších knihy Jób jako „zlořčit“? Kdyby v těchto verších šlo o „žehnaní“, texty by nedávaly smysl. Proč by Jób měl přinášet pro jistotu oběť Bohu, kdyby jeho synové ve svém srdci „žehnali“ Bohu? V textu je potřeba použít jiný význam. Podobné je to i v Jb 1,11 a 2,5. Proč by si měl satan myslet, že po všech neštěstích, která na Jóba dopadla, by žehnal Bohu? Kontext určuje, že slovo bylo přeloženo jako „zlořčit“. V případě Jóbovy ženy je to trochu jinak. V Jb 2,9 by smysl dával i překlad: „Dobrořeč Bohu a zemři“ – v tom smyslu, že Jób měl poděkovat za všechno, co do Boha dostal, a raději zemřít než prožívat takové trápení.

Proč tedy autor knihy Jób nepoužil ve zmíněných verších (minimálně v Jb 1,5.11 a 2,5) pro zlořečení běžné slovo (například sloveso „kl“)? Někteří teologové se domnívají, že autor použil slovo „žehnat“ jako eufemismus (pojmenování, které zmírňuje nebo přikrašluje špatné nebo nepříjemné skutečnosti či zdůrazňuje jejich pozitivní stránku, případně nahrazuje vulgarismus). Už jen samotná představa, že bude napsáno „zlořčit Bohu“, mohla být nepřijatelná pro autorovo náboženské citění. (Podobné je to také v 1Kr 21,10.13, kde je použito „zlořčit Bohu“, přestože je v hebrejštině „brk“ – tedy „žehnat“.) Autor tedy použil slovo „žehnat“ místo slova „zlořčit“, protože je zřejmé, že tím vyjadřuje myšlenku zlořečení.

Otázky k rozhovoru

- 1. Proč lidé v časech krize tak často zpochybňují charakter Boha či dokonce jeho existenci? Proč si v našem pokřiveném světě plném utrpení a bolesti musíme vždy znovu připomínat realitu Kristova utrpení na kříži?*
- 2. Zdá se, že Jób neměl všechny informace, které máme my – díky jejich zaznamenání v knize Jób. Viděl jen katastrofy a neštěstí, které se na něj hruly ze všech stran. Neznal širší souvislosti. Co se z toho můžeme naučit? Jak nám může pomoci vědomí, že existuje i realita, kterou nevidíme, a že vše kolem nás se odehrává v kontextu velkého sporu? V čem nám toto vědomí může přinést útěchu?*

Bůh a lidské utrpení

Texty na tento týden

Jb 6,4–9; 12,7–10; Ř 1,18–20; 3,1–4; 1J 1,1–3; J 16,33

Základní verš

„Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení.“ (Mt 6,34)

Na rozdíl od ostatních knih Bible je děj knihy Jób určitým způsobem vyňat z území, ale i kontextu izraelského lidu. Od zaslíbení Abrahamovi v knize Genesis, v němž Hospodin říká: „Učiním tě velkým národem“ (Gn 12,2), až po knihu Zjevení, která popisuje „svaté město, nový Jeruzalém“ (Zj 21,2), je každá biblická kniha nějak – přímo či nepřímo – ovlivněna kontextem Izraele a jeho smluvním vztahem s Hospodinem. V knize Jób však není zmíněna ani nejdůležitější událost starověkého Izraele – vyjití z Egypta. Důvodem může být, že Mojžíš napsal knihu Jób v midjánské zemi – společně s knihou Genesis (3BC 1140). Tehdy bylo ještě vyjití z Egypta budoucností, a proto nemohlo být zmíněno v knize Jób.

Existuje však ještě jiný, důležitější důvod. Jedno z klíčových témat knihy Jób – lidské utrpení – je univerzální. Utrpení lidí není omezeno na určitou skupinu či nějaké časové údobí. Židé, křesťané i pohané – všichni máme zkušenost s utrpením i bolestivou existencí v tomto hříchem poznamenaném světě. A přestože Jóbův příběh i jeho bolest jsou jedinečné, jeho zkušenost v určitém smyslu prožíváme všichni.

Bůh v přírodě

⁷Avšak dobytka se zeptej, poučí tě, nebeského ptactva, ono ti to poví, ⁸poučí tě i křoviska země, mořské ryby vyprávět ti budou. ⁹Kdo z nich všech by nevěděl, že ruka Hospodinova to učinila ¹⁰a že v jeho ruce je život všeho, co žije, duch každého lidského tvora. (Jb 12,7–10)

¹⁸Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu. ¹⁹Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim přístupné, Bůh jim to přece odhalil. ²⁰Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. (Ř 1,18–20)

Osobní studium

Jak je možné porozumět Pavlovým slovům zapsaným v Ř 1,18–20?

Tento Pavlův výrok je důležitý. Prostřednictvím stvořeného světa je Boží existence natolik zřejmá, že lidé mohou vnímat realitu a existenci Boha – a tak nemají „výmluvu“ pro svou nevíru. Apoštol Pavel konstatuje, že ze samotného stvoření se lidé mohou dozvědět o existenci a přirozenosti Boha dost na to, aby mohli být spravedlivě souzeni.

Svět přírody zjevuje o existenci Boha velmi mnoho. Současná věda odhaluje detaily zázraku stvoření, které si naši předkové před třemi sty lety – a už vůbec ne před třemi tisíci lety – vůbec nedokázali představit. Je zajímavým paradoxem, že čím více komplexnosti nachází věda v životě, tím méně se zdá pravděpodobné, že život vznikl díky náhodě – jak však věda tvrdí. Vezměme si například chytrý telefon – vypadá, jako by ho někdo naprojektoval, pracuje, jako by ho někdo naprogramoval, vykazuje uvnitř i zvenčí známky toho, že ho někdo udělal, a funguje díky určitému plánu. Ano, je to samozřejmě tak. Je paradoxní, že o lidských bytostech, které vypadají, jako by je někdo naprojektoval, fungují a chovají se tak, že vykazují známky určitého plánu, tak je nám předkládáno, že vznikly výsledkem úplné náhody. Je smutné, že mnozí lidé se nechávají těmito tvrzeními oklamat.

Jak souvisí vyjádření z Jb 12,7–10 s myšlenkou představenou v Ř 1,18–20?

V knize Jób se setkáváme s podobnou myšlenkou – realitu Boha můžeme zahlédnout ve stvořeném světě. A přestože příroda v hříchem poničeném světě nezjevuje Boží charakter v plnosti, tak nějakým způsobem odhaluje stvořitelskou moc a jeho dobrotu.

Aplikace

Co vše tě napadá o Boží moci a dobrotě, když pozoruješ přírodu? Jak tě to může naplnit silou a povzbuzením?

Nic nevzniklo samo od sebe

¹Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh. ²To bylo na počátku u Boha. ³Všechno vzniklo skrze ně a bez něho nevzniklo vůbec nic, co je. (J 1,1-3; ČSP)

Osobní studium

Existuje mnoho dobrých argumentů, které mluví ve prospěch Boží existence. Kromě svědectví stvořeného světa je to i tzv. kosmologický argument, jehož podstatou je, že nic nevzniklo samo od sebe. Vše, co bylo stvořeno, bylo vytvořeno skrze něco, co již existovalo. Takto se postupně dostaneme až k něčemu, co nebylo stvořeno, ale vždy existovalo. A kdo jiný by to mohl být než Bůh, který je představen v Bibli?

Co následující texty říkají o původu všech věcí?

Zj 4,11

Ko 1,16.17

J 1,1-3

Tyto texty kromě jiného ukazují na to, že nejlogičtějším zdůvodněním stvoření je Bůh, který existuje mimo stvoření. Někteří lidé však Boha odmítají a hledají jiná alternativní vysvětlení. Místo všemocného a věčného Boha, který stvořil vesmír, mluví o tom, že ho stvořilo „nic“, že vnikl sám od sebe. Podobný názor zastává i známý vědec Stephen Hawking, který je považován za novodobého Isaaca Newtona. „Díky fyzikálním zákonům, jako je gravitace, vesmír může a byl stvořen sám sebou z ničeho.“ (Hawking S. a Mlodinow L., *The Grand Design*. New York: Random House, 2010, str. 180) Jako křesťané však stojíme na úplně jiné pozici. Apoštol Pavel to vyjadřuje slovy: „Neboť moudrost tohoto světa je před Bohem bláznovstvím. Vždyť je napsáno: ‚On chytá moudré v jejich chytráctví‘“ (1K 3,19; ČSP).

Aplikace

Proč je pro křesťany tak důležité to, že za stvořením stojí laskavý Bůh – Stvořitel? Jaký vliv má toto poznání na tvůj život a tvou víru? Co by se změnilo, kdyby za stvořením stálo nedefinovatelné „nic“?

První z knih

To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět. (J 16,33)

Osobní studium

Navzdory různým námitkám těch, kteří nevěří, mají křesťané mnoho dobrých důvodů pro svou víru. Existuje však jeden argument, kterým se snaží mnoho lidí ospravedlnit svou nevíru. Je to problém zla a lidského utrpení. Jak může existovat zlo, když je Bůh dobrý, milující a všemocný? Pro mnohé to bylo a stále je kamenem úrazu. A upřímně si odpovíme, kdo z věřících v Boha – těch, kteří okusili realitu jeho lásky – nezapasil někdy s touto otázkou?

Je zajímavé, že podle židovské tradice knihu Jób napsal Mojžíš v midjánské zemi. „Dlouhé roky, prožité v samotě pouště, nepřišly nazmar. Nejenže se Mojžíš připravoval na velký úkol, který před ním stál, ale během tohoto času inspirován Duchem svatým napsal knihu Genesis a Jób, které bude s největším zájmem číst Boží lid až do ukončení dějin země.“ (3BC 1140)

Kniha Jób tedy byla napsána jako jedna z prvních dvou knih Bible a zabývá se univerzálním problémem lidské bolesti a utrpení. Bůh věděl, že toto téma bude pro lidi vždy důležitou otázkou. Proto hned na počátku vedl Mojžíše k tomu, aby zaznamenal Jóbův příběh. Hned na začátku Hospodin ujišťuje lidi, že ve své bolesti a utrpení nejsou ponecháni osamoceni, ale že je tu On, ví o nás a my můžeme žít naději, že On vše přivede k dobrému konci.

Co následující verše říkají o realitě zla?

Mt 6,34

J 16,33

Da 12,1

Mt 24,7

Ať už je argument proti existenci Boha, který je postaven na tom, že je na světě zlo, jakkoliv pochopitelný, ve světle Písma neobstojí. Bible představuje vševědouceho, všemocného a milujícího Boha, ale nezastírá, že také existuje realita zla, lidského utrpení a trápení. Zlo není ospravedlněním pro nevíru v Boha. V knize Jób je představeno, že Jób nezpochybnil existenci Boha ani uprostřed bolesti a malomyslnosti.

Aplikace

Je přirozené, že si klademe otázky v souvislosti se zlem, které vidíme všude okolo nás. Jak se můžeš navzdory tomu naučit důvěřovat Boží dobrotě?

Dilema

4Neboť ve mně vězí střely Všemocného, můj duch se napájí jejich jedem, seřadily se proti mně hrůzy Boží. 5Hýká snad divoký osel, když má mladou trávu, bučí snad býk nad svou pící? 6Což lze bez soli jíst něco mdlého? Má nějakou chuť vaječný bílek? 7Štítím se dotýkat toho, co by můj chléb znečistilo. 8Kéž přijde, oč žádám, a kéž Bůh dá, v co naději skládám, 9aby mě Bůh ráčil rozmáčknot jak mola, pohnout rukou, odlomit mě z kmene. (Jb 6,4–9)

Osobní studium

S jakými problémy podle Jb 6,4–9 a 9,1–12 Jób zápasí? Jaké otázky si přitom neklade?

Jób nepochybně Boží existenci. Klade si však otázku, proč takovým soužením prochází. Po tom, co vše se mu stalo, je to oprávněná otázka. I v souvislosti s tím, že upřímně věřil v Boha.

Pokud by například do života ateisty přišlo podobné trápení, na jeho otázku „Proč?“ by měla být relativně jasná a jednoduchá odpověď. Člověk žije život ve světě, který nemá žádný cíl a záměr. Na člověku nezáleží. A proto uprostřed drsných a bezcitných přírodních sil, které ho obklopují, se prostě někdy stává obětí trápení a soužení, které však také nemá žádný smysl. Jak by také mohl mít? Pokud život jako takový nemá žádný smysl, tak i trápení, které ho provází, je také nesmyslné. A přestože se tato odpověď může zdát neuspokojivá a beznadějná, vychází z předpokladu, že neexistuje žádný Bůh. Avšak pro Jóba je toto dilema komplikovanější.

Jak text v Jb 6,4–9 představuje děsivé otázky, s nimiž Jób zápasí?

Otázky, které si Jób pokládá, jsou stejné, s nimiž zápasí asi většina věřících: Pokud existuje dobrý a milující Bůh, proč lidé trpí? Proč do jejich života přichází tak hrozné události? Proč dokonce i „dobří“ lidé, jako byl Jób, procházejí v životě katastrofami a utrpením, které často nedává žádný smysl? Pokud by neexistoval Bůh, tak by odpovědí bylo, že taková je podstata života v materialistickém vesmíru, v němž jsou lidské bytosti v podstatě jen náhodným vedlejším produktem různých reakcí atomů a molekul.

Jób však viděl dál – stejně jako my – a proto stojíme před dilematem.

Aplikace

Dilema je nevyhnutelnost volby mezi dvěma protichůdnými možnostmi. V našem případě se snažíme pochopit existenci dobrého a laskavého Boha v kontextu bolesti a utrpení. Jakou s tím máš osobní zkušenost? Kam tě přivedly tvé úvahy?

Teodicea

¹Co má tedy žid navíc? A jaký je užitek obřizky? ²Veliký v každém ohledu! Předně ten, že židům byla svěřena Boží slova. ³A co když někteří byli nevěrní? Nezruší jejich nevěrnost věrnost Boží? ⁴Naprosto ne! Ať se ukáže, že Bůh je pravdivý, ale „každý člověk lhář“, jak je psáno: „Aby ses ukázal spravedlivý ve svých slovech a zvítězil, přijdeš-li na soud.“ (Ř 3,1–4)

Osobní studium

Přestože se bezprostřední kontext Ř 3,1–4 zabývá nevěrností lidu smlouvy, jakému širšímu problému se tu apoštol Pavel věnuje? Co Pavel říká o Bohu?

Slovy „ve svých výrocích budeš ospravedlněn, ve svém soudu budeš vítězem“ (Ř 3,4; B21) se určitým způsobem Pavel odvolává na text z Ž 51,6: „A tak se ukážeš spravedlivý v tom, co vyřkneš, ryzí ve svém soudu.“ Toto téma se v různých obměnách nachází na více místech v Písmu. Jde o tzv. teodiceu – otázku pochopení Boží dobroty navzdory zlu, které ve světě vládne. Celý koncept velkého sporu je v podstatě snahou o teodiceu. Boží dobrota bude odhalena před všemi lidmi, anděly i před celým vesmírem – navzdory zlu, které se na světě rozmáhá.

„Všem stvořeným rozumným bytostem budou zřejmé následky vzpoury a přestupování Božích nařízení. Celý vesmír měl možnost porovnat výsledek satanovy vlády v protikladu s Boží vládou. Zatímco satana odsoudily jeho vlastní činy, Boží moudrost, spravedlnost a dobrota budou plně obhájeny. Všichni poznají, že každý Boží čin ve velkém sporu sledoval trvalé dobro Božího lidu a všech světů, které Bůh stvořil.“ (GC 670; VDV 432)

Pro nás, kteří žijeme ve světě plném hříchu a utrpení, je dnes velmi těžké pochopit mnohé souvislosti (a když je to těžké pro nás, jak nepochopitelné to muselo být pro Jóba v jeho trápení). Až se však tato kapitola lidských dějin uzavře, budeme schopni plně vnímat Boží dobrotu, spravedlnost, lásku a čestnost ve všech jeho činech, postojích a vztahu k lidstvu, satanu i hříchu. To samozřejmě v žádném případě neznamená, že vše, co se na světě děje, je dobré. Znamená to jen tolik, že Bůh vše řídí a koná tím nejlepším způsobem. A až skončí celá tato hrozná zkušenost s hříchem, budeme volat: „Veliké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů“ (Zj 15,3).

Aplikace

Proč je tak důležité chválit a oslavovat Boha už nyní – uprostřed zkoušek a utrpení, které se zdají být nad naše síly?

Podněty k zamyšlení

Spisovatel a „obhájce“ křesťanství C. S. Lewis napsal knihu, v níž se věnuje umírání své manželky a zápasu, který v této souvislosti prožíval. „Ne, nemyslím, že by mi nějak zvlášť hrozilo, že přestanu věřit v Boha. Největší nebezpečí vidím v tom, že si o něm začnu myslet hrozné věci. Závěr, který mě děsí, není: ‚Žádný Bůh není, ale: ‚Tak takový je Bůh opravdu. Přestaň se už obelhávat.‘“ (*A Grief Observed*. San Francisco: Harper San Francisco, 1996, str. 6.7) I to jsou otázky, s nimiž Jób zápasil. Nikdy nepochyboval Boží existenci. Zápasil o to, jaký Bůh je, jaký je jeho charakter. Jób Bohu věrně sloužil. Byl „dobrým“ člověkem. Věděl proto, že si „nezasloužil“ to, co se mu stalo. Kládl si otázku, kterou si pokládají uprostřed tragédií mnozí lidé, kteří věří v Boha: „Jaký je vlastně Bůh doopravdy?“ A právě na tuto otázku se soustřeďuje i problematika velkého sporu. Nejde v něm o to, zda Bůh existuje či ne. Otázka se týká jeho charakteru. A přestože je řešení velkého sporu velmi komplexní, je nepochybné, že Ježíšova smrt na kříži, kde Boží Syn „sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá“ (Ef 5,2), více než cokoliv jiného zjevuje celému vesmíru skutečný charakter Stvořitele. Kříž nám ukazuje, že Bohu můžeme ve všem plně důvěřovat.

Otázky k rozhovoru

- 1. Uvažujte společně o otázce utrpení z pohledu těch, kteří nevěří v Boha. Jak bylo zmíněno, tito lidé nemusejí zápasit se stejnými otázkami jako křesťané, kteří prožívají bolest a trápení. V jaké odpovědi však může spočívat jejich naděje a řešení? Představte si, že bychom měli na světě prožívat bolest a utrpení – a pak dospět k závěru, že vše stejně končí smrtí, po níž již nic není. Není divu, že mnozí nevěřící prožívají zoufalství a hledají smysl života. Sekulární literatura obsahuje velké množství vyjádření a protestů proti nesmyslnosti této situace. Jak můžeme i uprostřed našich trápení prožívat v naší víře naději – bez ohledu na mnoho těžkých a nezodpovězených otázek?*
- 2. Proč je pro nás tak důležité uvažovat o kříži jako o nejmocnějším zjevení Boží lásky? Když jsme zachvázeni smutkem, tragédiemi či nevysvětlitelným zlem, co nám Ježíšova smrt na kříži říká o Božím charakteru? Jakou naději vám přináší přemýšlení o kříži – ať už v životě procházíte čímkoliv?*

Zlořečit dni

Texty na tento týden

Jb 3,1–5.11–15.25.26; 6,11–14; 7,6–9.16–18

Základní verš

„Jsi hoden, Pane a Bože náš, přijmout slávu, čest i moc, neboť ty jsi stvořil všechno a tvou vůlí všechno povstalo a jest.“ (Zj 4,11)

Při čtení knihy Jób víme, jak příběh skončí, ale známe také kontext velkého sporu, který se odehrává v pozadí. Jób ani jedno nevěděl. Vnímal jen to, že se mu v životě dařilo, ale pak nečekaně přicházela jedna pohroma a tragédie za druhou. A tento muž, který „předčil všechny syny dávnověku“, se stal ubohou a nemocnou troskou v hromadě popela.

Pokusme se při studiu vžít do Jóbovy situace. Lépe nám to pomůže pochopit zmatek, hněv a bolest, kterou prožíval. A přestože to úplně není možné, nemělo by nám to dělat až takové potíže. Neprožili jsme sice do detailů to, co Jób, ale každý, kdo se narodil na tomto hříchem poničeném světě, má zkušenost s tím, jaký chaos přináší do našeho života tragédie a utrpení. Někdy je naše zklamání o to větší, že se snažíme věrně následovat Boha a chceme dělat to, co je v jeho očích dobré.

At' zanikne den, kdy jsem se zrodil

¹ Pak otevřel Jób ústa a zlořečil svému dni. ² Jób mluvil takto: ³ „At' zanikne den, kdy jsem se zrodil, noc, kdy bylo řečeno: ‚Je počat muž.‘ ⁴ At' se onen den stane temnotou, shůry Bůh at' po něm nepátrá, svítání at' se nad ním nezaskví. ⁵ Temnota a šerá smrt at' jsou jeho zastánci, at' se na něj snese temné mračno, zatmění dne at' na něj náhle padne. (Jb 3,1–5)

Osobní studium

Představ si, že jsi Jób. Vše, o co jsi siloval, vše, čeho jsi dosáhl, vše, čím tě Bůh požehnal, se naráz nevy-světlitelně pokazilo. Všechno je pryč. Vůbec to nedává smysl. Zdá se, že pro to neexistuje žádný důvod.

Před nějakou dobou sjel z cesty školní autobus. Při této nehodě zahynulo několik dětí. Na to jeden ateista prohlásil, že to jsou přesně ty události, které můžeme očekávat ve světě, který nemá smysl, cíl a nasměrování.

Tato odpověď však neuspokojí člověka, který věří v Boha. Ani pro Jóba, věrného Hospodinova následovníka, nebyla tato odpověď dostatečná. Jaké tedy existuje vysvětlení? Jaká odpověď bude dostatečná? Jób žádnou odpověď neměl. Jediné, co mu zbývalo, byl ohromný žal a mnoho znepokojivých otázek, které ho provázely.

Jakým způsobem vyjadřuje Jób v Jb 3,1–10 svůj zármutek? Jak můžeme těmto projevům rozumět? V čem jsou (nebo naopak nejsou) jeho vyjádření a pocity přiměřené?

Život je Božím darem. Existujeme jen díky tomu, že nás Bůh stvořil (Sk 17,28; Zj 4,11). Naše existence je zázrak, který udivuje i současnou vědu. Vědci mají problém, když se mají shodnout na definici „živo-ta“ – nemluvě o otázkách, kde se život vzal, příp. proč se tu objevil.

Když však člověk prochází beznadějí, tak pokládá otázku, jaký má život smysl. Tyto otázky nesouvisí jen s politováníhodnými případy sebevražd. Možná jsi i ty již v životě procházel takovým bolestivým obdobím, že sis přál – podobně jako Jób – aby ses byl raději ani nenarodil.

S podobnou myšlenkou se setkáváme i v řecké mytologii, podle níž měl už Silénos, vychovatel boha Dionýsa, říci, že to nejlepší, co se může člověku stát, je to, aby se nikdy nenarodil – a když už se narodí, tak aby co nejdříve zemřel.

Aplikace

Raději se nikdy nenarodit... Kdy ses cítil – nebo někdo z tvých blízkých – podobně jako Jób? Co bylo pří-činou? Proč je důležité si v každé situaci připomínat (a nejvíce v těch nejhorších chvílích), že máme naději a výhled na to, že vše bude jednou dobré?

Odpočinek v hrobě

¹¹Proč jsem nezemřel hned v lůně, nezahynul, sotvaže jsem vyšel ze života matky? ¹²Proč jsem byl brán na kolena a nač kojén z prsů? ¹³Ležel bych teď v klidu, spal bych, došel odpočinku ¹⁴spolu s králi a zemskými rádci, jimž z toho, co zbudovali, zbyly trosky, ¹⁵nebo s velmoži, co měli plno zlata a domy si naplnili stříbrem ... ²⁵čeho jsem se tolik strachoval, to mě postihlo, dolehlo na mě to, čeho jsem se lekal. ²⁶Nepoznal jsem klidu ani míru ani odpočinutí – a přišla bouře. (Jb 3,11–15.25.26)

Osobní studium

Co říká Jób v Jb 3,11–26 o smrti? Jak je možné rozumět Jóbovu nářku? V čem je pochopitelný?

Můžeme si zkusit představit, jak hrozné utrpení Jób prožíval. Určitě bylo těžké přijít o majetek i vlastní zdraví, ale Jób přišel především o všechny své děti. O všech deset! Jen rodiče, kteří přišli o dítě, mohou naplno rozumět Jóbově bolesti. Jób si přál, aby zemřel. Je důležité uvědomit si, že Jób netušil, co se děje v pozadí. Je však pravděpodobné, že by mu to nepomohlo, aby se cítil lépe.

Co říká Jób o smrti? Pokud by zemřel, co by následovalo? Dokonalé štěstí v nebi? Radost v Boží přítomnosti? Nic z toho v textu není naznačeno. Místo toho Jób říká: „Ležel bych teď v klidu, spal bych, došel odpočinku“ (Jb 3,13).

V čem jsou Jóbova slova v souladu s biblickým učením o tom, co se děje s člověkem po smrti (Kaz 9,5; J 11,11–14)?

V jedné z nejstarších biblických knih se kromě jiného nachází i vyjádření toho, co nazýváme „stavem člověka po smrti“. Jediné, co Jób od Boha žádal, byl odpočinek. Život se náhle stal tak těžký, bolestivý a nesnesitelný, že Jób toužil po smrti, kterou chápal jako odpočinek v hrobě. Byl tak zraněný a utrápený, že nejen zapomněl na předchozí radost, kterou prožíval předtím, než do jeho života přišly pohromy, ale přál si zemřít – dokonce už při svém narození.

Aplikace

Ježíš nám dal nádherná zaslíbení týkající se budoucnosti. V čem jsou tato zaslíbení pro tebe útěchou a povzbuzením v těžkých časech? Kdy jsou pro tebe povzbuzením pěkné události a zkušenosti, které jsi zažil v minulosti? Kdy nefunguje ani jedno? Kde hledáš útěchu v nejhorších chvílích?

Bolest druhých

¹¹Kde naberu sílu, abych to přečkal? Kdy to skončí, abych to vydržel? ¹²Je snad z kamene má síla a mé tělo z bronzu? ¹³Cožpak mi pomoci není? Záchrana je mi odepřena? ¹⁴Kdo své milosrdenství bližnímu odepírá, ten opouští bázeň Všemocného. (Jb 6,11–14)

Osobní studium

Ve 3. kapitole je zaznamenán Jóbův nářek. V následujících dvou kapitolách ho poučuje jeho přítel Elífaz Témanský (k jeho slovům se vrátíme v následující lekci). V kapitolách 6 a 7 Jób pokračuje v nářku nad utrpením, které ho potkalo.

„Kéž by bylo dobře zváženo mé hoře a mé neštěstí na vážky přiloženo! Věru, těžší je než mořský písek, že se mi až slova pletou“ (Jb 6,2.3). Co tyto verše říkají o hloubce Jóbova utrpení?

Tento obraz nám dává nahlédnout, jak Jób vnímal své utrpení. Pokud by byl mořský písek na jedné misce vah, tak jeho žal a trápení by ho převážily.

Pro Jóba byla jeho bolest skutečná. Někdy se objevuje výklad, že šlo o celek či souhrn všeho lidského utrpení. I když někdy můžeme prožívat utrpení společně v nějaké skupině a někdy se částečně umíme vcítit do bolesti druhého, nikdo nedokáže naplno pochopit a procítit bolest a utrpení druhého. My sami nejlépe vnímáme naši bolest a utrpení. Někdy možná v dobrém úmyslu někdo pronese: „Vím, jak se cítíš. Vím, jak tě to bolí.“ Není tomu tak. Neví. Jediné, co takový člověk může cítit, je jeho vlastní bolest, která přichází jako reakce na utrpení někoho jiného. Ale i tak je to jen jeho vlastní bolest, ne utrpení druhého člověka.

Díky médiím se dozvídáme o pohromách a katastrofách s velkým počtem lidských obětí. Počty mrtvých či zraněných nás ohromují. Naplno si však velikost celého lidského utrpení nedokážeme ani představit. Od pádu Adama a Evy do hříchu přes příběh Jóba až po dnešek všechny lidské bytosti v tomto hříchem poškozeném světě dokážou vnímat a cítit jen svou vlastní bolest.

Nikdy však nesmíme zlehčovat utrpení druhého člověka. Jako křesťané jsme vyzýváni, abychom ulehčovali bolest a utrpení všude, kde to bude možné (Jk 1,27; Ga 6,2; Mt 25,34–40). Bůh při utrpení stojí při člověku, je s ním a trpí s ním.

Aplikace

Uvažuj nad myšlenkou, že jako lidé prožíváme jen své vlastní utrpení. V čem ti to pomáhá vnímat znepokojující problém lidského utrpení v jiném světle?

Tkalcův člunek

‘Rychleji než tkalcův člunek uběhly mé dny, skončily v naprosté beznaději. ‘Bože, pomni, že můj život uprchne jak vítr a nic dobrého už nikdy nespatří mé oči. ‘Neuzří mě oko, jež mě vídávalo, budou-li mě tvoje oči hledat, nebudu tu. ‘Oblak se rozplyne, zmizí; stejně kdo sestoupí do podsvětí, už nevystoupí. (Jb 7,6–9)

Osobní studium

Představme si následující rozhovor. Dva lidé by naříkali nad osudem lidstva a nad smrtí. Bylo by jim líto, že bez ohledu na to, jak dobrý život prožili, bez ohledu na to, čeho dosáhli, vše jednou skončí smrtí.

„No právě,“ postěžoval by si Metuzalém svému příteli, „žijeme jen nějakých osm set či devět set let – a potom zemřeme. Co to je osm set let v porovnání s věčností?“

Dnes je pro nás nepředstavitelné, že bychom žili několik set let (Metuzalém, hebrejsky Metušelach, měl 187 let, když se mu narodil Lámech, po jeho narození žil Metuzalém ještě dalších 782 let; Gn 5). Je však zřejmé, že i předpotopní lidé tvář v tvář realitě smrti museli naříkat nad tím, že lidský život je krátký.

Nad čím Jób v Jb 7,1–11 lamentuje? Jak je možné rozumět jeho stížnostem (Ž 39,6.12; Jk 4,13.14)?

V přecházejících textech Jób mluvil o tom, že smrt může přinést úlevu a odpočinek. Nyní zase naříká nad tím, jak rychle přeletí lidský život. Říká vlastně, že život je těžký, naplněný námahou a bolestí – a končí smrtí. Je to paradox – stěžujeme si, jak život rychle uplyne, navzdory tomu, že je v něm mnoho smutku a trápení.

Jedna křesťanka napsala článek o svém trápení s depresí a myšlenkami na sebevraždu. Mimo jiné vyznala: „Nejhorší na tom bylo, že jsem jako adventistka dodržovala zdravý životní styl, který mi měl pomoci, abych žila zhruba o šest let déle. To nedávalo smysl.“ Samozřejmě, v době, kdy prožíváme bolest a utrpení, mnoho věcí nedává smysl. Uprostřed trápení jsou někdy rozum a logika odsunuty stranou. Nevidíme žádnou naději, vnímáme jen naše zranění a strach. Dokonce i Jób, který věděl o naději (Jb 19,25), v zoufalství volal: „Bože, pomni, že můj život uprchne jak vítr a nic dobrého už nikdy nespatří mé oči“ (Jb 7,7). Jób, pro nějž byly vyhlídky smrti blíže než kdykoliv předtím, naříkal nad krátkostí lidské existence – a to navzdory bídnému stavu, který prožíval.

Aplikace

Jak ti může pochopení podstaty pádu do hříchu a smrti, ale také zaslíbení vzkříšení, pomoci v pohledu na otázku krátkosti a pomíjivosti lidského života?

Co je člověk?

16 Život se mi zprotivil, nechci žít věčně, už mě nech, mé dny jsou pouhý vánek. 17 Co je člověk, že mu přikládáš význam, že se jím zabýváš v srdci, 18 že na něj dohlížíš každého rána a každou chvíli ho zkoušíš? (Jb 7,16–18)

Osobní studium

Opět se pokusme podívat na Jóbovu situaci jeho očima. „Proč to všechno na mě Bůh dopustil? Proč se něco takového děje?“ Jób neviděl širší souvislosti. Jak by také mohl. Vnímá jen to, co se dělo okolo něho, a také to, co ho postihlo – a ničemu nerozuměl.

Kdo z nás nebyl v podobné situaci?

Co Jób vyjadřuje v Jb 7,17–21? Jaké otázky klade? Jaký smysl mají jeho otázky v souvislosti se situací, v níž se nacházel?

Někteří vykladači se domnívají, že Jób jakoby zpochybňoval myšlenku, která je vyjádřena v Ž 8,5–7: „Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností. Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladěš.“ Protože však Jóbova kniha vznikla dříve, je možné, že žalmista tento text píše jako jakousi odpověď na Jóbův nářek.

Ať už je to jakkoliv, otázka „Co je člověk?“ je jednou z nejdůležitějších, které můžeme položit. Kdo jsme? Proč tu jsme? Jaký je smysl a cíl našich životů?

A jak to je v Jóbově případě? Jób Bohu říká: „Udělal si ze mě terč“ (Jb 16,12; B21). Jób přemýšlí, proč ho Bůh trápí. Bůh je tak veliký, jeho stvoření je ohromné – proč se tedy zabývá právě Jóbem? Proč se vůbec o nás Bůh zajímá?

Jak texty v J 3,16 a 1J 3,1 vysvětlují, proč Bůh vstupuje do životů lidí?

„Když Jan vidí výšku, hloubku a šířku lásky, kterou má Otec k hynoucímu lidstvu, je naplněn obdivem a úctou. Nedokáže najít ta správná slova, aby tuto lásku vyjádřil. Proto volá: ‚Hleďte, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími.‘ Jakou hodnotu to dává člověku! Skrze přestoupení zákona se lidé dostali do područí satana. Ale díky nekonečné Kristově oběti se skrze víru v jeho jméno mohou lidé stát Božími dětmi.“ (4T 563)

Aplikace

Jak bys odpověděl na otázku: Co je člověk? Jak vnímáš svou hodnotu v kontextu oběti Ježíše Krista? Jaký to má vliv na to, jak vnímáš druhé lidi?

Podněty k zamyšlení

„V době, kterou tak nevidaně ovlivňuje věda a racionalita, se křesťanská ‚dobrá zpráva‘ stává stále méně přesvědčivou metafyzickou konstrukcí, je stále méně pevným základem, na němž je možné budovat život. Díky celé řadě nepravděpodobných událostí se věčný Bůh náhle stal individuální bytostí v konkrétním čase a místě jen proto, aby byl popraven. Jeden krátký život, který se odehrál před dvěma tisíci lety v téměř neznámém zaostalém národě, na planetě, o níž víme, že je relativně bezvýznamným kouskem hmoty obíhající okolo jedné z miliard hvězd v nepředstavitelně velkém a neosobním vesmíru. Může mít tato nepatrná událost nějaký důležitý, kosmický či věčný význam? To přece pro rozumného člověka nemůže být důvodem k víře. Je nepravděpodobné, aby vesmír jako takový měl nějaký zájem o takovou bezvýznamnou část. Ve světle současných nároků na veřejné, empirické, vědecké potvrzení všech tvrzení víry se podstata křesťanství rozplývá.“ (Tarnas Richard, *Passion of the Western Mind*. New York: Ballantine Books, 1991, str. 305) V čem je uvedený citát problematický? Jaké souvislosti autorovi unikají? Co nám tento citát odhaluje o omezeních toho, jak „věda a rozum“ mohou poznávat realitu Boha a jeho lásky k nám? Co nám to říká o potřebě zjevené pravdy, kterou lidská „věda a rozum“ nemohou sami od sebe obsáhnout?

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak bychom jako křesťané odpověděli na otázku: Co je člověk? V čem se naše odpověď bude pravděpodobně lišit od odpovědi člověka, který nevěří v Boha?*
- 2. V čem nás naše chápání toho, co se odehrává po smrti, povzbuzuje v souvislosti s našimi milovanými, kteří zemřeli? Jakou útěchu nám přináší poznání, že v pokoji odpočívají a jsou osvobozeni od zápasů a problémů života?*
- 3. Proč většina lidí i v těch nejhorších situacích lpí na životě?*
- 4. Uvažujte společně nad tím, co nás kříž učí o hodnotě lidstva i každého jednotlivého člověka.*

Elífazova řeč

Texty na tento týden

Ž 119,67–71; Jb 4,3–8.15–19; 5,7–11; 1K 4,5

Základní verš

„Což je člověk spravedlivější než Bůh, čistší muž než jeho Učinitel?“ (Jb 4,17)

V minulé lekci byl položen důraz na to, abychom se pokusili vžít do situace Jóba – alespoň do té míry, jak je to možné. Bylo řečeno, že do určité míry by to nemělo být těžké, protože každý z nás se již více či méně ocitl v utrpení, které nedávalo žádný smysl a nebylo spravedlivé.

V této lekci se pokusíme zachovat stejný přístup, ale zároveň se pokusíme dívat se na celý příběh očima mužů, kteří přišli s Jóbem prožívat smutek a žal.

Ani to by nemělo být nad naše síly. Vždyť kdo z nás neviděl utrpení druhých? Kdo se nepokoušel potěšit druhé v jejich bolesti a trápení? Kdo neví, jaké to je, když se pokoušíte najít správná slova pro ty, jejichž žal zlomil i vaše srdce?

Velká část knihy Jób se věnuje rozhovorům mezi Jóbem a muži, kteří se snaží vysvětlit to, co tak často nedává smysl – nekonečnou velikost lidského utrpení ve světě, který stvořil milující a mocný Bůh.

Velké otázky

67Dokud jsem se nepokořil, bloudíval jsem, nyní dodržuji, co jsi řekl. 68Jsi dobrý a prokazuješ dobro, vyučuj mě v tom, co nařizuješ. 69Opovázlivci mě mrzce pošpinili, já však zachovávám ustanovení tvá celým srdcem. 70Bezcitné je jejich tučné srdce, mně však je tvůj Zákon potěšením. 71Byl jsem pokořen a bylo mi to k dobru, naučil jsem se tvým nařízením. (Ž 119,67–71)

Osobní studium

Většina děje v knize Jób se odehrává v prvních dvou kapitolách. Je v nich poodhalena opona, která dělí nebe od země – a my máme možnost nahlédnout do reality, která nám většinou zůstává úplně nedostupná. A přestože naše teleskopy monitorují vzdálené kouty vesmíru, nepomohou nám osvětlit to, co nám odhaluje kniha Jób, která byla napsána před několika tisíci lety kdesi na poušti. Kniha Jób představuje, jak těsně je propojena nadpřirozená říše – svět Boha a jeho andělů – s naším pozemským světem, se zemí a těmi, kdo na ní bydlí.

Přicházejí však další postavy – muži, kteří přišli mluvit o těžkých problémech života: teologii, bolesti, filozofii, víře, životě i smrti. Když si uvědomíme, co Jób prožíval, může se nám to zdát namístě. Vždyť je tak snadné soustředit se pouze na běžné, každodenní problémy života a zapomínat na velké a důležité otázky. A právě různé pohromy a tragédie nás mohou probrat z duchovní otupělosti a vést nás ke kladení důležitých otázek.

O čem žalmista mluví v Ž 119,65–72? Jak můžeme jeho slovům rozumět?

Žalmista byl schopen vnímat dobro, které povstalo ze zkoušek, jež ho postihly. Někdy mohou být zkoušky opravdu skrytým požehnáním, které nás vede zpět k Hospodinu. Někdy nám pomáhají uvědomit si, že Bůh je v našem životě nejdůležitější. Určitě jste slyšeli příběhy, kdy se životy některých lidí dostaly do krizového bodu – a tehdy se odevzdali Bohu nebo se k němu vrátili. Někdy nám mohou být zkoušky či utrpení k dobrému – i když to pochopíme až časem. Někdy se nám však mohou jevit nesmyslné a bezdůvodné.

Aplikace

Stává se ti, že když se zpětně díváš na prožité zkoušky a utrpení, tak vidíš dobro, které z nich povstalo? Jak se ti daří procházet zkouškami, které nepřinášejí žádné dobro?

Kdo z nevinných kdy zhynul?

³Hle, tys napomínal mnohé, ruce ochablé jsi posiloval, ⁴tvé domluvy pozvedaly klopýtajícího, podlomená kolena jsi utvrzoval. ⁵Teď došlo na tebe a těžce to neseš, sotva tě to zasáhlo, hned naplněn jsi hrůzou. ⁶Nedůvěřuješ už ve svou bohobojnost? Nedává ti naději tvůj bezúhonný život? ⁷Jen se rozpomeň, kdo z nevinných kdy zhynul? Kde upadli přímí do záhuby? ⁸Pokud jsem já viděl, jen ti, kdo se obírají ničemnostmi, ti, kdo rozsvívají trápení, je také sklídí. (Jb 4, 3–8)

Osobní studium

Jak vnímali Jóbovi přátelé podle Jb 2,11–13 jeho situaci?

Když se Jóbovi přátelé doslechli, co se mu stalo, tak za ním přišli (Jb 2,11). Naplánovali si společnou návštěvu u svého přítele. Je také zaznamenáno, že byli šokováni tím, co viděli, a prožívali s Jóbem jeho zármutek. Seděli u něj, mlčky, beze slova. Vždyť co byste řekli tomu, kdo se ocitne v takové situaci jako Jób? Když se však Jób rozhovořil a vyslovil své stížnosti, které byly namířeny proti Bohu, najednou měli tito muži co říct.

Jaká je podle Jb 4,1–11 podstata slov Elífaze Témanského, která pronesl na Jóbovu adresu?

Tato Elifazova slova by mohla tvořit výborný úvod ke knize, která pojednává o pomoci trpícím. Tato úvodní kapitola by mohla mít název: Co určitě neříkejte trpícímu člověku. Přestože Jóbovi přátelé s ním soucítili, mělo to své hranice. Zdá se, že pro Elífaze byla teologická čistota důležitější než opravdová útěcha a projevy empatie. Je těžké pochopit, proč někdo přichází za člověkem, který trpí, a v podstatě mu říká: Musel sis to zasloužit, protože Bůh je spravedlivý a pouze hříšníci trpí jako ty.

I kdyby si někdo mohl myslet, že je to Jóbův případ, jak by mu asi v jeho situaci prospělo, když by mu poukázal na jeho hřích? Představme si člověka, který jel rychle autem a způsobil nehodu, při níž zemřela celá jeho rodina. Umíte si představit někoho, kdo by za ním přišel a uprostřed jeho bolesti by mu řekl: Vidíš, Bůh tě potrestal za to, že jsi jel rychle. Problémem Elifazových slov není jen pochybná teologie. Větším problémem je jeho necitlivost k Jóbovi a k tomu, čím prochází.

Aplikace

Vzpomeň si na dobu, kdy tě lidé potěšovali uprostřed tvé bolesti a utrpení. Co ti říkali? O čem mluvili? Co se můžeš z této zkušenosti naučit? Co z ní můžeš použít, až se někdy dostaneš do situace, kdy budeš vyjadřovat útěchu či soustrast někomu, kdo trpí?

Člověk a jeho Tvůrce

¹⁵Když jakýsi duch mě mýjel, chlupy se mi zježily po těle. ¹⁶Stanul – ale jeho zjev jsem nerozeznal, jen podoba jakási stanula před mým zrakem a v tichu jsem slyšel hlas: ¹⁷„Což je člověk spravedlivější než Bůh, čistší muž než jeho Učinitel?“ ¹⁸Nemůže-li věřit vlastním služebníkům, shledává-li omylnost i na andělech, ¹⁹tím spíš na těch, kteří přebývají ve hliněných domech a svým základem tkví v prachu; ty rozmáčkne snadněji než mola. (Jb 4,15–19)

Osobní studium

Elífaz by za svá úvodní slova určitě nezískal ocenění za soucit a ohleduplnost. V podstatě řekl, že pro Jóba bylo lehké být pro druhé posilou, když se mu ve všem dařilo. Ale nyní, když ho postihly zlé události, tak to „těžce nese“ a je „naplněn hrůzou“ (Jb 4,5). A proč by neměl být? Vždyť Elífaz tvrdí, že Bůh je spravedlivý – a zlo, které na nás dopadá, si zasloužíme.

Jaké další argumenty v Jb 4,12–21 předložil Elífaz Jóbovi? Jak se asi Jób musel cítit?

V uvedených slovech se nachází mnoho zajímavých konstatování. Je pozoruhodné, jak tito muži vnímali charakter a podstatu Boha – dokonce ještě před zformováním izraelského národa. Kniha Jób ukazuje, že kromě patriarchů a později Izraelců věděli o Hospodinovi i jiní lidé. Elífaz se snaží obhájit Boží charakter.

To, co Elífaz zaslechl v „nočních viděních“ (Jb 4,13), je možné v mnohém pokládat za správnou teologii (Ž 103,14; Iz 64,7; Ř 3,19.20). Jako lidé jsme skutečně hlinou, jsme zde na zemi jen na vymezený čas a opravdu můžeme být zlikvidováni rychle jako moli. A navíc, který člověk by mohl být spravedlivější než Bůh?

Elífazova slova však mají jeden nedostatek. V daném kontextu působila jen jako fráze, které byly zcela nepatřičné. Jób neřešil otázku, zda je lepší než Bůh. Na to si nestěžoval, to nezmiňoval. Jób mluvil o tom, v jakém je bídném stavu a jak trpí, ne o tom, že by byl v něčem spravedlivější než Bůh.

Elífaz to však v Jóbových slovech zaslechl. Vždyť nakonec – pokud je Bůh spravedlivý a pokud zlo páchají jen hříšníci, pak se Jób musel dopustit něčeho, čím si zasloužil své utrpení. A proto jsou podle Elífaze Jóbovy stížnosti neoprávněné. V horlivé snaze bránit Boha začíná Elífaz Jóba poučovat. A nepoužívá k tomu jen všeobecné poznání o Bohu, ale odvolává se na nadpřirozené zjevení, které mělo podpořit jeho tvrzení. Hlavním problémem však bylo, že svým postojem se zcela mýjel cílem.

Aplikace

Co se z uvedeného můžeš naučit o tom, že i když máš v určitém smyslu pravdu, její vyjadřování nemusí být v konkrétní situaci ani užitečné, ani moudré?

Viděl jsem, jak pošetilec zakořenil

¹Jen si volej, odpoví ti někdo? Na koho ze svatých se obrátíš? ²Pošetilce zabíjí vztek, žárlivost usmrcuje prostoduché. ³Viděl jsem, jak pošetilec zakořenil, vím však, že jeho příbytek propadne zatracení, ⁴jeho synům záchrana se vzdálí, v bráně budou zdeptáni, nevysvobodí je nikdo. ⁵Hladový sní jeho sklizeň, i z trní si ji vezme, žízniví po jeho majetku baží. ⁶Ničemnost přec nevzchází z prachu, trápení neklíčí z půdy, ⁷člověk je však zrozen pro trápení a jiskry, aby létaly vzhůru. ⁸Spíše bych se dotazoval Boha, svoji záležitost předložil bych Bohu, ⁹který dělá věci veliké a nevyzpytatelné, nescísné divy: ¹⁰Dává zemi déšť, polím sesílá vláhu, ¹¹ponížené staví na vysoké místo, zarmoucení docházejí spásy. (Jb 5,1–11)

Osobní studium

V 5. kapitole dále Elífaz předkládá své argumenty. V podstatě opakuje předchozí myšlenky – zlo přichází na ty, kteří hřeší. Jak se asi musel cítit Jób, který věděl, že to nemůže být pravda a že si svou situaci ničím nezpůsobil a nezasloužil.

Samozřejmě, ne vše, co Elífaz řekl, je nesprávné. Mnoho stejných myšlenek a vyjádření se nachází i v jiných částech Písma.

Jak následující texty souvisejí s názory, které jsou vyjádřeny v Jb 5?

Ž 37,10

L 1,52

1K 3,19

Ž 34,7

Žd 12,5

Oz 6,1

Ž 33,18.19

Aplikace

Jaké poučení si můžeš vzít z uvedených textů? Proč je tak důležité chápat a předávat pravdy o Bohu v konkrétních souvislostech?

Nevyslovujte proto soudy předčasně

Nevyslovujte proto soudy předčasně, dokud Pán nepřijde. On vynese na světlo to, co je skryto ve tmě, a zjeví záměry srdcí; tehdy se člověku dostane chvály od Boha. (1K 4,5)

Osobní studium

Již bylo zmíněno, že většina toho, co Elífaz řekl Jóbovi, byla teologicky správná. Pronesl mnoho výroků, které se později objevují v Bibli. Navzdory tomu bylo na jeho slovech, která adresoval Jóbovi, něco úplně špatného. Problém nespočíval v tom, co Elífaz říkal, ale kontext, v němž mluvil. Pravdy, které zdůrazňoval, nebyly v dané situaci vhodné. Místo povzbuzení přinášely bolest a nepochopení.

Náš svět je komplikovaným místem. Je lehké podívat se povrchně na nějakou situaci a potom vypustit několik frází, klišé či dokonce biblických textů, které se podle nás do dané situace hodí. A dokonce můžeme mít pravdu. Může to však být úplně jinak. Je důležité, abychom si dávali pozor na to, co říkáme a co děláme. Naše slova i skutky prozrazují mnohé o tom, kým jsme. „Bible jasně ukazuje, že to, co děláme, je jen výsledkem toho, kým jsme. To, co v životě prožíváme, bývá do značné míry ovocem a důsledkem našich myšlenek a činů.“ (ED 146; VYCH 87)

Ellen Whiteová v předcházejícím citátu vyjadřuje hlubokou a důležitou pravdu. Umíte si představit, jak nějaký dobrosrdečný „svatý“ jde k někomu, kdo se nachází v podobné situaci jako Jób, a odříká mu předcházející citát? (Je velmi pravděpodobné, že jsme takové lidi už potkali.) O co lepší by bylo, kdyby se takový dobrosrdečný „svatý“ držel následujícího citátu: „Soucit a láska by nás měly pojit s Ježíšem těmi nejtěsnějšími pouty. Naším největším hříchem je necitlivé a tvrdé jednání člověka s člověkem. Mnozí si myslí, že představují Boží spravedlnost, a přitom vůbec neztělesňují Boží něžnost a velkou lásku. Často jsou ti, s nimiž jednáme chladně a přísně, pod tlakem pokušení. Satan bojuje s těmito lidmi a naše příkra, nelaskavá slova je jen odradí a způsobí, že padnou za kořist moci pokušitele.“ (MH 163; ŽNP 79)

V daném kontextu se toho odehrávalo o mnoho víc, než si Elífaz i Jób dokázali představit a uvědomit. Nebylo správné, že se Elífaz v této chvíli uchýlil k soudu – a to navzdory své poměrně správné teologii.

Proč bychom si ve vztahu k druhým lidem měli vždy připomínat následující myšlenky – zvláště pokud máme pocit, že zhrěšili a my je chceme napomenout?

Mt 7,1,2

Ř 2,1–3

1K 4,5

I kdyby měl Elífaz pravdu a Jób si zapříčinil své utrpení, jeho slova byla nerozvázná a špatně načasovaná. Jób zde stojí jako symbol celého lidstva, protože my všichni jsme se stali obětí velkého sporu a všichni trpíme.

Aplikace

V některých chvílích potřebujeme soucit a pochopení, ne kárání a napomínání. Jistě je čas a místo pro poučení, ale pokud člověk sedí v popelu, jeho život je v troskách, jeho děti jsou mrtvé a jeho tělo je velmi nemocné, určitě to není ten správný čas. Jaké s tím máš zkušenosti? Jak můžeš být skutečným povzbuzením? Jak můžeš projevit opravdový soucit s trpícím člověkem?

Podněty k zamyšlení

Již bylo zmíněno, že Elifaz měl určité pochopení pro Jóbovu situaci. Problémem bylo, že toto porozumění bylo až na druhém místě. Pro Elifaze byla přednější obrana Božího charakteru. Když přece Jób tak trpěl a Bůh je spravedlivý, nepochybně tedy Jób musel udělat něco, za co si tento osud zasloužil. Podle Elifaze právě takto funguje Boží spravedlnost. A proto si Jób neměl na co stěžovat.

Samozřejmě, Bůh je spravedlivý. To však automaticky neznamená, že uvidíme projev jeho spravedlnosti v každé situaci, která se odehrává v tomto padlém světě. Skutečností je, že tomu tak není. Spravedlnost a soud přijdou, ale ne nevyhnutelně nyní (Zj 20,12). Součástí života postaveného na víře je důvěra v Boha – že spravedlnost, která tak velmi chybí, se jednoho dne naplno projeví.

To, co prezentoval Elifaz, se určitým způsobem projevovalo i v postojích zákoníků a farizeů ve vztahu k Ježíši. Tito lidé byli také zapálení ve své touze být věrní a zbožní, a proto jejich hněv vůči Kristovým uzdravením v sobotu (např. Mt 12) překonal radost, kterou měli prožívat – vždyť nemocní byli uzdraveni a jejich utrpení pomínulo. Pokud milujeme Boha, měli bychom mít na paměti princip, který Kristus pronesl pro všechny pokrytce: „Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Odevzdáváte desátky z máty, kopru a kmínu, a nedbáte na to, co je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost. Toto bylo třeba činit a to ostatní nezanedbávat“ (Mt 23,23).

Otázky k rozhovoru

- 1. Podle čeho můžeme poznat čas, kdy někdo potřebuje soucit a pochopení, a kdy napomenutí a poučení? Když jednáme s někým, kdo trpí, proč je lepší dopustit se chyby na straně soucitu a pochopení, i když jsou někdy možná důvodem hříchy či špatné skutky tohoto člověka?*
- 2. Přečtěte si znovu Elifazova slova z Jb 4 a 5. V jaké situaci by byla tato slova vhodnější než v daném kontextu?*
- 3. Představte si, že jste Jobovými přáteli a viděli byste ho, jak sedí v popelu. Co byste mu řekli? Proč? A kdybyste byli na jeho místě, co byste chtěli, aby lidé řekli vám?*

Trest jako odplata

Texty na tento týden

Jb 8,2–4; 11,7–9; Gn 6,5–8; Dt 6,24.25; 2Pt 3,9.10

Základní verš

„Dokážeš vystihnout Boha či obsáhnout dokonalost Všemocného?“ (Jb 11,7)

Problém utrpení znepokojuje lidstvo neustále. Často dobří lidé trpí, kdežto zlí procházejí životem lehce a bez trestu. Před několika lety vyšla kniha „Když se zlé věci stávají dobrým lidem“ (Kushner Harold: *Když se zlé věci stávají dobrým lidem*. Praha, Portál, 2011), která je jedním z pokusů přijít s uspokojivou odpovědí na tento problém. Toto téma se také prolíná celou knihou Jób.

Při studiu lekcí se i my budeme pokoušet hledat odpovědi na otázku, proč na tomto světě často trpí i dobří lidé. Kniha Jób není lidským pohledem (i když tvoří pozadí celé knihy), ale jako součást Bible nabízí Boží pohled na problém lidského utrpení.

V této lekci se budeme věnovat dalším slovům mužů (tentokrát Bildada a Sófara), kteří přišli k Jóbovi, když prožíval své trápení. Budeme si všimnout chyb, kterých se dopustili, když se snažili zápasit s problémem bolesti.

Další obvinění

²Chceš takhle rozprávět ještě dlouho? Slova tvých úst jsou jako prudký vítr. ³Což Bůh křiví právo, Všemocný snad překrucuje spravedlnost? ⁴Jestliže tví synové se proti němu prohřešili, vydal je v moc jejich nevěrnosti. (Jb 8,2–4)

Osobní studium

Jako by nestačila Elifazova slova, svými názory potřeboval přispět i Bildad. Jeho řeč se nesla v podobném duchu jako Elifazova. Žel Bildad byl vůči Jóbovi mnohem ostřejší a neomalenější. Představte si, že přijдете k někomu, kdo ztratil všechny své děti, a řeknete: „Což Bůh křiví právo, Všemocný snad překrucuje spravedlnost? Jestliže tví synové se proti němu prohřešili, vydal je v moc jejich nevěrnosti“ (Jb 8,3.4).

Je to absurdní – už jen z toho důvodu, že v první kapitole (Jb 1,5) je zmíněno, že Jób je posvěcoval a obětoval za ně, aby tak smířil jejich případné selhání. Jsou zde tedy představeny dva přístupy, jak je možné vnímat milost. Zatímco Jób se spoléhá na Boží odpuštění, Bildad zastává pozici krutého a trestajícího zákonictví. Nejhorší na tom je, že Bildad to říká ve snaze ochránit Boží charakter.

Jaké jsou podle Jb 8,1–22 Bildadovy argumenty? Pokud bychom odhlédli od daného kontextu (Jóbova utrpení) a vzali bychom v úvahu pouze Bildadovy myšlenky, která jeho slova je možné považovat za pravdivá, a která za nesprávná?

Bildad například říká: „Jsme tu jenom od věcejška, nic jsme nepoznali, naše dny jsou na zemi jen stínem“ (Jb 8,9). To je pravdivý výrok (Ž 39,6; 144,4; Jk 4,14). Nebo jeho přirovnání, že jistoty bezbožných, kteří vkládají své naděje do pozemských záležitostí, se podobají pavučině (Jb 8,14). I to je v souladu s poselstvím Bible.

Největším problémem Bildada je pravděpodobně to, že zdůrazňuje jen jeden aspekt Božího charakteru. Jeho postoj je možné přirovnat k tomu, jako by někdo šel místo po cestě příkopem. Nevyvážené postoje – například pokud se někdo zaměřuje pouze na zákon, spravedlivost a poslušnost, nebo naopak zdůrazňuje pouze milost, odpuštění a zástupnou oběť Ježíše Krista – často vedou ke zkreslenému obrazu Boha a pravdy.

Aplikace

V našich životech bychom měli usilovat o vyváženost ve všech oblastech – včetně té duchovní. Je důležité nedávat do protikladu zákon a milost – a to nejen v teologii, ale také v přístupu k druhým lidem. Pokud bys měl udělat chybu na jedné či druhé straně (jako lidé chyby děláme), na které straně bylo by lepší ji udělat, když jde o hodnocení chyb druhých? Proč?

Odpouští více, než se provinuješ

⁷Dokážeš vystihnout Boha či obsáhnout dokonalost Všemocného, ⁸jež nebesa převyšuje? Co chceš dělat? Hlubší je než podsvětí. Co o tom víš? ⁹Její míra je delší než země, širší nežli moře. (Jb 11,7–9)

Osobní studium

Jaká pravda je zdůrazněna v Jb 11,7–9 a Iz 40,12–14? Proč je pro nás toto poznání tak důležité?

Sófarova slova jsou nádherným vyjádřením skutečnosti, že je toho mnoho, co o Bohu nevíme – a všechno naše úsilí proniknout k Bohu nás vede k poznání, že je obestřen tajemstvím. Jeden z nejznámějších filozofů 20. století – Richard Rorty – v podstatě tvrdil, že se nám nikdy nepodaří pochopit realitu a pravdu, a je proto zbytečné se o to pokoušet. Místo snahy pochopit realitu bychom se měli zaměřovat na to, abychom se s ní smířili. Je zvláštní, že jedním z vrcholů více než dva a půl tisíciletí trvajících západní filozofické tradice je vyjádření porážky. Pokud nás všechno úsilí o pochopení podstaty reality, v níž žijeme, vede jen do temnoty, kdo potom může pochopit Stvořitele, který stál na počátku této reality a přesahuje ji? Rorty vlastně došel k podobným vyjádřením, která jsou zmíněna v řeči Sófara.

Je skutečností, že tato slova obsahují hlubokou pravdu. Sófar, třetí z Jóbových přátel, je však řekl jako součást obžaloby a chybných argumentů vůči Jóbovi.

Která Sófarova tvrzení, zaznamenaná v Jb 11,1–20, je možné považovat za správná a pravdivá? Co je v jeho argumentaci problematické či chybné?

Setkáváme se v nich s podobným motivem jako v předcházejících kapitolách. Za trpícím Jóbem přicházejí jeho přátelé, aby mu vlastně řekli: *Dostal jsi to, co sis zasloužil. Vlastně ne, Bůh ti odpouští více, než se provinuješ.* Jinými slovy Sófar Jóbovi zdůraznil, že jeho utrpení je menší, než by si ve skutečnosti zasloužil, protože Bůh Jóbovi odpouští. Je velmi smutné, že s těmito argumenty přichází Sófar (stejně jako předcházející „řečníci“), aby ospravedlnil Boží dobrotu a jeho charakter.

Aplikace

Na to, abychom odráželi Boží charakter, nám nestačí, že známe teologické poučky. Co potřebuješ pro to, abys ve svém životě mohl odrážet Boží charakter – a to i v přístupu k druhým lidem?

Boží odplata

⁵I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovolně člověka a že každý výtvar jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý. ⁶Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. ⁷Řekl: „Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země, člověka i zvířata, plazy i nebeské ptactvo, neboť lituji, že jsem je učinil.“ ⁸Ale Noe našel u Hospodina milost. (Gn 6,5–8)

Osobní studium

Tři Jóbovi přátelé měli určité poznání o Bohu a mysleli to s jeho obhajobou vážně. A jak již bylo zmíněno, navzdory omylům, kterých se dopustili ve svých vyjádřeních na Jóbovu adresu (především v daném kontextu), všichni tři pronesli některé důležité pravdy.

Podstatou jejich argumentace bylo přesvědčení, že Bůh je spravedlivý – a tedy trestá hřích a žehná za dobro.

Pokud přijmeme předpoklad, že autorem knihy Jób je Mojžíš a že ji napsal v midjánské zemi, pak tito mužové žili před vyjitím z Egypta. Můžeme též předpokládat, že žili v čase po potopě.

Přestože nevíme přesně, kolik toho věděli Elifaz, Bildad a Sófar o potopě, jak mohla ovlivnit jejich přemýšlení a teologii?

Příběh o potopě je jasným příkladem Boží odplaty za hřích (Gn 6,5–8). Prostřednictvím potopy Bůh přímo přivádí trest na ty, kteří si to zasloužili. Ale i v tomto případě přichází ke slovu Boží milost: „Ale Noe našel u Hospodina milost“ (Gn 6,8). „Každý úder kladiva, který zazněl na stavbě archy, byl pro lidi kázáním.“ (1SP 70)

Jak je podobná myšlenka Boží odplaty vyjádřena v Gn 13,13; 18,20–32 a 19,24.25?

Ať už Elifaz, Bildad a Sófar věděli o událostech potopy, nebo ne, byli hluboce přesvědčeni, že Bůh odsuzuje zlo přímo a bezprostředně. Bůh podle nich neponechával hříšníky, aby je zničil samotný hřích. Byli přesvědčeni, že Bůh byl přímým původcem trestu – jako tomu bylo při potopě. Bůh pro ně byl Soudce a Ten, který ničil hřích a zlo.

Aplikace

Přestože je důležité, abychom se zaměřovali na to, že Bůh je Bohem lásky, milosti a odpuštění, nesmíme zapomínat i na to, že je spravedlivým Soudcem. Proč? Uvažuj nad vším zlem a nespravedlností, která na světě zůstala nepotrestána. Je podle tebe nevyhnutelná Boží odplata – ať už přijde jakkoliv a kdykoliv?

Jestliže však Hospodin stvoří něco nového...

²⁴Hospodin nám přikázal, abychom dodržovali všechna tato nařízení, báli se Hospodina, svého Boha, aby s námi bylo dobře po všechny dny, aby nás zachoval při životě, jak tomu je dnes.

²⁵Bude se nám počítat za spravedlnost, budeme-li bedlivě dodržovat každý tento příkaz před Hospodinem, svým Bohem, jak nám přikázal. (Dt 6,24.25)

Osobní studium

V Písmu nacházíme mnoho případů přímého a bezprostředního Božího trestu za zlo, ale také Božího požehnání za věrnost.

Jaká zaslíbení jsou zmíněna v Dt 6,24.25 v souvislosti s poslušností?

Ve Starém zákoně je mnoho zaslíbení o požehnání a blahobytu, které Bůh dá svému lidu – a oplátí jim tak jejich poslušnost. Je možné v tom rozeznat příklady toho, co přátelé říkali Jóbovi o Božím požehnání pro věrné, kteří se snaží Boha poslouchat, řídí se jeho přikázáními a vedou bezúhonný a bohobojný život.

Ve Starém zákoně je však také mnoho varování, že v případě neposlušnosti bude Boží lid potrestán. Ve většině starozákonních textů – především po uzavření smlouvy na Sínaji – Bůh ve svých varováních jasně představuje, co lidem hrozí, když nebudou poslušni. „Jestliže však nebudete poslouchat Hospodina a budete vzpurní vůči Hospodinovým příkazům, bude Hospodinova ruka proti vám a proti vašim otcům“ (1S 12,15).

Co vypovídá událost zapsaná v Nu 16,1–33 o realitě Boží odplaty a Božím trestu?

Vzhledem ke způsobu, jakým byli vzbouřenci potrestáni, není možné tuto událost ztotožnit s konceptem „hřích přináší svou vlastní odplatu“. Tito lidé čelili okamžitému a přímému Božím trestu za svůj hřích. Byl to nadpřirozený projev Boží moci. Zdá se, že zde Bůh učinil něco, co se vymyká přírodním zákonům. „Jestliže však Hospodin stvoří něco nového, země otevře svůj chřtán, pohltí je i všechno, co jim patří, a sestoupí zaživa do podsvětí, poznáte, že tito muži znevážili Hospodina“ (Nu 16,30).

Sloveso „stvoří“ má stejný kořen jako sloveso „stvořil“ z Gn 1,1. Je tím naznačeno, že Hospodin chtěl, aby každý věděl, kdo vykonal na rebelech trest.

Aplikace

Jak by asi vypadal svět, kde by Bůh nečekal na poslední soud, ale okamžitě a přímo by trestal každou vzpouru a hřích? V čem by to bylo dobré? A v čem špatné? Které možnosti dáváš přednost? Proč?

Druhá smrt

⁹Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají, nýbrž má s námi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání. ¹⁰Den Páně přijde, jako přichází zloděj. Tehdy nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žářem roztaví a země se všemi lidskými činy bude postavena před soud. (2Pt 3,9.10)

Osobní studium

Největší a nejmocnější projev Božího trestu, který Bible nazývá „druhou smrtí“, se skutečně na konci dějin při zničení hříšných (Zj 20,14). Tato smrt není ta, kterou zažíváme všichni jako potomci Adama. Je to smrt, z níž druhý Adam – Ježíš Kristus – vysvobodí všechny spravedlivé na konci času (1K 15,26.27). Druhá smrt – podobně jako jiné tresty, které jsou zmíněny ve Starém zákoně – je Božím přímým trestem nad hříšníky, kteří nepřijali pokání a spasení v Ježíši.

Co říká 2Pt 3,5–7 o osudu ztracených?

„Od Boha z nebe sestoupí oheň. Země se otevře a objeví se zbraně ukryté v jejích hlubinách. Z každé propasti vyšlehnou stravující plameny. I skály budou hořet. Přišel den hořící jako pec; oheň zachvátí celou zemi (Mal 4,1; 2Pt 3,10). Zemský povrch se změní v jednolitou žhoucí tekutou hmotu – v obrovské ohnivé moře. Bude to čas soudu a záhuby bezbožných – ‚den Hospodinovy pomsty, rok odplaty v soudní při Sijónu‘ (Iz 34,8).“ (GC 672.673; VDV 434)

Někdy přichází trest jako přirozený následek hříchu, v některých případech je to však samotný Bůh, kdo bezprostředně trestá hřích a hříšníky – tak, jak to tvrdí Jóbovi přátelé. Je pravdou, že všechno utrpení na světě je důsledkem hříchu. Není však pravdou, že by utrpení bylo Božím trestem za hřích. Určitě to nebyl případ Jóba, ale také mnohých dalších lidí. Jsme všichni součástí probíhajícího velkého sporu. Proti nám stojí nepřítel, který chce ubližovat a ničit. Pro nás však do tohoto zápasu zaznívá dobrá zpráva, že Bůh stojí při nás. Ať už procházíme jakýmkoliv zkouškami či trápením a ať už jsou jejich důsledky jakékoliv, máme jistotu, že Bůh nás miluje tak velkou láskou, že přivedla Ježíše na kříž, kde zemřel pro nás a na našem místě. Tento čin je zaslíbením, že jednoho dne utrpení skončí.

Aplikace

Podle čeho můžeš rozpoznat, zda je něčí utrpení přímým trestem od Boha? Proč si tím nemůžeš být jist? Jaký je nejlepší způsob, kterým máme přistupovat k utrpení druhého člověka? Jak se v tomto kontextu máme dívat i na své vlastní utrpení?

Podněty k zamyšlení

V předcházejících lekcích jsme se snažili vžít do situace postav v příběhu Jóba, abychom lépe pochopili jejich motivaci a činy. Tyto postavy nevěděly o zápasu, který se odehrával v pozadí – a o němž my víme. Pokud se pokusíme „nazout boty“ Elífaze, Bildada a Sófara, pak vnímáme jejich omyl v souvislosti s Jóbovým utrpením jinak. Posuzovali události a okolnosti, které jim nepřínáleželo soudit.

„Pro lidi je přirozené, že velké pohromy vnímají jako odplatu za velké hříchy. Avšak velmi často v tomto posuzování chybují. Nežijeme v čase Boží odplaty. Dobro a zlo jsou promíchány a pohromy přicházejí na všechny. Někdy lidé překročí hranice Boží ochrany. A tehdy nad nimi uplatňuje svou moc satan a Bůh nezasahuje.

Jób prožíval velké utrpení. Jeho přátelé se ho snažili přesvědčit, že toto utrpení je důsledkem jeho vlastních hříchů. Chtěli, aby své utrpení vnímal jako odsouzení. Vnímali ho jako velkého hříšníka. Bůh je však pokáral za to, že soudili jeho věrného služebníka.“ (3BC 1140)

Potřebujeme být velmi opatrní v tom, jak se stavíme k otázce utrpení. V některých případech máme pocit, že věcem rozumíme. Někdo kouří a dostane rakovinu plic. Vždyť je to jasné, ne? Možná. Ale co s těmi, kteří kouřili celý život a nikdy neonemocněli? Trestá Bůh jednoho, ale druhého ne? Podobně jako Elífaz, Bildad a Sófara ani my nevíme, proč a jak utrpení přichází. Nemáme odpovědi. V určitém smyslu však na tom nezáleží. Záleží na tom, co děláme a jak reagujeme na utrpení, které okolo sebe vidíme. V tom tito tři mužové z našeho příběhu selhali.

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak nás realita Boží odplaty a závěrečného soudu učí důvěřovat konečné Boží spravedlnosti – bez ohledu na to, co se dnes okolo nás odehrává?***
- 2. Tři muži z Jóbova příběhu vůbec neporozuměli, o co v Jóbově utrpení šlo. Není to tak v určitém smyslu s každým z nás? Ani my přesně nerozumíme důvodům lidského utrpení. Jak nám toto poznání může pomoci, abychom byli soucitnější s těmi, kteří utrpením procházejí? Proč je projev soucitu a milosrdenství namístě i v případech, kdy máme pocit, že známe bezprostřední příčiny utrpení?***

Nevinná krev

Texty na tento týden

Jb 10,1–3; 13,13–16; 14,7–10; 15,14–16; Mt 6,34

Základní verš

„Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme.“ (Žd 11,1)

Francouzský spisovatel Albert Camus zápasil s otázkou lidského utrpení. Ve svém románu s názvem *Mor* (1947) používá nemoc jako metaforu těžkostí, které do života lidí přináší bolest a utrpení. V knize je obsažena scéna, při níž malý chlapec nakažený morem umírá trýznivou smrtí. Kněz, který je svědkem této tragédie, prohlásil: „Pobuřuje nás to, protože to přesahuje lidskou míru. Ale snad bychom měli milovat právě to, co nemůžeme pochopit.“ Přítomný lékař mu však odporuje: „Ne, otče, já mám jinou představu o lásce. A jednou provždy odmítám milovat Stvořitele světa, v němž jsou mučeny děti.“ (Camus Albert: *Romány a povídky*, 220)

Tato scéna jiným způsobem vyjadřuje to, co je obsaženo i u Jóba – jednoznačné a neuspokojivé odpovědi Jóbových přátel na to, co nemá jednoduché řešení. Jób věděl, podobně jako lékař v románu, že takové odpovědi neodpovídají realitě, s níž jsme konfrontováni. Můžeme tedy najít odpovědi, které by dávaly smysl uprostřed situací, jež zdánlivě žádný smysl nemají? Tento týden budeme pokračovat v našem hledání.

Jóbuův protest

¹Život mě omrzelo, dám teď volný průchod svému lkání, budu mluvit v hořkosti své duše. ²Řeknu Bohu: Za svévolníka mě nepokládej, dej mi vědět, proč vedeš spor se mnou. ³K čemu je ti dobré, že mě týráš? Zprotivil se ti výtvor tvých rukou, že dáváš zářit záměrům svévolníků? (Jb 10,1–3)

Osobní studium

Elífaz, Bildad i Sófár tvrdili: Bůh trestá zlo. Jejich konstatování se však vůbec nevztahovalo na Jóbovu situaci. Jeho utrpení nebylo Boží odplatou. Bůh Jóa netrestal za jeho hříchy – jako tomu bylo v případě Kóracha, Dátana a Abírama (Nu 16). Jób ani neskízel to, co zasel – jak se to také často děje. Ne, Jób byl spravedlivým mužem. Bůh sám o něm mluvil jako o tom, který je „bezúhonný a přímý“ (Jb 1,8; 2,3). Jób si tedy nejen nezasloužil to, co se mu stalo, ale byl přesvědčen, že je to nespravedlivé. Proto byly jeho stížnosti tak příkré a rozhořčené.

Co v Jb 10 říká Jób o Bohu? Jak tato slova souvisejí s tím, co ho postihlo?

Když věřící prožívají velká trápení a tragédie, kladou si podobné otázky jako Jób: Bože, proč jsi mě vůbec stvořil? Proč se mi to stalo? Nebylo by lepší, abych se nikdy nenarodil – než procházet takovým utrpením?

Pro Jóa je v jeho utrpení nejtěžší vědomí, že byl celý život Bohu věrný. Proto volá: „Jsou tvoje dny jako dny člověka, že vyhledáváš můj přečin a že pátráš po mém hříchu? Vždyť víš, že svévolník nejsem a že nikdo nevysvobodí z tvé ruky“ (Jb 10,5–7).

V knize je obsažen obrovský a tragický paradox. Navzdory tomu, co mu tvrdili jeho přátelé, Jób netrpěl díky svému hříchu či provinění. Příběh odhaluje úplný opak: Jób trpěl pro svou věrnost. Velmi jasně je to vykresleno v prvních dvou kapitolách. Jób však neznal příčinu svého utrpení. A i kdyby ji znal, neznamenalo by to, že jeho roztrpčenost a pocity marnosti by se zmenšily.

Ať už byla Jóbova situace jakkoliv výjimečná, v základě je univerzální, protože se týká všeobecné otázky utrpení. U bolesti a trápení, které nám přichází do života, většinou neznáme širší souvislosti – proč se nám děje to, co prožíváme. A i kdybychom vnímali utrpení jako následky hříchu, zdá se nám často zcela neúměrné.

Aplikace

Co bys řekl někomu, kdo tvrdí, že trpí nespravedlivě?

Nevinná krev?

¹³Zmlkňte přede mnou, ať mohu mluvit, pak ať se přeše mne přežene cokoli. ¹⁴Chci nasadit svou kůži, dát svůj život v sázku. ¹⁵I kdyby mě zabil a já už neměl co očekávat, přeše bych chtěl před ním obhájit své cesty. ¹⁶Vždyť on je má spása. Rouhač k němu nemá přístup. (Jb 13,13–16)

Osobní studium

Často je možné zaslechnout, že někdo trpí – a je přitom nevinný. Bible používá výraz „nevinná krev“ (Jr 7,6; 22,17; Jl 4,19). Většinou je to v kontextu napadení, usmrcení či dokonce vraždy lidí, kteří si nezasloužili, co se jim stalo. Pokud budeme rozumět slovnímu spojení „nevinná krev“ v tomto významu, potom je na světě velké množství případů utrpení nevinných.

Je však také pravda, že je v Bibli opakovaně zdůrazňována lidská hříšnost a zkaženost, která nastoluje otázku, kdo je vlastně „neviný“. Pokud všichni zhřešili, pokud všichni přestoupili Boží zákon, kdo je tedy opravdu nevinný? Někdy se říká: Rodný list je potvrzením hříšnosti člověka.

Teologové už staletí diskutují o tom, jaká je skutečná podstata vztahu člověka k hříchu. Bible jasně ukazuje, že hřích ovlivnil celé lidstvo. Nový zákon se tomuto tématu věnuje velmi podrobně – a vychází přitom z učení Starého zákona.

Co následující texty říkají o realitě lidské hříšnosti?

1Kr 8,46

Ž 51,6

Př 20,9

Iz 53,6

Ř 3,10–20

Kromě jasného hodnocení Písma existují i osobní svědectví těch, kteří poznali Hospodina osobně – jeho svatost a dobrotu. Tito lidé si byli vědomi své hříšnosti. Kdo by tedy mohl tvrdit, že je opravdu „neviný“?

Nejde však o otázku „nevinosti“. Jób byl hříšník. V tomto smyslu to bylo s jeho neviností stejné jako s neviností jeho dětí. Otázka však zní: Co tak strašného udělal Jób nebo jeho děti, že na ně přišla tak tragická pohroma? Nejde v určitém smyslu o jednu ze základních otázek, které souvisejí s lidským utrpením? Na rozdíl od třech přátel, jejichž památné výroky Jób hodnotí jako „pořekadla z popela“ či „valy z hlíny“ (Jb 13,12; ČSP), Jób věděl, že to, co se děje, není výsledkem nějakého jeho pochybení, něčeho, čím by si to vysloužil.

Aplikace

Jak ti zkušenost poznání Boha a jeho svatosti – v porovnání s vlastní hříšností – pomáhá uvědomovat si úplnou závislost na Kristově oběti na kříži?

Nespravedlivý soud

14Co je člověk? Je snad bez poskvrny? Což může být spravedlivý, kdo se zrodil z ženy? 15Hle, on ani na své svatě nedá a nebesa nejsou v jeho očích bez poskvrny, 16což teprve ohavný a zvrhlý člověk, který pije podlost jako vodu? (Jb 15,14–16)

Osobní studium

Co představuje Elífaz Jóbovi v Jb 15,14–16?

I v tomto případě jsou Elífazovy výroky pravdivé, pokud jsou použity v kontextu hříšnosti celého lidstva. Hřích je součástí života na zemi – podobně jako utrpení. Je také zřejmé, že všechno lidské utrpení má svůj původ v hříchu. Někdy také může Bůh použít utrpení k tomu, aby nás něčemu naučil. „Bůh stále zkouší svůj lid v tavicí peci souzení. Právě v žáru pece se struska odděluje od ryzího zlata křesťanského charakteru.“ (PP 129; PP 86; NUD 54)

Otázka utrpení je však mnohem složitější. Co v případě, že utrpení nepřináší nic dobrého? Co s utrpením těch, v jejichž charakteru nemohlo dojít k oddělení zlata, protože hned zemřeli? Co s lidmi, kteří trpí, ale neznají pravého Boha a nic o něm nevědí? Co s těmi, které utrpení přivede k zatrpklosti, hněvu či dokonce k nenávisti vůči Bohu? Nemůžeme tyto případy přehlížet ani je obejít nějakou lacinou výmluvou. To by nás přivedlo k podobně chybnému postoji, jaký měli Jóbovi přátelé.

Kromě toho – jak se máme dívat na osud zvířat, která umírají pomalou a hroznou smrtí v hořících lesích? A co lidé, kteří zemřou při přírodních katastrofách? Civilisté, kteří trpí a umírají ve válkách? Co se mohou tito lidé nebo jejich rodiny naučit, když je vyhladí nesmyslné násilí? A ptát se můžeme nejen na osud Jóbových dětí, ale i všech jeho služebníků, které „pobili ostřím meče“ (Jb 1,15.17), nebo těch, které sežehl „Boží oheň“ (Jb 1,16).

Ať už se měl Jób nebo jeho přátelé naučit čemukoliv, ať už satan pro Jóbovu věrnost čelil jakékoliv porážce, osud ostatních (dětí, služebníků) není spravedlivý. Je realitou, že podobné situace nejsou spravedlivé, nejsou ani přiměřené a přijatelné.

Podobným otázkám čelíme i v dnešní době. Šestiletý chlapec zemře na rakovinu – co je na tom spravedlivého? Mladou studentku znásilní, matku třech dětí při autonehodě zabije opilý řidič, tisíce lidí zemřou při zemětřesení – co je na tom spravedlivého? Tito lidé se ničím neprovinili – byl to tedy spravedlivý soud? Pokud ne, tak ani jejich smrt nebyla spravedlivá. A co oběti právě probíhajících válek? Co utečenci, kteří přišli o své domovy?

To vše jsou velmi těžké otázky.

Applikace

Jak se ty osobně vyrovnáváš s utrpením ve světě? V čem hledáš útěchu?

Každý den má dost vlastního trápení

Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení. (Mt 6,34)

Osobní studium

Jaké situace prožívali lidé zmínění v následujících textech? Byl k nim život spravedlivý?

Jb 1,18–20

Gn 4,8

Ex 12,29.30

2S 11,17

Jr 38,6

Mt 14,10

Žd 11,35–38

Bible zobrazuje krutou skutečnost o životě na našem padlém světě – zlo a utrpení jsou opravdové. Pouze povrchním čtením Písma a vytrháváním veršů z kontextu by mohl někdo získat pocit, že život na zemi je spravedlivý, uspokojivý a dobrý – a že pokud zůstaneme Bohu věrní, nepřijde na nás žádné utrpení. Je pravda, že věrnost někdy může přinést své ovoce už zde a nyní. To však neznamená, že by nás věrnost mohla vždy a plně ochránit před utrpením a bolestí.

V Kázání na hoře Ježíš řekl, že máme důvěřovat Bohu a nemáme se strachovat o to, co budeme jíst, pít nebo do čeho se budeme oblékat. Kristus jako ilustraci použil příklady z přírody. A potom přidal známá slova: „Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení“ (Mt 6,34).

„Každý den má dost vlastního trápení.“ Ježíš nezastírá, že by v našem životě – každodenním – nebylo trápení (řecké „kakos“ znamená „zlo“, ale i „zkaženost“ či „problém“). Právě naopak. Kristus ví o přítomnosti zla v našich životech. Jak by také ne. Jako Bůh totiž věděl o zlu ve světě mnohem víc než kdokoliv z nás.

Aplikace

Každý z nás má určitě vlastní zkušenost s tím, jak nespravedlivý, trpký a bolestný může být život. Která Ježíšova slova ti dodávají sílu a útěchu uprostřed trápení?

To, co není vidět

⁷Stromu zbývá aspoň naděje, že i když podťat, začne rašit znovu a že jeho výhonky růst nepřestanou, ⁸byť odumřel jeho kořen v zemi a na prach ztrouchnivěl jeho pařez. ⁹Jak ucítí vodu, pučí znovu, rozvětví se jako mladý stromek. ¹⁰Zemře-li muž, rozpadne se. Zhyne-li člověk, kam se poděl? (Jb 14,7–10)

Osobní studium

Jak souvisí text v Př 3,5 s tématem? Proč má v otázkách víry naše „rozumnost“ své hranice?

Přestože je Jóbova situace určitým způsobem extrémní, přece odráží smutnou realitu lidského utrpení v našem padlém světě. K tomuto poznání nepotřebujeme znát Jóbův příběh. Bolest a utrpení vidíme všude okolo sebe. Každý z nás je více či méně prožíváme ve svých životech.

„Smrtelník z ženy zrozený má jen pár dnů – a plných trápení. Jako květ vzejde a uvadne, jako stín prchne, nezastaví se“ (Jb 14,1.2; B21).

Otázka, s níž zápasíme, zní: Jak se vyrovnáme s utrpením, které nám nedává žádný smysl a je v něm prolita nevinná krev?

V prvních kapitolách knihy Jób – stejně tak jako na dalších místech v Bibli – je představen satan, skutečná bytost. On je příčinou utrpení na zemi. Myšlenka velkého sporu nám alespoň zčásti pomáhá vyrovnat se s realitou zla na tomto světě.

I přesto je často těžké pochopit, proč se některé věci stávají. Někdy (vlastně velmi často) nerozumíme tomu, co a proč se děje. Právě v těchto situacích je potřeba spolehnout se na Boha a důvěřovat jeho dobrotě. Učme se Bohu důvěřovat – i když odpovědi na naše otázky nejsou jednoznačné, i když se ze zla a utrpení nemůžeme nic naučit.

Aplikace

„Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme“ (Žd 11,1). Jak se z toho, co vidíme, můžeme naučit důvěřovat v tom, co nevidíme? Jak se Jób naučil důvěřovat Bohu? Jak se to můžeme naučit my?

Podněty k zamyšlení

V úvodu této lekce byl zmíněn Albert Camus, který ve svých dílech hledal odpovědi nejen na problém lidského utrpení, ale i na otázku smyslu života. Podobně jako jiní ateisté, ani on v tomto směru příliš nepostoupil. Jeho nejznámější výrok ukazuje, jak málo se mu podařilo objevit: „Existuje pouze jeden opravdu závažný filozofický problém: to je sebevražda. Rozhodnout se, zda život stojí nebo nestojí za to, abychom ho žili, znamená zodpovědět základní filozofickou otázku.“ (Mýtus o Sisyfovi, 3)

Na problematiku lidského utrpení neexistuje jednoduchá odpověď. Kniha Jób nám poodhrnuje opou a odhaluje širší souvislosti, které nedokážeme postřehnout vlastním pozorováním. Avšak i navzdory tomu zůstává mnoho otázek nezodpovězených.

Existuje poměrně velký rozdíl mezi lidmi hledajícími odpovědi na problematiku utrpení, kteří k ní přistupují z pozice věřícího a nevěřícího v Boha. Problém bolesti a utrpení je obtížný, i když věříme v existenci Boha. Věřit totiž v existenci laskavého a milujícího Boha tváří v tvář bolesti a zlu může být velkou výzvou. Oproti ateistům, jakým byl například Albert Camus, máme určitou výhodu. Jako křesťané žijeme nadějí. „On sám, jejich Bůh, bude s nimi, a setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo“ (Zj 21,3b.4). A i kdyby někdo nevěřil tomuto zaslíbení Písma (nebo mnohým podobným), tak musí připustit, že je lepší žít s touto nadějí než procházet trápeními a utrpením a poté zemřít – bez zjevného smyslu života.

Otázky k rozhovoru

- 1. Jedním z argumentů, které lidé používají v souvislosti s problematikou zla, je konstatování: Ano, na světě je zlo, ale je tu i dobro – a to převažuje nad zlem. Je však možné zeptat se: Jak to víte, že dobro převažuje nad zlem? A druhou otázkou by mohlo být: A pokud by to byla pravda, je to nějak důležité pro lidi, kteří právě trpí? Německý filozof Arthur Schopenhauer použil silný příklad k tomu, aby osvětlil představy o rovnováze mezi dobrem a zlem. Když položíme pro srovnání proti sobě radosti existence a její bolesti, je to stejné, jako bychom porovnávali pocity zvířete, které požívá druhé zvíře, s pocity onoho zvířete, které je požíváno. Jak byste odpověděli na tvrzení, že dobro určitým způsobem vyvažuje zlo?**

Vyjádření naděje

Texty na tento týden

Jb 13,1–5.15; Př 17,28; 1K 15,17–20; 2Tm 1,8.9; Mt 24,27

Základní verš

„Vždyť on je má spása. Rouhač k němu nemá přístup.“ (Jb 13,16)

Anglický spisovatel a literární kritik William Hazlitt napsal, že „člověk je jediný živočich, který se směje a pláče, neboť jako jediný byl zasažen rozdílem mezi tím, jaké věci jsou, a jaké by měly být.“

Svět okolo nás a to, co se na něm odehrává, určitě není takové, jaké by mělo být. Pro křesťana, který věří zaslíbení o druhém příchodu Ježíše Krista, však existuje naděje. Očekává úžasnou změnu – nové nebe a novou zemi (2Pt 3,13). To, co přijde, bude tak nádherné, že si to dnes – našimi hříchem zatemněnými myslmi (1K 13,12) – dokážeme jen těžko představit.

Tento týden se budeme znovu věnovat problematice utrpení v knize Jób. I uprostřed nespravedlivé tragédie, která Jóba postila a nedávala žádný smysl, dokázal vyslovit slova naděje.

Šířitelé klamu

1Hle, to všechno spatřilo mé oko, mé ucho to vyslechlo, rozumím tomu. 2Co víte vy, to vím také, nejsem zpozdilejší než vy. 3Ano, budu mluvit se Všemocným, obhájit se chci před Bohem. 4Ale vy jste šířitelé klamu, lékaři k ničemu, vy všichni. 5Kéž byste konečně zmlkli, bylo by to od vás moudré. (Jb 13,1–5)

I pošetilec, když mlčí, může být pokládán za moudrého, nechá-li rty zavřené, za rozumného. (Př 17,28)

Osobní studium

At' už bychom charakterizovali Jóba jakkoliv, určité ho není možné vykreslit jako někoho, kdo bude mlčky poslouchat, co na něj jeho přátelé svalují. Je to naopak. Velká část knihy Jób zaznamenává jeho obranu či dokonce protiútok vůči tomu, co pokládá za směs omylu a pravdy. Jeho přátelé vůči němu neprojevili příliš soucitu a pochopení. Odvolávali se na to, že mluví ve jménu Boha a ospravedlňují to, co se Jóbovi stalo. V podstatě však vyjádřili, že se Jóbovi stalo jen to, co si zasloužil – pokud si tedy nezasloužil ještě něco horšího. Každá z jejich myšlenek samostatně byla v podstatě dobrá, avšak všechny dohromady tvořily špatný celek – a proto je Jób vyvrací.

Jakým způsobem Jób v Jb 13,1–14 reaguje na to, co jeho přátelé řekli na jeho adresu?

V 2. kapitole je zaznamenáno, že když na začátku přišli přátelé za Jóbem, sedm dní mlčeli. Když uvážíme, co pak začalo vycházet z jejich úst, tak by snad bylo lepší, kdyby mlčeli dál. To si myslel i Jób (Jb 13,13).

Jakým způsobem Jób hodnotí jejich slova? Podle něj jeho přátelé pronášeli lži – a to i o Bohu. Toto hodnocení zvláště vynikne ve světle toho, co se stalo na konci knihy – Jb 42,7. V tomto případě by opravdu bylo lepší mlčet než pronášet nesprávná hodnocení. (Kdo z nás nemá zkušenost s pravdivostí těchto slov?) A mluvit nesprávně o Bohu je ještě horší. Je paradoxem, že tito mužové byli přesvědčeni, že obhajují Boha a jeho charakter před Jóbovými rozhořčenými stížnostmi ohledně toho, co se mu stalo. A přestože Jób nerozuměl tomu, proč na něj přišlo tolik pohrom, věděl dost na to, aby rozpoznal, že svými výroky tito mužové „šíří klam“ (Jb 13,4; ČSP).

Aplikace

Kdy se ti naposledy stalo, že jsi řekl něco, co nebyla pravda – a bylo by lepší, kdybys to vůbec nevyslovil? Jak se můžeš z této zkušenosti poučit, abys už podobné chyby neopakoval?

I kdyby mě zabil

I kdyby mě zabil a já už neměl co očekávat, přeče bych chtěl před ním obhájit své cesty. (Jb 13,15)

Osobní studium

V prvních lekcích bylo zmíněno, jak nakonec dopadl Jóbův příběh. Uprostřed velkého utrpení Jób vždy doufal. Dnes, kdy máme k dispozici celou Bibli a víme, jak skončí zápas mezi dobrem a zlem, tak o to víc vnímáme, jak byla Jóbova naděje velká.

Jób nemohl vědět, jak se bude dál jeho život vyvíjet. Zemřely mu děti, přišel o majetek a objevila se nemoc. Jeho život se z ničeho nic proměnil v „peklo“.

Avšak i uprostřed hořekování, že se vůbec narodil, či přání, aby byl co nejdříve v hrobě, Jób opakovaně mluví o naději. Doufá v Boha – toho samého Boha, který s ním podle jeho přesvědčení jedná nespravedlivě.

Jaká naděje je vyjádřena v Jb 13,15? Jak je možné rozumět Jóbovým slovům?

„By mne i zabil, což bych v něho nedoufal? A však cesty své před obličej jeho předložím“ (Jb 13,15; BK). To je působivé potvrzení víry! Jób věděl – po všem, co ho postihlo – že už zůstává jen jediné, co se mu ještě nestalo – ještě nezemřel. Ale i to se může stát. Ale i kdyby se to stalo, Jób by zemřel věrný Bohu.

„Mějme na paměti bohatost Kristovy milosti. Přemýšlejme o naučeních, která nám přináší jeho láska. Ať se naše víra podobá té Jóbově, abychom mohli vyznat: ‚By mne i zabil, což bych v něho nedoufal?‘ Držme se zaslíbení našeho nebeského Otce a pamatujme na to, jak se o nás spolu se svými služebníky staral. Protože ‚všecko napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha.‘“ (Adventist Review, 20. 10. 1910)

Z lidské perspektivy neměl Jób žádný důvod k tomu, aby mohl v něco doufat. Jób se však nedíval na život jen z lidského pohledu. Pokud by to udělal, jakou by měl naději? Své úžasné vyznání víry a naděje činí s vědomím Boží existence a důvěry v Hospodina.

Aplikace

Bylo by logické položit otázku: Jak si Jób uchoval svou víru v Boha i uprostřed všeho, co se mu stalo (Jb 1,1; Jk 2,20–22)? Jak ti uvedené verše pomáhají najít odpověď na položenou otázku? Proč je v tomto kontextu důležité zdůraznit věrnost a poslušnost v našem křesťanském životě?

Vyjádření naděje

**¹⁷Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, ¹⁸a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. ¹⁹Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!
²⁰Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. (1K 15,17–20)**

Osobní studium

„Vždyť on je má spása. Rouhač k němu nemá přístup“ (Jb 13,16). Tento verš se nachází za tím, kterým jsme se zabývali ve včerejší části. V čem ještě výrazněji zdůrazňuje myšlenku, že Jób navzdory všemu doufal a svou naději vkládal v Hospodina?

V daném kontextu jde o velmi zajímavý výrok. I kdyby Jób zemřel, i kdyby ho Bůh zabil, Jób je rozhodnut vnímat Boha jako zdroj své záchrany. Na jednu stranu jde o paradox, na druhou stranu to má logiku. Vždyť co jiného je záchrana (spasení), když ne osvobození od smrti? A co jiného je smrt – alespoň pro spasené – než krátký okamžik odpočinku a spánku, po kterém následuje vzkříšení a věčný život? Není právě naděje na vzkříšení k věčnému životu tou největší nadějí Božího lidu v průběhu dějin? A byla to i Jóbova naděje.

O jaké naději mluví apoštol Pavel v 1K 15,11–20? Proč bychom bez tohoto přesvědčení a zaslíbení neměli žádnou naději?

Po vyznání víry („On je má spása“) Jób konstatuje: „Bezbožný před jeho tvář nepřijde“ (Jb 13,16; ČSP). Toto slovo má v hebrejštině negativní význam (Př 11,9). Jób věděl, že ho zachrání jedině Bůh, a jeho úkolem je žít ve věrné poslušnosti vůči svému Zachránci. Právě proto bezbožník či rouhač tuto naději nemá. Jób svými slovy vyjadřuje něco, co bychom dnes nazvali „jistota spasení“. I když Jób věrně přinášel zvířecí oběti za hřích, nevíme přesně, zda rozuměl významu těchto obětí. Před Ježíšovou smrtí většina věrných následovníků Hospodina (mezi něž patřil i Jób) určitě neměla tak jasné pochopení spasení jako my, kteří žijeme v době po ukřižování Krista. Jób však poznal dost na to, aby věděl, že jeho naděje spočívá jedině v Hospodinu, a oběti byly vyjádřením této záchrany.

Aplikace

Co pro tebe osobně znamená naděje na vzkříšení a věčný život? Jak to ovlivňuje tvůj život zde na zemi?

Věčná naděje

⁸Nestyd'se tedy vydávat svědectví o našem Pánu; ani za mne, jeho vězně, se nestyd', nýbrž snášeš spolu se mnou všechno zlé pro evangelium. K tomu ti dá sílu Bůh, ⁹který nás spasil a povolal svatým povoláním ne pro naše skutky, nýbrž ze svého rozhodnutí a z milosti, kterou nám daroval v Kristu Ježíši před věčnými časy. (2Tm 1,8.9)

Osobní studium

Jób měl naději, protože sloužil Bohu naděje. I uprostřed tragických příběhů o lidské hříšnosti od Adama a Evy v Edenu (Gn 3) až po pád Babylonu na konci dějin (Zj 14,8) Bible vždy překypuje nadějí, přináší vizi něčeho lepšího, co tento svět nemůže nabídnout.

„Bůh světil svět Kristu a jeho prostřednictvím padlému světu žehnal. Kristus byl Vykupitelem před svým vtělením i po něm. Jakmile se objevil hřích, byl tu i Spasitel.“ (DA 210; TV 131) Spasitel je tím největším zdrojem naší naděje.

Co mají následující texty společného?

Ef 1,4

Tt 1,2

2Tm 1,8,9

1Pt 1,18–20

Tyto texty naznačují, že Bůh ve své prozřetelnosti již před stvořením světa připravil plán spasení. V 2Tm 1,9 je řečeno, že nás Kristus „povolal ze svého rozhodnutí a z milosti, kterou nám daroval v Kristu Ježíši před věčnými časy“. Je to milost, kterou jsme neobdrželi „pro naše skutky“ (jak bychom také mohli, když jsme tehdy ještě neexistovali), ale díky Ježíši. Už dříve, než jsme začali existovat, měl Bůh plán, který lidstvu nabízel naději na věčný život. Tato naděje nebyla dána až tehdy, kdy jsme ji potřebovali. Byla připravena pro případ, kdybychom ji potřebovali.

Jako křesťané máme v co doufat a kam upínat svou naději. Žijeme ve vesmíru stvořeném Bohem, který nás miluje (J 3,16), vykoupil nás (Tt 2,14), vyslýchá naše modlitby (Mt 6,6), přimlouvá se za nás (Žd 7,25), zaslíbil, že nás nikdy neopustí (Žd 13,5), vzkřísí naše těla (Iz 26,19) a dá nám věčný život, abychom mohli být s ním (J 14,2.3).

Aplikace

„Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?“ (Ř 8,31). Jak můžeš mít tuto naději i uprostřed zápasů a trápení, které prožíváš?

Obrazy naděje

***Neboť jako blesk ozáří oblohu od východu až na západ, takový bude příchod Syna člověka.
(Mt 24,27)***

Osobní studium

O jaké naději se mluví v následujících textech?

Gn 3,15

Gn 22,8

Lv 17,11

J 1,29

Ga 2,16

Fp 1,6

1K 10,13

Da 7,22

Da 12,1.2

Mt 24,27

Da 2,44

Všimněte si posloupnosti myšlenek v těchto verších. Jaký obraz naděje v Ježíši Kristu nám představují?

Aplikace

Který z uvedených textů je pro tebe osobně největším zaslíbením? Proč?

Podněty k zamyšlení

Bible obsahuje od začátku až do konce nádherná slova naděje. „To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět“ (J 16,33). „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,20). „Ale Kristus nás vykoupil z kletby zákona tím, že za nás vzal prokletí na sebe“ (Ga 3,13). „Jak je vzdálen východ od západu, tak od nás vzdaluje naše nevěrnosti“ (Ž 103,12). „Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu“ (Ř 8,38.39). „Ukáže-li se na oblaku duha, pohlédnu na ni a rozpomenou se na věčnou smlouvu mezi Bohem a veškerým živým tvorstvem, které je na zemi“ (Gn 9,16). „Hledte, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími, a jsme jimi. Proto jsme světu cizí, že nepoznal Boha“ (1J 3,1). „Vězte, Hospodin je Bůh, on nás učinil, a ne my sami sebe, jsme jeho lid, ovce, které pase“ (Ž 100,3). Tyto texty jsou jen malou ukázkou toho, co se z Písma dozvídáme o našem Bohu a o tom, co nám nabízí. Jakou naději bychom měli, kdyby nebyla Bible a její zaslíbení?

Otázky k rozhovoru

- 1. Které další biblické texty mluví o naději? Které jsou pro vás obzvláště důležité a proč?**
- 2. Který z věroučných výroků naší církve vás nejvíce naplňuje nadějí?**
- 3. Jak se můžeme naučit těšit z naděje, která je představena v Bibli i uprostřed našich osobních zkoušek a někdy i tragédií? Proč je tak lehké nechat se znechutit – i navzdory naději, kterou máme? Co praktického můžeme udělat, abychom si tuto naději připomínali a těšili se z ní?**
- 4. „Mluvte s Bohem o naději, víře a vděčnosti. V Kristu buďte naplněni radostí a nadějí. Naučte se ho chválit. To je velkým lékem na nemoci duše i těla.“ (2MCP 492) Proč jsou chvála a uctívání Boha tak důležité pro zachování naděje v Hospodinu?**

Rozhořčený Elíhú

Texty na tento týden

Jb 1,8–11; 15,14–16; 32,2–5; 34,10–12; Ez 28,13–15

Základní verš

„Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše.“ (Iz 55,9)

Příběh pokračuje. Probíhá slovní bitva mezi Jóbem a jeho třemi přáteli. Zaznívají názory, které jsou pronikavé, hluboké, nádherné a pravdivé. Lidé často citují z knihy Jób i slova Elífaze, Bildada a Sófara. Vždyť – jak již bylo uvedeno – tito tři pronesli mnoho moudrých a pravdivých vyjádření. Problém byl v tom, že řekli jen část pravdy v nesprávný okamžik. To by nás mělo vést k poznání, které je výstižně a pravdivě vyjádřeno v Př 25,11–13 (B21): „Zlatá jablka na stříbrných mísách jsou slova řečená v pravý čas. Zlatá náušnice, klenot z ryzího kovu je moudrá výtka pro vnímavý sluch. Chladivým sněhem uprostřed léta je věrný posel těm, kdo jej vyslali; duši svých pánů jistě občerství!“

Žel Jób od svých přátel taková slova neslyšel. Jeho situace se měla ještě zhoršit, protože kromě tří přátel, kteří k němu mluvili, přicházejí na scénu další.

Mizerní utěšitelé

¹⁴Co je člověk? Může snad být čistý? Může být v právu, kdo je z ženy zrozený? ¹⁵Ani na své anděly se Bůh nespolehá, ani nebe není ryzí před jeho očima. ¹⁶Co potom člověk zlý a zkažený, jenž hřeší, jako by vodu pil! (Jb 15,14–16)

Osobní studium

Dokonce i po Jóbově vyznání víry (Jb 13,15,16) slovní přestřelka pokračuje. V následujících kapitolách probíhá diskuze, v níž si muži vzájemně odporují, kladou mnoho hlubokých a důležitých otázek o Bohu, hříchu, smrti, spravedlnosti, bezbožnosti, moudrosti a pomijitelnosti lidského života.

Jaké pravdy jsou obsaženy v následujících textech? Jaké místo sehrávají v diskuzi mezi Jóbem a jeho přáteli?

Jb 13,28

Jb 15,14–16

Jb 19,25–27

Jb 28,28

Ve všech těchto kapitolách pokračuje debata a žádná ze stran se nechce vzdát svého postoje. Elífaz, Bildad a Sófár – každý svým vlastním způsobem zdůrazňoval své argumenty a neustoupil z přesvědčení, že lidé v životě dostávají to, co si zaslouží, a proto musí být Jóbovo trápení trestem za jeho hříchy. Jób mezitím pokračoval ve svém nařikání nad krutým osudem, který ho postihl. Byl si jistý, že si takové utrpení nezasloužil. Takto pokračoval jejich rozhovor, všichni „utěšitelé“ obviňovali Jóba z marných a nesmyslných slov – a Jób jim to vracel stejným způsobem.

Nakonec už nikdo ničemu nerozuměl – včetně Jóba. Jak by také mohli. Každý z nich vnímal jen svůj úzký pohled – ostatně tak jak to máme jako lidé ve zvyku. Jedno z poučení, které je možné najít v knize Jób, se týká toho, že jako lidé potřebujeme více pokory – a to především tehdy, když mluvíme o Bohu a jeho skutcích. Můžeme mít určité poznání pravdy, možná toho víme hodně, ale jak vidíme na příkladu třech Jóbových přátel, nemusíme rozpoznat ten správný způsob, jak tyto pravdy aplikovat v konkrétní situaci.

Aplikace

I zběžný pohled na přírodu okolo nás ukazuje, jak omezení jsme v našem poznání i těch nejjednodušších procesů. Co ti to říká o naší schopnosti porozumět Bohu a jeho činům?

Elíhú na scéně

²Zato vzplanul hněvem Elíhú, syn Berakeela Búzského z čeledi Rámovy; jeho hněv vzplanul proti Jóbovi, protože se pokládal za spravedlivějšího než Bůh. ³Jeho hněv vzplanul i proti jeho třem přátelům, protože nenašli správnou odpověď a Jóba prohlašovali za svévolníka. ⁴Elíhú se slovy k Jóbovi vyčkával, protože ostatní byli věkem starší než on. ⁵Elíhú však viděl, že v ústech oněch tří mužů není vhodná odpověď, proto vzplanul hněvem. (Jb 32,2–5)

Osobní studium

V kapitolách 26 až 31 jsou zaznamenána poslední Jóbova slova na adresu třech jeho přátel. „Tu přestali oni tři muži Jóbovi odpovídat, protože byl ve vlastních očích spravedlivý“ (Jb 32,1). Přestože toho Jób řekl mnoho a s velkým zaujetím, jeho argumenty by se daly shrnout do krátkého konstatování: Nezasloužil jsem si to, co se mi stalo.

Jób je zde zástupcem všech lidí, kteří trpí, aniž by si to nějak zasloužili. S tím je spojena v mnoha ohledech ta nejsložitější otázka: Proč? V některých případech je odpověď zdánlivě jednoduchá – lidé si způsobují mnoho trápení sami svými rozhodnutími a činy. Ale velmi často je komplikovanější, jak nám ukazuje i Jóbův případ. I proto otázka po důvodu utrpení zůstává nezodpovězena.

V závěru 31. kapitoly Jób mluví o tom, jak žil. Poukazuje na to, že nic z jeho života neospravedlňuje ani nezdůvodňuje tragédie, které na něj dolehly. V posledním verši je napsáno: „Zde končí Jóbova slova.“

Jaká obvinění vznášá Elíhú vůči Jóbovi (Jb 32,1–5)? A jaká vůči Jóbovým přátelům?

Elíhú se v knize Jób objevuje poprvé. Pravděpodobně slyšel některé z dlouhých diskuzí mezi Jóbem a jeho přáteli – i když není zaznamenáno, kdy se na scéně objevuje. Zřejmě přišel až později, protože není uveden mezi třemi přáteli, kteří přišli za Jóbem na začátku. Je však zdůrazněno, že nebyl spokojen s tím, co slyšel nebo se doslechl. Čtyřikrát se v Jb 32,1–5 objevuje, že „vzplanul hněvem“. V následujících šesti kapitolách se Elíhú snaží vyjádřit své pochopení problémů, s nimiž se muži potýkali v souvislosti s tragédií, která na Jóba dolehla.

Aplikace

V textu je uvedeno, že se Elíhú zlobil na Jóba, protože „se pokládal za spravedlivějšího než Bůh“ (Jb 32,2). To je však překroucení skutečného Jóbova postoje. Proč je tak důležité, abychom byli opatrní, když hodnotíme slova druhých lidí a komentujeme jejich postoje? Jak se můžeš naučit vykládat slova druhých tím nejlepším způsobem?

Elíhú brání Boha

¹⁰Proto mě slyšte, rozumní mužové: Daleko je Bůh od svévole, Všemocný od bezpráví. ¹¹Podle toho, co člověk udělá, odplatí jemu, s každým nakládá podle jeho stezky. ¹²Opravdu, Bůh nejedná svévolně, Všemocný právo nepokříví. (Jb 34,10–12)

Osobní studium

V průběhu dějin se mnoho vykladačů snažilo řeč, kterou pronesl Elíhú, vysvětlit. Někteří ji považují za hlavní obrat v celé diskuzi. Není však příliš zřejmé, kde Elíhú přichází s něčím novým či převratným, co by změnilo dynamiku celého dialogu. Zdá se, že většinou používá ty samé argumenty jako ostatní tři „utěšitelé“ ve snaze obhajovat Boží charakter proti obviněním z nespravedlnosti, která vyslovil trpící Jób.

Jaké pravdy vyjadřuje Elíhú v Jb 34,10–15? V čem se podobají těm, které před ním vyjádřili Jóbovi přátelé? A navzdory tomu, že jsou jeho výroky pravdivé, proč jsou v dané situaci nepatřičné?

U Elíhúa a třech Jóbových přátel je možné rozeznat jakési obavy a strach. Strach z toho, že by Bůh mohl být jiný, než jak si ho představují. Chtějí věřit v Boží dobrotu, spravedlnost a moc. Vždyť právě to se objevuje v Elíhúově řeči.

„Na cesty každého jsou upřeny jeho oči, on každý krok vidí. Není temnoty ani šera smrti, kde by se mohli skrýt pachatelé ničemností“ (Jb 34,21.22).

„Hle, Bůh je úctyhodný, nezavrhne bez příčiny, je úctyhodný silou i srdcem. Nenechá naživu svévolníka, ale utištěným dopomůže k právu. Od spravedlivého neodvrací zrak; s králi je na trůn dosazuje navždy a jsou vyvýšeni“ (Jb 36,5–7).

„Avšak Všemocného nenajdeme. Je vznešený v síle, ale soudem a přísnou spravedlností nechce pokořovat. Ať se ho proto lidé bojí; nehleď na žádného, kdo spoléhá na své moudré srdce“ (Jb 37,23.24).

Pokud jsou tyto texty pravdivé, pak jediným logickým závěrem musí být, že se Jóbovi dostalo toho, co si zasloužil. Jak jinak by to mohlo být? Elíhú se snaží chránit své vlastní pochopení Boha tváří v tvář zlu, které dopadlo na „spravedlivého“ člověka, jakým byl Jób.

Aplikace

Kdy jsi naposledy prožil situaci, při níž jsi cítil obavy o svou víru? Jak jsi reagoval? Co bys mohl z dnešního pohledu udělat jinak?

Iracionálnost zla

¹³Byl jsi v Edenu, zahradě Boží, ozdoben všemi drahokamy: rubínem, topasem, jaspisem, chrysolitem, karneolem, onyxem, safírem, malachitem a smaragdem. Tvé bubínky a flétny byly zhotoveny ze zlata; byly připraveny v den, kdy jsi byl stvořen. ¹⁴Byl jsi zářivý cherub ochránce, k tomu jsem tě určil, pobýval jsi na svaté hoře Boží, procházel ses uprostřed ohnivých kamenů, ¹⁵na svých cestách jsi byl bezúhonný ode dne svého stvoření, dokud se v tobě nenašla podlost. (Ez 28,13–15)

Osobní studium

Všichni čtyři muži (Elíhú, Elífaz, Bildad a Sófár) věřili ve spravedlivého Boha. Při setkání s Jóbem se však ocitli před problémem. Jak je možné vysvětlit Jóbovu situaci rozumným a logickým způsobem, který by byl v souladu s jejich chápáním Božího charakteru? Žel, ve snaze pochopit zlo (nebo alespoň tragédii, která na Jóba dopadla) zaujali postoj, který byl ve své podstatě nesprávný.

Ellen Whiteová napsala: „Je nemožné objasnit původ zla tím, že budeme uvádět důvody jeho existence. ... Zlo je vetřelec, jehož existenci nelze zdůvodnit. Je tajemné a nelogické; omlouvat ho znamená ho hájit. Kdybychom ho mohli omluvit, kdybychom našli příčinu, proč vzniklo, přestalo by zlo být zlem.“ (GC 492.493; VDV 322)

Když se stane nějaká tragédie, lidé často řeknou: Nerozumím tomu, to přece nedává žádný smysl. A to je přesně to, na co si celou dobu Jób stěžuje.

Existuje dobrý důvod, proč ani Jób, ani jeho přátelé neviděli v tom, co se stalo, žádné reálné zdůvodnění. Zlo nedává smysl, je absurdní. Kdybychom ho pochopili, kdyby dávalo smysl, kdyby se dalo nějak rozumně a logicky uchopit a vysvětlit, potom by přestalo být tak „zlé“, nebylo by tak tragické – mělo by totiž nějaké rozumné zdůvodnění, sloužilo by nějakému logickému záměru.

Text v Ez 28,12–17 popisuje satana a původ zla. Jaký smysl a logické zdůvodnění je možné najít v jeho chování a pádu?

V textu je popsána dokonalá bytost, kterou Bůh stvořil. Nachází se v dokonalém prostředí. Je naplněna moudrostí, dokonale krásná, pokryta drahými kameny, je „zářivým cherubem“, který byl na „svaté hoře Boží“. A přesto – navzdory všem obdarováním, které tato bytost dostala – dovolila, aby ji ovládla zvrácnost a naplnilo ji násilí. Dovolila, aby se jí zmocnilo zlo.

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost s absurditou a nevysvětlitelnou povahou zla? Jaké otázky tě v této souvislosti trápí? Jak na ně hledáš odpověď? Co je pro tebe největším povzbuzením?

Zkouška víry

⁸Hospodin se satana zeptal: „Zdalipak sis všiml mého služebníka Jób? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystřihá se zlého.“ ⁹Satan však Hospodinu odpověděl: „Cožpak se Jób bojí Boha bezdůvodně? ¹⁰Vždyť jsi ho ze všech stran ohradil, rovněž jeho dům a všechno, co má. Dílu jeho rukou žehnáš a jeho stáda se na zemi rozmohla. ¹¹Ale jen vztáhni ruku a zasáhni všechno, co má, hned ti bude do očí zlořečit.“ (Jb 1,8–11)

Osobní studium

Hlavní postavy knihy Jób – jako smrtelné bytosti, které „vidí jako v zrcadle, jen v hádance“ (1K 13,12) – uvažovaly velmi omezeně, měly limitované vnímání podstaty nejen fyzického, ale především duchovního světa. Je zajímavé, že ve všech diskuzích o zle, které dopadlo na Jób, nikdo z nich (včetně Jóba) nemluví o úloze satana jako přímé či nepřímé příčině všech Jóbových těžkostí. Ale i navzdory přesvědčení o jejich vlastní pravdě (v které vynikal především Elíhú – Jb 36,1–4) selhaly všechny jejich pokusy racionálně zdůvodnit Jóbovo utrpení.

I my – navzdory našemu chápání kosmického sporu, který se odehrává v pozadí – nedokážeme příliš úspěšně vysvětlit a objasnit zlo, které Jób postihlo. Pokud si znovu přečteme první dvě kapitoly knihy Jób, jaké otázky stále zůstávají nezodpovězené?

V úvodních kapitolách knihy Jób jsou informace, které nikdo tehdy neměl. A přesto je velmi těžké celou situaci pochopit. Jak již bylo zmíněno, Jóbův hřích nebyl příčinou jeho utrpení. Opak je pravdou. Byl to Jóbův dobrý život a vztah s Bohem, který způsobil, že Bůh představil Jób satanovi. Je to tedy tak, že Jóbova dobrota a touha být Bohu věrný byly příčinou jeho utrpení? Jak to máme chápat? A i kdyby Jób věděl, co se děje, nevolal by zděšeně: Bože, prosím, vyber někoho jiného! Vrať mi moje děti, zdraví, majetek! Jób se dobrovolně nepřihlásil, že bude „pokusným králikem“. V čem to tedy bylo vůči Jóbovi a jeho rodině nespravedlivé? A i přesto, že Bůh vyhrál spor se satanem, tak víme, že si ďábel porážku nepřiznal (Zj 12,12). Jaký tedy byl smysl toho všeho? A i kdyby bylo Jóbovo utrpení v konečném důsledku k něčemu dobré, opravdu byla potřebná smrt všech deseti dětí a všechno ostatní trápení, které na Jób dolehlo? Pokud máme tyto otázky nezodpovězené my, kolik otázek pak musel mít Jób?

Přesto v knize Jób nacházíme velmi důležité poselství: Je třeba žít vírou, ne tím, co vidíme. Je třeba důvěřovat Bohu a zůstat věrným – i když si nedokážeme zdůvodnit, proč se nám děje vše zlé, co nás v životě potkává. Pokud bychom dokázali vše pochopit rozumem a logicky zdůvodnit, pak by už nebylo pro víru místo. Vírou žijeme, jestliže (podobně jako Jób) důvěřujeme Bohu a posloucháme ho i tehdy, když nerozumíme tomu, co se nám a okolo nás děje.

Aplikace

Ve kterých oblastech musíš Bohu ve svém životě důvěřovat – i když nemáš uspokojivé vysvětlení? Jak může tvá důvěra růst, i když nepřicházejí dostatečné odpovědi?

Podněty k zamyšlení

V diskuzi o vztahu mezi vědeckým myšlením a náboženskou vírou se spisovatel John Hedley Brook věnuje i německému filozofovi Immanuelovi Kantovi (1724–1804) a jeho pokusu pochopit limity lidského poznání – především v souvislosti s Božím jednáním. Pro Kanta „bylo zdůvodnění Božího jednání s lidmi otázkou víry, ne poznání. Za příklad člověka, který se autenticky staví tváří v tvář neštěstí, si Kant zvolil Jóba, který přišel o vše kromě čistého svědomí. Podřídil se Božímu rozhodnutí a jednal správně, když odolal radám přátel, kteří se snažili logicky vysvětlit jeho neštěstí. Síla Jóbova postoje spočívala v tom, že důvěřoval Bohu, i když nevěděl, jaký byl Boží záměr, když na něho naložil tolik neštěstí.“ (*Science and Religion*. New York: Cambridge University Press, 2006, 207.208) Tři Jóbovi přátelé a Elíhú si mysleli, že dokážou velmi jednoduše – na základě příčiny a následku – vysvětlit, co se Jóbovi stalo. Příčinou měl být Jóbův hřích, následkem pak bylo jeho utrpení. Nebylo to zřejmé, teologicky čisté a smysluplné? Přesto jejich argumentace byla chybná. Jde o dobrý příklad toho, že realita a Bůh, který ji stvořil a udržuje, nemusí být v souladu s naším chápáním toho, jak by měl „fungovat“ Bůh a svět, který stvořil.

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak již bylo zmíněno, ve všech řečech o Jóbově situaci a důvodech, proč vznikla, nebyl zmíněn satan. Proč? Co nám to říká o limitech uvažování lidí – navzdory všemu poznání, které měli? Co se z nevědomosti Jóbových přátel můžeme naučit o vlastní neznalosti – navzdory tomu, že známe mnohé biblické pravdy, které oni neznali?**
- 2. „Spoléháme-li ve svém životě jenom na sebe a očekáváme, že úspěch závisí jen na naší moudrosti, bereme na sebe břemeno, které na nás Bůh nevložit. Snažíme se je nést sami bez jeho pomoci. Přebíráme odpovědnost, která náleží Bohu, a tím se vlastně stavíme na jeho místo. Oprávněně bychom si mohli dělat starosti a obávat se nebezpečí nebo ztrát. Jestliže však věříme, že nás Bůh miluje a chce naše dobro, přestaňme se obávat o budoucnost. Budeme důvěřovat Bohu tak, jako dítě důvěřuje milujícím rodičům. Naše starosti a obavy zmizí, protože se naše vůle ztotožní s vůlí Boží.“ (MB 100.101; MN 60) Jak se můžeme naučit takové víře a důvěře? Která vaše rozhodnutí z poslední doby posílila vaši víru, a která ji oslabují?**

Odpověď z vichřice

Texty na tento týden

Jb 38,1.2.32–35; 40,1–5; 1K 3,18.19

Základní verš

„Kde jsi byl, když jsem zakládal zemi? Pověz, víš-li něco rozumného o tom.“ (Jb 38,4)

Jakkoliv se postavy v knize Jób liší, jedno mají společné: každý z mužů má co říci o Bohu nebo alespoň o svém chápání Boha. A jak již bylo řečeno, s většinou jejich výpovědí je možné souhlasit. Vždyť kdo by něco namítal vůči následujícím výrokům? „Avšak dobytka se zeptej, poučí tě, nebeského ptactva, ono ti to poví, poučí tě i křoviska země, mořské ryby vyprávět ti budou. Kdo z nich všech by nevěděl, že ruka Hospodinova to učinila a že v jeho ruce je život všeho, co žije, duch každého lidského tvora“ (Jb 12,7–10). „Což Bůh křiví právo, Všemocný snad překrucuje spravedlnost?“ (Jb 8,3).

Přestože je kontextem pro diskuzi Jóbovo utrpení, všichni se ve svých výpovědích zaměřují na Boha. S výjimkou prvních dvou kapitol však Hospodin zůstává skrytý v pozadí – jako by spolu s námi poslouchal, o čem tito muži hovoří.

To vše se však v knize Jób změnilo. Samotný Hospodin, o němž bylo řečeno tolik slov, se rozhodl promluvit.

Odpověď z vichřice

Tu odpověděl Hospodin Jóbovi z vichřice. (Jb 38,1; ČSP)

Osobní studium

Od 38. kapitoly dochází v knize Jób k obratu. Hospodin promluvil. Je to náhlé a nečekané. Naposledy Bůh promluvil v Jb 2,6: „Hospodin na to satanovi odvětil: ‚Nuže, měj si ho v moci, avšak ušetři jeho život.‘“

Čtenáře nic nepřipravuje na to, že se náhle objeví Bůh. Kapitola 37 končí řečí Elíhúa – a pak se již rovnou dozvídáme, že Hospodin promluvil z vichřice či smršti. Text se v tomto okamžiku zaměřuje na Boha a Jóba – jako by ostatní muži byli nepodstatní.

Slovo „vichřice“ či „smršť“ je v Bibli často použito v souvislosti se zjevením Boha lidem (Iz 29,6; Za 9,14). Je možné ho najít i při popisu Eliášova nanebevzetí: „I stalo se, když měl Hospodin vzít Eliáše ve vichřici do nebes, že šel Eliáš s Elišou z Gilgálu“ (2Kr 2,1; ČSP).

I když neznáme podrobnější detaily této „teofanie“ (viditelného zjevení Boha člověku), je zřejmé, že Bůh nepromlouval k Jóbovi „tichým a jemným hlasem“ (1Kr 19,12). Místo toho se Bůh představil mocným způsobem, který určitě upoutal Jóbovu pozornost.

V Písmu se znovu a znovu představuje Bůh padlému lidstvu. Jak je v následujících textech představen Bůh?

Gn 15,1–6

Gn 32,24–32

J 1,29

Bible zdůrazňuje jednu důležitou pravdu: Náš Bůh není vzdáleným Bohem, který stvořil svět a potom ho nechal jeho osudu. Ne, je Bohem, kterého se nejen silně dotýká, co se ve světě děje, ale také aktivně vstupuje do dění. Ať už v životě čelíme jakýmkoliv problémům a těžkostem, můžeme mít jistotu, že Bůh je blízko a že mu můžeme důvěřovat.

Aplikace

Je rozdíl mezi tím, když jsme na rozumové úrovni přesvědčeni o Boží blízkosti, a mezi tím, když tuto blízkost prožíváme v každodenním životě. Jak prožíváš Boží blízkost? V čem je pro tebe toto vědomí zdrojem naděje a útěchy? Kdy máš problém prožívat tuto blízkost? Proč?

Boží otázky

Kdo to zatemňuje úradek Boží neuváženými slovy? (Jb 38,2)

Osobní studium

Po čase, který se Jóbovi musel zdát jako dlouhé mlčení, k němu Bůh nakonec promluvil. Pro Jóba to bylo velmi důležité – i když první Boží slova pravděpodobně nezněla tak, jak si Jób představoval.

Jakou otázku položil Bůh Jóbovi (Jb 38,2)? Co tato otázka naznačuje? Jak je jí možné rozumět?

Bůh člověku opakovaně pokládá otázky. S tím se setkáváme na mnoha místech Písma. Bůh se však neptá proto, že by neznal odpovědi. Postupuje tak, jak to dělají dobří učitelé. Bůh pokládá otázky, aby nás přivedl k uvažování nad naší situací. Chce nám nastavit zrcadlo a pomáhá nám tím hledat dobrá řešení a rozhodnutí. Otázky jsou cestou, která nám má pomoci pochopit něco, čemu jsme do té doby plně nerozuměli. Boží otázky nás mají obohatit poznáním a pravdou.

Jaký cíl sledoval Bůh otázkami, které jsou uvedeny v následujících verších? Na co chce těmito otázkami upozornit?

Gn 3,11

Gn 4,9

1Kr 19,9

Sk 9,4

Mt 16,13

Jób toho řekl o Bohu mnoho. Hospodin mu však jasně ukázal, že ve skutečnosti toho Jób o svém Stvořiteli mnoho neví a mnohému nerozumí. V určitém smyslu je Boží úvodní otázka podobná některým výrokům, které Jóbovi řekli jeho přátelé (Jb 8,1,2; 11,1–3; 15,1–3).

Aplikace

Zkus si představit, že by se ti zjevil Bůh a položil ti otázku, která souvisí s tvým životem. Na co by se tě asi zeptal? A jaká by byla tvoje odpověď? Co by ses z takové komunikace mohl o sobě dozvědět?

Bůh jako Stvořitel

³²Vyvedeš hvězdy zvířetníku v pravý čas a povedeš souhvězdí Lva s jeho mladými? ³³Víš, jaké jsou řády nebes? Ty jsi je ustanovil, aby dozírala na zemi? ³⁴Pozvedneš svůj hlas k oblaku, aby tě přikryla spousta vod? ³⁵Posíláš snad pro blesky, aby přišly a ohlášily se ti: „Tu jsme“? (Jb 38,32–35)

Osobní studium

Jaká je hlavní myšlenka otázek, které Bůh klade Jóbovi v Jb 38,4–41? Co jimi sleduje?

Pokud Jób očekával vysvětlení toho, proč na něho dolehly tragédie a pohromy, tak ho neobdržel. Místo toho jej zasypal proud otázek, které dávaly do protikladu Hospodinovu stvořitelenskou moc a Jóbovu pomíjivost a neznalost.

Hospodin se Jóba ptá: „Kde jsi byl, když jsem zakládal zemi? Pověz, víš-li něco rozumného o tom“ (Jb 38,4). V Božích otázkách se nejprve objevují témata z knihy Genesis – původ země, moře, světla a tmy. V Božích výrocích je možné zaslechnout i jemnou ironii a zveličení, když Jóbovi říká: „Tušil jsi, že se jednou narodíš a jak velký bude počet tvých dnů?“ (Jb 38,21).

Hospodin potom dalšími otázkami poukazuje na zázraky a tajemství stvoření. Tentokrát však jeho otázky nesměřují jen ke vzniku země, ale i k záhadám počasí či celého vesmíru. „Dovedeš spoutat mihotavý třpyt Plejád nebo rozvázat pouta Orióna?“ (Jb 38,30). Potom upoutává Jóbovu pozornost k říši zvířat (Jb 38,39–41). Velmi detailně se těmto tématům věnuje i 39. kapitola.

Pokud by byla kniha Jób napsána dnes, Hospodin by se mohl ptát třeba takto: Kdo spojuje kvarky do protonů a neutronů? Kde jsi byl, když jsem poprvé odměřil Planckovu hmotnost? To díky tvé moudrosti gravitace zakřivuje prostor a čas?

Odpovědi na tyto otázky jsou stále stejné: Nevím, netuším, ne. Jób nebyl při žádné ze vzpomínaných událostí a měl jen velmi malé poznání o jevech, na které Hospodin poukázal. Bůh chtěl Jóbovi ukázat, že ani s celou svou moudrostí a vším poznáním – i když na rozdíl od jeho třech přátel mluvil o Bohu správně (Jb 42,7) – věděl stále příliš málo.

A pokud Jób věděl tak málo o stvoření, mohl vědět víc o Stvořiteli? V tomto srovnání se ukazuje ohromný kontrast mezi Stvořitelem a stvořenou bytostí, mezi Bohem a člověkem. A přestože Bůh dává do kontrastu sebe a Jóba, stejně by dopadli všichni ostatní lidé. Čím jsme v porovnání s Bohem? A přesto můžeme užasnout, co všechno Bůh pro naši záchranu udělal. Nabízí nám naději na věčné společenství s ním.

Aplikace

Rozdíl mezi Bohem a člověkem je propastný. Co ti o Bohu prozrazuje skutečnost, že se k tobě sklání, touží tě přesvědčit o své lásce a chce, abys s ním věčně přebýval na nové zemi?

Moudrost rozumných

¹⁸At' nikdo sám sebe neklame. Domnívá-li se někdo z vás, že je v tomto světě moudrý, at' se stane bláznem, aby se stal opravdu moudrým. ¹⁹Moudrost tohoto věku je bláznovstvím před Bohem, neboť je psáno: „Nachytá moudré na jejich vychytralost“. (1K 3,18.19)

Osobní studium

Z naší dnešní perspektivy můžeme být v pokušení hodnotit nejen Boží otázky, ale i Jóba a jeho určitou naivnost v chápání stvořeného světa. Vždyť například až v 16. století lidé konečně pochopili (alespoň někteří), že pohyb Slunce po obloze je dán rotací Země okolo své osy – a že tedy Slunce neobíhá kolem Země – tedy poznání, které dnes považujeme za samozřejmost.

Díky moderní vědě máme dnes takové poznání o přírodě, které bylo lidem v biblických časech neznámé. Ale přesto je naše poznání velmi omezené a o přírodě a jejím původu toho mnoho nevíme.

Jak by dnes lidé odpovídali na otázky, které Bůh Jóbovi pokládal v 38. a 39. kapitole?

Není pochyb o tom, že nám věda odhalila různé aspekty reality, které byly pro lidi kdysi neznámé a skryté. Přesto toho zůstává mnoho, o čem nevíme, a je možné stále objevovat a zkoumat. Díky vědě se na přírodu můžeme dívat s údivem, protože složitost a krása přírodního světa ukazují na vznešenost a tajemnost stvoření.

„Způsob, jak uskutečnil dílo stvoření, Bůh lidem nikdy nezjevil. Lidská věda nemůže odhalit tajemství Nejvyššího. „Skryté věci patří Hospodinu, našemu Bohu, zjevné však patří navěky nám a našim synům, abychom dodržovali všechny slova tohoto zákona“ (Dt 29,28)“. (PP 113; NUD 47)

Co říkají 1K 3,18.19 a 1,18–27 o omezenosti lidského poznání? Jak to ovlivňuje náš pohled na fungování světa okolo nás?

Aplikace

Navzdory všemu poznání, které lidstvo získalo v průběhu uplynulých staletí, stvoření pro nás zůstává tajemné a dokážeme ho chápat jen v náznacích. Čím více se toho dozvídáme o stvořeném světě, tím více nás udivuje a fascinuje. Co na světě okolo sebe obdivuješ nejvíce? Jak to ovlivňuje tvůj pohled na Boží moc?

Pokání v prachu a popelu

¹Hospodin dále řekl Jóbovi toto:² „Smí se člověk přít se Všemocným? Smí ho kárat? Ten, kdo Boha obvinil, ať odpovídá.“³ Jób na to Hospodinu odpověděl: ⁴ „Co ti odpovím, když jsem tak bezvýznamný! Kladu si na ústa ruku. ⁵ Jednou jsem už promluvil a nevím co odpovědět, ba i podruhé, ale nemohu pokračovat.“ (Jb 40,1–5)

Osobní studium

Jaká byla reakce Jóba na Boží zjevení (Jb 40,1–5; 42,1–6)?

Jób byl ohromen tím, že se mu Hospodin ukázal. V Jb 42,3 dokonce opakuje Boží otázku: „Ptal ses: ‚Kdo to zastírá mé záměry, a přitom nemá poznání?‘“ (B21) Jób už ví, jaká je skutečnost – a proto pokorně odpovídá: „Ano, mluvil jsem, o čem jsem neměl ponětí, o tajemstvích, jež jsou nad mé chápání.“

V Jb 42,5 je zapsáno: „Jen z doslechu o tobě jsem slyšel, teď však jsem tě spatřil vlastním okem.“ Když Jób předtím o Hospodinu jen slyšel, nyní, když ho poznal a mnohé si uvědomil, tak vnímá Boha takového, jaký opravdu je. Právě proto vyznává: „Proto odvolávám a lituji všeho v prachu a popelu“ (Jb 42,6).

V čem se texty v Iz 6,1–5 a L 5,1–8 podobají Jóbově reakci? Které další biblické postavy takto zareagovaly? Proč jsou tyto reakce podobné?

O Jóbovi bylo řečeno, že byl „bezáhonný a poctivý, bohobojný a prostý všeho zla“ (Jb 1,1). I když ho chtěl satan poštvat proti Bohu, zůstal Jób ve všech svých trápeních a strastech věrný Hospodinu. Přesto – podobně jako v případě Izajáše a Petra – už i záblesk Boží svatosti vedl Jóba ke zděšení a uvědomění si vlastní hříšnosti a svatosti. Všichni jsme totiž hříchem zmrzačené bytosti, naše skutečná podstata nás přivádí do sporu s Bohem. Právě proto nikdo nedokáže zachránit sám sebe, nikdo nemůže udělat dostatek dobrých skutků, aby si zasloužil u Boha milost. Proto my všichni – dokonce i ti „nejlepší“ z nás – potřebujeme milost, potřebujeme Spasitele, potřebujeme Toho, kdo udělá, čeho sami nejsme schopni.

Aplikace

Představ si, že by ses právě nyní postavil před Boha. Jaká by byla tvá reakce? Co by naznačila o vyvýšenosti Boha a tvém vztahu s ním?

Podněty k zamyšlení

„Bůh dovolil, aby věda a umění přinášely světu světlo. Přistupují-li však vědci ke zkoumání těchto věcí čistě z lidského hlediska, dospějí zcela jistě k nesprávným závěrům. Spekulovat o tom, co nebylo zjeveno slovem Božím, je neškodné potud, pokud naše teorie neodporují faktům obsaženým v Písmu. Ti, kdo opouštějí Boží slovo, aby objasnili jeho stvořitelské dílo na základě vědeckých principů, se plaví bez mapy nebo kompasu po neznámém oceánu. Největší mozky, nejsou-li při svém výzkumu vedeny Božím slovem, se při pokusech vysledovat vztah mezi vědou a zjevením dostávají na scestí. Protože Stvořitel a jeho dílo přesahuje tak značně jejich chápavost, že nejsou s to vysvětlit je přírodními zákony, pokládají biblický dějepis za nespolehlivý. Ti, kdo zpochybňují záznamy Starého a Nového zákona, budou připraveni jít o krok dál a pochybovat o samotné Boží existenci. Pak, když ztratili pevnou půdu pod nohama, jsou ponecháni, aby se zmítali v nevěrectví.“ (PP 113; PP 75; NUD 47)

Otázky k rozhovoru

1. *Přečtěte si předchozí citát od Ellen Whiteové. Co z těchto slov se odehrává především v oblasti vědy? Která tvrzení či teorie současné vědy jsou v očividném rozporu s Božím slovem? Jak vnímáte tento rozpor a jak se k němu stavíte?*
2. *Matematik a filozof Alfred North Whitehead, který působil na konci 19. a v první polovině 20. století, napsal: „Před padesáti sedmi roky jsem byl mladým studentem na Cambridgeské univerzitě. Matematiku a ostatní vědní obory mě vyučovali vynikající profesori a mně se dobře dařilo. Na přelomu století jsem pozoroval, jak se základní předpoklady ve všech oblastech odvolávaly a měnily. ... A navzdory tomu se o nových objevech a hypotézách ve vědě říká: Nyní jsme si již konečně jisti.“ (Whitehead, A. N., Dialogues of Alfred North Whitehead) Co nám tato slova připomínají o opatrnosti v přijímání různých nových teorií – i když za nimi stojí přední vědci? Co máme dělat v případě, když jsou nové objevy v očividném rozporu s Písmem?*
3. *Na které divy přírody máme dnes díky vědě vysvětlení – na rozdíl od lidí, kteří žili v době Jóbů či třeba dvě stě let před námi? Jak nám tyto poznatky ukazují na úžasnou stvořitelskou moc našeho Boha?*

Jóbův Vykupitel

Texty na tento týden

Jb 10,4-5; 19,25-27; J 1,14; 12,30-32; Ř 8,33.34; Fp 2,6-8

Základní verš

„Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen.“ (Iz 53,4)

Neočekávané vystoupení samotného Hospodina, které je zaznamenáno od 38. kapitoly, tvoří vrchol knihy Jób. Bůh se Jóbovi zjevuje nadpřirozeným a mocným způsobem. Výsledkem je Jóbovo vyznání a pokání. Hospodin také napomenul tři Jóbovy přátele, protože o něm nemluvili správně. Potom je uvedeno, že „Hospodin změnil Jóbův úděl, poté co se modlil za své přátele, a dal mu všeho dvojnásob, než mívál“ (Jb 42,10). A Jób žil dlouhým a plnohodnotným životem.

Na způsobu, jakým tento příběh končí, je však něco znepokojujícího. Bůh a satan, kteří mají spor v nebi, přenášejí tento konflikt na zemi, do života ubohého Jóba. To se nezdá ani férové, ani správné a spravedlivé. Proč by měl Jób nést tíživé břemeno celého sporu mezi Bohem a satanem? Nemluvě o tom, že Hospodin zůstává v nebi a celé to jen zdálky pozoruje...

Jóbův příběh není úplně zakončen. Zbytek se udál až mnohem později, když na zem přišel Ježíš a zemřel na kříži. Až v Kristu nacházíme úžasnou a povzbuzující odpověď na otázky, na něž v knize Jób nenacházíme uspokojivé odpovědi.

Můj Vykupitel je živ

²⁵Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví nad prachem. ²⁶A kdyby mi i kůži sedřeli, ač zbaven masa, uzřím Boha, ²⁷já ho uzřím, pro mne tu bude, mé oči ho uvidí, ne někdo cizí, mé ledví po tom prahne v mém nitru. (Jb 19,25–27)

Osobní studium

Známý text zaznamenaný v Jb 19,25–27 odhaluje, že Jób žil nadějí na Vykupitele. Věděl, že existuje někdo, kdo je mocnější než smrt. Svou nadějí vkládal do Vykupitele, který má moc nás vzkřísit. Jób věřil, že jednoho dne přijde Vykupitel, aby povolal mrtvé z prachu země.

Jóbova slova ukazují na jednu z nejdůležitějších pravd v Bibli: Bůh je náš Vykupitel. Ano, Bůh je zároveň i naším Stvořitelem. V padlém a hříchem zničeném světě, kde jsou hříšníci odsouzeni k věčné smrti, potřebujeme Boha, který je naším Stvořitelem i Vykupitelem (Iz 48,13–17). On nám dává zaslíbení věčného života.

Jak je v J 1,1–14 vyjádřeno, že Ježíš je Stvořitel a zároveň Vykupitel?

Jan začíná své evangelium tak (J 1,1), aby ukázal na souvislost s Gn 1,1, kde je Bůh představen jako Stvořitel. Později zdůrazňuje, že Ježíš je neoddělitelně Stvořitel i Vykupitel: „Na světě byl, svět skrze něj powstał, ale svět ho nepoznal. . . . Těm pak, kteří ho přijali a věřili v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi“ (J 1,10.12). Ježíš může být naším Vykupitelem jen proto, že je zároveň naším Stvořitelem.

Aplikace

Jaká by byla naše naděje, kdybychom měli Stvořitele, ale neměli bychom Vykupitele? Co ti tvá odpověď říká o tom, proč je pro nás Ježíš jako Vykupitel tak důležitý?

Syn člověka

“Cožpak máš tělesné oči, což se díváš stejně jako člověk? ⁵ Jsou tvoje dny jako dny člověka, léta tvá jako dny muže? (Jb 10,4.5)

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. (J 1,14)

Osobní studium

V úvodních kapitolách knihy Jób byla představena realita velkého sporu mezi Kristem a satanem. Jde o konflikt, který započal v nebesích a později zasáhl i zemi (Zj 12,7–12). I v knize Jób nacházíme stejnou dynamiku – spor v nebesích se přenesl na zemi a velmi bolestivě se dotkl Jóba.

V čem spočívá stížnost Jóba, která je zaznamenána v Jb 10,4.5? V čem je opodstatněná?

Jóbova nespokojenost je zřejmá. Bůh je svrchovaný Vládce vesmíru – jak by tedy mohl rozumět, co znamená být člověkem a trpět?

Jak následující texty odpovídají na Jóbovu stížnost?

L 2,11

J 1,14

L 19,10

1Tm 2,5

Žd 4,15

Jóbovy stesky, že Bůh není člověkem, a proto nemůže rozumět lidskému utrpení, dostávají úplnou a vyčerpávající odpověď v příchodu Ježíše, který „vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí“ (Fp 2,7). Přestože Ježíš nikdy nepřišel o svou božskou přirozenost, stal se člověkem a ve svém lidství zakusil, jaké to je, zápasit a trpět lidskou bolestí. Prožil podobnou zkušenost jako Jób – a jakou prožíváme i my – zkušenost bolesti, utrpení a smrti. V evangeliích je ukázáno Kristovo lidství a utrpení. Ježíš je odpovědí na Jóbovy výtky z Jb 10,4.5.

„Kristus si nehrál na člověka, svou lidskou přirozenost nepředstíral. On na sebe vzal lidskou přirozenost a žil jako člověk. ... Bůh ‚poslal svého vlastního Syna, aby se vypořádal s hříchem v těle, jaké má hříšný člověk‘ (Ř 8,3).“ (5BC 1124)

Aplikace

Uvažuj o tom, co to znamená, že se Ježíš stal člověkem. Co ti to říká o tom, jak blízko ti chce být v tvém každodenním utrpení či problémech, které právě prožíváš?

Kristova smrt

³³Kdo vinese žalobu proti vyvoleným Božím? Vždyť Bůh ospravedlňuje! ³⁴Kdo je odsoudí? Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás! (Ř 8,33.34)

Osobní studium

Co říkají následující texty o Ježíši a o tom, jak ho máme vnímat?

1J 2,6

Ga 4,19

Ježíš je pro nás příkladem. Chce se zjevovat v našich životech. Touží, abychom odráželi jeho lásku a milosrdenství. Kristus je pro nás jediným dokonalým příkladem toho, k jakému životu nás Bůh povolává.

Ježíš však přišel na tento svět nejen proto, aby se stal příkladem života inspirovaného Božím milosrdenstvím. Naše situace hříšníků vyžaduje mnohem víc než jen růst našeho charakteru do Kristovy podoby. Pokud si někdo myslí, že si „napodobováním Krista“ či „budováním Kristova charakteru“ zaslouží spasení, je na velkém omylu. Před Vykupitelem stála mnohem důležitější úloha než se stát naším příkladem. Potřebujeme mnohem víc. Potřebujeme Někoho, kdo zaplatí za naše hříchy, podstoupí trest, který jsme si zasloužili. Ježíš přišel, aby zemřel za naše hříchy.

Co následující verše říkají o důležitosti Kristovy smrti za nás? Co zdůrazňují?

Ř 5,6–8

Ř 8,33.34

2K 5,14.15

1Te 4,14

1Te 5,9.10

Ježíš za nás musel zemřít, protože naše poslušnost zákona nás nemůže zachránit. „Je tedy zákon proti Božím slibům? Naprosto ne! Kdyby tu byl zákon, který by mohl dát život, pak by vskutku spravedlnost byla ze zákona“ (Ga 3,21). Zákon a jeho dodržování nás opravdu nemohou zachránit. Spasit nás může jen smrt Ježíše na kříži. Kristus přišel na tento svět, žil dokonalým životem a vydal sebe sama, aby „zemřel za naše hříchy“ (1K 15,3).

Aplikace

V kterých oblastech svého života potřebuješ nejvíc prožít odpuštění? Pros právě nyní Ježíše o odpuštění a o dar pokoje.

Utrpení Syna člověka

“Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, ⁷nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka ⁸se ponižil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. (Fp 2,6–8)

Osobní studium

Co je v Iz 53,1–6 řečeno o utrpení Hospodinova služebníka? Jak tento text působí na čtenáře?

Tento biblický text vnímáme jako výpověď o Ježíšově utrpení. Kristus nesl naše „nemoci a bolesti“ (Iz 53,4). To se samozřejmě týkalo nejen Jóbových nemocí a bolestí, ale i utrpení všech lidí na celém světě. Ježíš zemřel na kříži za hříchy každého z nás.

Jen ve světle kříže můžeme vnímat Jóbův příběh ve správné perspektivě. Ten samý Bůh, který se zjevil Jóbovi, Stvořitel, jenž udržuje zemi a život na ní, trpěl víc než Jób a víc, než může trpět jakákoliv lidská bytost. Zármutek a bolest, které prožíváme, vzal On na sebe. Zármutek a bolest nás všech. Nikdo tedy nemůže Boha poučovat o utrpení. Vždyť On na sebe vzal všechno utrpení, které se díky hříchu rozšířilo po celé zemi. My prožíváme jen své vlastní utrpení, na kříži však Ježíš nesl utrpení a bolest celého světa.

Bůh se Jóba zeptal: „Víš, jaké jsou řády nebes? Ty jsi je ustanovil, aby dozírala na zemi?“ (Jb 38,33). Tento Bůh, který stvořil „řády nebes“, se stal člověkem a v lidském těle zemřel, „aby svou smrtí zbavil moci toho, kdo smrtí vládne, totiž ďábla, a aby tak vysvobodil ty, kdo byli strachem před smrtí drženi po celý život v otroctví“ (Žd 2,14.15).

Když se na knihu Jób díváme ve světle kříže, celý příběh se objeví v jiných obrysech. Kříž totiž přináší odpovědi na mnohé otázky, které v knize (i v našich životech) zůstávají nezodpovězené. Ta nejdůležitější otázka se týká toho, zda je spravedlivé, že Bůh je kdesi v nebi, zatímco Jób na zemi trpí jen proto, aby vrátil satanova obvinění. Kříž ukazuje, že bez ohledu na to, jak velmi Jób či jiné lidské bytosti zde na zemi trpí, náš Pán dobrovolně trpěl víc než kdokoliv z nás – a to jen proto, aby nás vykoupil a dal nám zaslíbení naděje na záchranu.

Jób vnímal Boha jako Stvořitele a ve víře i jako Vykupitele. Po událostech na kříži i my dnes vnímáme Boha jako Stvořitele a Vykupitele. Stvořitel se stal Zachráncem (Fp 2,6–8). Aby nás mohl zachránit, trpěl za naše hříchy utrpením, které neokusila žádná lidská bytost. Při pohledu na kříž musíme s Jóbem zvolat: „Proto odvolávám a lituji všeho v prachu a popelu“ (Jb 42,6).

Aplikace

Co pro tebe osobně znamená Ježíšova smrt na kříži? Jak bys vysvětlil její význam nějakému svému příteli?

Satanova skutečná tvář

³⁰ Ježíš nato řekl: „Tento hlas se neozval kvůli mně, ale kvůli vám. ³¹ Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven. ³² A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě.“ (J 12,30–32)

Osobní studium

Co v J 12,30–32 říká Ježíš o satanovi v kontextu kříže a velkého sporu?

Následující citát ukazuje, jak velký vliv měla Ježíšova smrt na kříži na nebesa a celý vesmír. „Satanova lživá obvinění namířená proti Božimu charakteru a vládě se ukázala v pravém světle. Satan obvinil Boha, že vyžaduje od stvořených bytostí poslušnost a podřízenost jen proto, aby se sám mohl vyvýšit; prohlásil, že Stvořitel vyžaduje od všech sebezapírání, sám však žádné oběti nepřináší. Ukázalo se, že Vládce vesmíru přinesl pro spásu lidstva, které padlo do hříchu, největší oběť, jakou může láska přinést; v Kristu Bůh usmířil svět se sebou (2K 5,19). Prokázalo se také, že zatímco Lucifer svou touhou po počtách a nadvládě otevřel dveře pro vstup hříchu, Kristus – aby hřích zničil – se pokořil a byl poslušný až do smrti.“ (GC 502; VDV 328)

Jak je možné rozumět 2K 5,19? V čem spočívalo „smíření“, které Pavel zmiňuje?

Svět padl do hříchu a vzpoury. To způsobilo, že se stal zranitelným vůči satanovým úkladům a podvodům. Ježíš však na sebe vzal lidskou přirozenost (přestože nikdy nepřestal být Bohem), čímž se vytvořilo nezníčitelné pouto mezi nebem a zemí. Jeho smrt zaručuje definitivní porážku hříchu a satana. Na kříži Ježíš podstoupil trest za naše hříchy a smířil padlý svět s Bohem. A tak – přestože jsme všichni hříšníci odsouzení k smrti – vírou přijímáme ospravedlnění a zaslíbení věčného života, které máme v Kristu.

Aplikace

At' ses dopustil jakéhokoliv hříchu, Ježíš za tebe zaplatil na kříži. Jaký vliv má na tvůj život tato ohromující zpráva? Řekni právě nyní Bohu v modlitbě, co pro tebe znamená Ježíšova oběť na kříži, zaslíbení věčného života a povolání následovat Krista v každodenním životě.

Podněty k zamyšlení

„Potom Kristus prohlásil: ‚Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven. A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě. To řekl, aby naznačil, jakou smrtí má zemřít.‘ (J 12,31–33) Přišla rozhodující chvíle pro celý svět. Pokud se stane obětním beránkem za hříchy lidí, bude svět zachráněn. Satan ztratí svoji moc nad lidmi. Zničený Boží obraz v člověku bude zase obnoven a věřící svatí nakonec zdědí nebeský domov. To vše přinese Kristova smrt. Spasitel si v duchu představil vítězný okamžik. Viděl kříž, děsivý a potupný nástroj v celé jeho hrůze, byl však ozářen slávou. Dílo vykoupení ale není jediným ovocem kříže. Vesmír se přesvědčil o Boží lásce. Kníže tohoto světa je vyvržen ven. Obvinění, která satan vznášel proti Bohu a nebesům, jsou navždy vyvrácena. Andělé i lidé jsou přitahováni k Vykupiteli, který řekl: ‚A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě‘ (J 12,32).“ (DA 625.626; TV 399)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jakým způsobem odpovídá Ježíšův život, smrt a vzkříšení na otázky, které zůstávají v knize Jób nezodpovězené?*
- 2. Uvažujte nad tím, co nám Ježíšův kříž odhaluje o Boží povaze – především v souvislosti s tím, že na kříži zemřel Stvořitel světa. Proč může být pro nás tato skutečnost zdrojem naděje a povzbuzení – navzdory zkouškám a trápením, která prožíváme? Jak nás tyto pravdy mohou vést k důvěře v Boha a jeho dobrotu (Ř 8,32)?*
- 3. Kniha Jób kromě jiného ukazuje, že velký spor je vesmírným konfliktem a že spor mezi Kristem a satanem má rozměry, které přesahují to, co se odehrává na zemi. Uvažujte společně o tom, jaké to asi muselo být pro nebeské bytosti, které znaly Ježíše jen v jeho nebeské nádheře, když ho viděly umírat na kříži. Jak nám toto uvážování pomáhá vnímat hlubší podstatu toho, jaký dar jsme v Kristu dostali?*

Jóbův charakter

Texty na tento týden

Jb 1,1.8; 29,11.12; 31,7.8.29.30; Ef 3,10.11

Základní verš

„Nevidíš, že víra působila spolu s jeho skutky a že ve skutcích došla víra dokonalosti?“ (Jk 2,22)

Uprostřed všech velkých otázek, kterých se kniha Jób dotýká, nesmíme ztratit ze zřetele ještě jedno důležité téma: Jóba osobně. Kdo byl tento muž, kterému Hospodin tak důvěřoval, že před satanem poukázal na jeho věrnost a bezúhonnost? Kdo byl tento muž, který sice nerozuměl, proč na něj dolehlo trápení, ale věděl, že to, co se mu děje, není spravedlivé? Kdo byl tento muž, který vyjadřoval hněv, bolest a zklamání – a přesto zůstal Bohu věrný?

Přestože se většina knihy soustřeďuje na Jóba v okamžiku, kdy na něj dolehly všechny katastrofy, v jeho příběhu je mnoho informací o jeho životě předtím. Ty nám mohou pomoci odhalit, proč zůstal věrný Hospodinu i uprostřed utrpení a všeho, čím se ho snažil satan odvrátit od Boha.

Tento týden budeme hledat odpověď na otázku: Jakým člověkem byl Jób? Jak nás může způsob jeho života inspirovat, abychom byli věrnějšími následovníky Hospodina?

Muž ze země Úc

¹V zemi Úc žil muž jménem Job. Ten muž byl bezúhonný a poctivý, bohobojný a prostý všeho zla. ... ⁸„A všiml sis mého služebníka Joba?“ řekl mu na to Hospodin. „Na zemi mu není rovného – ten muž je bezúhonný a poctivý, bohobojný a prostý všeho zla.“ (Jb 1,1.8; B21)

Osobní studium

Jaký byl podle Jb 1,1.8 Jób člověk?

Přestože Jóbovi přátelé mu stále zdůrazňovali, že se musel dopustit něčeho zlého, když tak špatně dopadl, zdá se, že vše bylo přesně opačně. Jób se stal terčem satanova útoku právě kvůli své věrnosti a dobrotě.

Jaký tedy byl Jób? Text zmiňuje, že byl „bezúhonný“. Nejde tedy o to, že by byl bezhříšný. Jób byl člověk, který měl čisté úmysly, který toužil následovat Boha a žít podle jeho vůle (Mt 5,48). Řeckým ekvivalentem tohoto hebrejského slova je „dokonalý“, „úplný“ či „dospělý“. Takový člověk je vyspělý ve své víře, ve svém následování Krista (Fp 3,15; Ko 1,28). Jóbova pozdější zkušenost ukázala, že byl ve svých postojích opravdu bezúhonný. Stále však měl prostor, aby mohl růst „k dokonalému lidství, k plné míře Kristovy dospělosti“ (Ef 4,13; B21).

Dále text zmiňuje, že Jób byl „přímý“ či „poctivý“. Toto slovo vyjadřuje čestnost, slušnost a spravedlivost. Jóba bychom mohli charakterizovat jako „dobrého občana“.

Je také zdůrazněno, že se Jób „bál Boha“. Nejde o strach ve smyslu úzkosti či tísně, ale respektu, bázně a vážnosti. Jób bral Hospodina vážně, počítal s ním ve svém životě. Starý zákon často zdůrazňuje myšlenku „bázně před Hospodinem“, která je součástí života věrného Izraelce. V Novém zákoně jsou jako „bohobojní“ označeni i věřící z pohanů, kteří následovali Boha Izraelců (Sk 10,2.22). Výzva „bojte se Boha“ zaznívá i v poselství prvního anděla ve Zj 14.

Poslední Jóbovou charakteristikou je, že se „vystříhal zlého“, vyhýbal se špatnému jednání.

Tyto Jóbovy charakteristiky potvrzuje samotný Bůh, když říká satanovi: „Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystříhá se zlého“ (Jb 1,8).

Jób byl tedy Božím následovníkem, v jehož životě se projevovala skutečná víra. Svým životem vydával svědectví „andělům i lidem“ (1K 4,9) o tom, jaký je Bůh a jak víra mění a ovlivňuje život člověka.

Aplikace

Pokud by byla kniha Jób o tobě, jak by zněl úvodní verš? Zkus doplnit podstatné charakteristiky:

„V zemi _____ žil/a _____ jménem _____. Ten muž/žena byl/a _____ a _____, _____ a _____ zla.“

Boží přízeň

11 Či ucho o mně slyšelo, ten mi blahořečil, a oko, které mě vidělo, svědčilo pro mě, 12 že jsem utištěného zachránil, když volal o pomoc, i sirotka, který neměl, kdo by mu pomohl. (Jb 29,11.12)

Osobní studium

Když se Jób vyrovnával s pohromami, které ho potkaly, uvažoval i o své úspěšné minulosti: „Tenkrát se mé kroky koupaly ve smetaně, ze skály prýštily mi proudy oleje“ (Jb 29,6; B21).

Jób hovořil o čase, „kdy Bůh bděl nade mnou“ (Jb 29,2; B21). Hebrejský výraz, který překládáme jako „bděl“, „chránil“ či „střežil“, je běžné starozákonní vyjádření o Bohu, který se stará o svůj lid a chrání ho (Ž 91,11; Nu 6,24). Je nepochybné, že Jób prožíval úspěšný a naplněný život. Důležité je i to, že si to uvědomoval.

Co říkají verše v Jb 29,8–17 o pohledu druhých lidí na Jóba a na jeho postoj k trpícím?

Jób byl velmi respektovaným a váženým člověkem. Věta „když jsem chodíval k městské bráně, abych své místo na prostranství zaujal“ (Jb 29,7; B21) ozřejmuje, že Jób byl součástí nějaké místní správy či vlády. Tato „místa na prostranství“ náležela starším či váženým členům společnosti.

Jóba však respektovali a ctili i ti „nejmenší“ ve společnosti: chudí, sirotci, vdovy, nemocní – všichni, kteří neprožívali takové požehnání jako Jób. Těm všem Jób podával pomocnou ruku a přinášel jim útechu.

„Bůh nechal zaznamenat ve svém slově příběh úspěšného člověka – muže, který vedl opravdu úspěšný život a vážili si jej v nebi i na zemi.“ (ED 142; VYCH 84)

Aplikace

Většinou nemáme problém s tím, abychom byli příjemní na lidi, kteří jsou úspěšní, bohatí či známí, a projevovali jim úctu. Jak se však chováš k těm, kteří ti nemají co nabídnout jako protislužbu? Co můžeš ve svém myšlení a chování změnit?

Srdce a oči

⁷Jestliže se můj krok odchýlil z cesty a mé srdce si šlo za mýma očima nebo poskvrna ulpěla na mých dlaních, ⁸at'jiný sní, co zaseju, a moji potomci at'jsou vykořeneňi. (Jb 31,7.8)

Osobní studium

Co říkal Jób podle Jb 31,1–23 o svém životě před katastrofami, které ho potkaly? Jak je možné charakterizovat Jóba na základě jeho slov?

Na první pohled by se mohlo zdát, že se Jób vychloubá a vystavuje na obdiv svou svatost a dobré jednání. Takový postoj samozřejmě Bible odsuzuje (Mt 23).

Jóbovy pohnutky však byly úplně jiné než postoje farizeů a zákoníků, kteří se chlubili svou zbožností. Důležitý je kontext. Jóbovi jeho „utěšitelé“ neustále opakovali, že něco v jeho životě muselo být hříšné a zlé – když na něj dopadly takové rány. Jób je však stále přesvědčen, že to není pravda a že nic z toho, co dělal, nezasluhuje takové „tresty“. Proto se ve své řeči vrací k tomu, jaký byl jeho život a jakým byl člověkem, než ho postihlo neštěstí.

Jób se však nesoustřeďuje jen na vnější jednání. V Jb 31,5–10 je ukázáno, že si Jób uvědomuje hlubší význam zbožnosti. Silně vnímá rozdíl mezi dobrem a zlem, chápe vnitřní souvislosti mezi příčinou a následkem. Jób věděl, že Boha zajímají naše myšlenky a srdce – stejně jako naše skutky (1S 16,7; Ex 20,17; Mt 5,28). Věděl, že hříchem není jen dopustit se cizoložství, ale také toužit po cizí ženě. (I tento příklad dokazuje, že poznání Boha a jeho zákona bylo rozšířeno již předtím, než Hospodin povolal Izraelce, aby byli jeho lidem a jeho svědky.)

Jaké důležité poselství je zaznamenáno v Jb 31,13–15?

V těchto verších Jób přesně definuje to, že jsme si jako lidé v podstatě rovni. Starověký svět nebyl místem, v němž by platil koncept univerzální spravedlnosti a rovnosti všech lidí. Určité skupiny se vyvyšovaly nad druhé a pokládaly se za nadřazené. Upíraly ostatním různá práva – nejen právo na důstojný život, ale často právo na život jako takový. Je třeba zdůraznit, že to nebyl problém jen starověkého světa. Se stejnými problémy lidstvo zápasilo i v celkem nedávné historii – a dnes se opět prohlubuje nenávisť vůči různým skupinám lidí. Jób vyjadřuje své chápání lidských práv, jejichž původ odvozuje od Hospodina, který je Stvořitelem každého z nás. V určitém smyslu Jób předběhl svou dobu, ale dokonce i chápání mnoha lidí, kteří žijí v dnešní době.

Aplikace

V kterých oblastech máš tendenci posuzovat lidi a hodnotit, v čem jsi lepší? Proč je takové uvažování tak nebezpečné? V čem potřebuješ ty sám uzavřít „smlouvu se svými očima“ (Jb 31,1)?

Dům na skále

²⁹Copak mě těšilo neštěstí nepřítele, copak jsem jásal, když se mu vedlo zle? ³⁰Svá ústa jsem nikdy nenechal hřešit tím, že bych na něj svolával kletby. (Jb 31,29.30)

Osobní studium

Co je možné se z Jb 31,24–34 o Jóbovi dozvědět? Které jeho výroky jsou inspirativní?

Uvedená Jóbova slova ukazují, že ho Bůh ne nadarmo označil za vyzrálého a čestného muže. Byl člověkem, v jehož životě bylo jasně vidět, čemu věří. Jeho činy zjevovaly Boží hodnoty a bázeň před Hospodinem. To vše nám pomáhá pochopit trpkost jeho otázky: Proč mě to všechno postihlo? Pokud byl Jób opravdu takový, jak je to zaznamenáno – a vzhledem k Božím výrokům o tom není potřeba pochybovat – potom argumenty a obvinění jeho přátel vyznívají absurdně.

Jóbova věrnost a poslušnost je nám příkladem. Jak souvisí Jóbův život před příchodem neštěstí se způsobem, jakým reaguje na tragédie, které ho postihly? To, že Jób odmítl „zlořečit a zemřít“ (Jb 2,9), nebylo výsledkem náhody ani silou jeho vůle. Jeho postoj byl výsledkem dlouholetého života věrnosti a poslušnosti. Právě díky tomu měl víru a povahové rysy, které mu umožňovaly důvěřovat Hospodinu bez ohledu na to, co do jeho života přišlo.

Jak je možné aplikovat Ježíšova slova zapsaná v Mt 7,22–27 na Jóbův život a postoje během tragédie?

Jóbův „vítězný postoj“ byl založen na malých vítězstvích, které vybojoval během svého života (L 16,10). Jób mohl zaujmout tak pevné postoje díky jeho věrnému setrvání v tom, co je správné – bez tendence dělat kompromisy. Je příkladem toho, co představuje ve svém listě Jakub: „Víra podporovala jeho skutky a díky těm skutkům jeho víra došla naplnění“ (Jk 2,22; B21). Tento text ukazuje důležitý princip v životě věřícího člověka, který se projevil u Jóba. Byl člověkem se všemi chybami – stejně jako každý z nás. Ale díky Boží milosti a jeho vlastnímu úsilí žil životem poslušnosti a věrnosti.

Aplikace

Jaká rozhodnutí potřebuješ udělat, aby tvůj život více odrážel Boží milost a dobrotu?

Mnohotvará moudrost

¹⁰Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost, ¹¹podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu. (Ef 3,10.11)

Osobní studium

Během výměny názorů mezi jednotlivými osobami se Elífaz zeptal Jóba: „Což se Všemocný zajímá o tvou spravedlnost, jsou mu tvoje bezúhonné cesty ziskem?“ (Jb 22,3). Vzhledem k tomu, co víme o pozadí celého příběhu a o tom, co se odehrálo v nebi, jde o velmi zvláštní otázku. Ano, Bůh se těšil ze spravedlnosti a bezúhonného Jóbova života. Ve sporu se satanem to bylo jednoznačně velké plus na straně dobra. A platí to nejen pro Jóba, ale i pro všechny, kteří o sobě tvrdí, že jsou Božími následovníky.

Jak text v Mt 5,16 odpovídá na otázku, kterou Elífaz položil?

Základní myšlenka, která se prolíná knihou Jób, zní: Bude Jób věrný? Satan prohlásil, že se Jób bude rouhat Bohu, kdežto Bůh trval na tom, že Jób zůstane věrný. Jóbova spravedlnost a bezúhonnost byly v tomto konkrétním zápase se satanem jednoznačně Božím „ziskem“ (Jb 22,3).

Jóbův příběh je jen určitým „mikrokosmem“ o mnoho většího problému. Část poselství prvního anděla ze Zj 14,7 říká, že máme Bohu „vzdát čest“. Ježíš v Mt 5,16 vysvětluje, že naše skutky (v kontextu Kázání na hoře jde i o pohnutky, které nás mohou vést) mohou Bohu přinést slávu. Jób takovým životem žil. A my jsme vyzýváni, abychom žili podobně.

Jak se princip z Ef 3,10.11 zjevuje v knize Jób – samozřejmě na individuální úrovni?

Tento text ukazuje, že Bůh mění životy svých následovníků tak, aby to vypovídalo o jeho moudrosti. Jde o to, aby Bůh byl představen takový, jaký opravdu je. „V člověku má být obnoven Boží obraz. Při zdokonalování lidské povahy jde o Boží čest i o čest Kristovu.“ (DA 671; TV 429.430) Jóbův život byl příkladem toho, jak mohou lidé tento princip zjevovat. Boží lid má v každé době přednost žít tak, aby to bylo k Boží slávě.

Aplikace

Čím ve svém životě oslavuješ Boha? Které tvé jednání je k Boží slávě – a které není? Co potřebuješ ve svém životě změnit?

Podněty k zamyšlení

Protestantská reformace znovu zdůraznila pravdu o spasení skrze víru. Tato pravda byla poprvé oznámena již v Edenu (Gn 3,15), později pak podrobněji zjevena v životě Abrahama (Gn 15,6; Ř 4,3). Potom se tato pravda stále více odkrývala – včetně důležitých listů apoštola Pavla. Pravda o spasení z víry v sobě zahrnuje dílo Ducha svatého v životě věřících – ne jako prostředek spasení, ale jako jeho vyjádření. V životě a povaze Jóba můžeme vidět příklad, jak toto dílo vypadá. Někdy dílo Ducha svatého v životě člověka nazýváme „posvěcení“. V Písmu jde o tak důležité téma, že autor Listu Židům své čtenáře vyzývá: „Usilujte o pokoj se všemi a o svatost, bez níž nikdo nespasí Pána“ (Žd 12,14).

Základním principem posvěcení je plné odevzdání se Bohu. Hospodin vyzval svůj lid smlouvy: „Budte svatí, neboť já Hospodin, váš Bůh, jsem svatý“ (Lv 19,2). Tato myšlenka je vyjádřena mnoha způsoby v celé Bibli. Starý i Nový zákon ukazují, že jde o dílo, které v nás koná Bůh. Můžeme ho vnímat jako růst v milosti a milosrdenství. Jde o „postupný proces morální změny, kterou způsobuje Duch svatý ve spolupráci s lidskou vůlí“ (Handbook of SDA Theology, 296). Jde o změnu, kterou v nás může uskutečnit pouze Bůh. Nejsme do ní nuceni. Posvěcení úzce souvisí s ospravedlněním. Když se odevzdáme Bohu, On nás ospravedlňuje na základě naší víry. Podobně nás i posvěcuje – formuje nás ke svému obrazu v takové míře, jak je to možné v rámci tohoto hříchem postiženého světa. Apoštol Pavel píše: „Znovu vás v bolestech rodím, dokud nebudete dotvořeni v podobu Kristovu“ (Ga 4,19). „Kristus je naším vzorem, dokonalým a svatým příkladem, který máme následovat. Nikdy se nemůžeme rovnat Vzoru, ale můžeme mu být podobní a můžeme ho napodobovat podle našich schopností.“ (TMK 265)

Otázky k rozhovoru

1. *Která naše rozhodnutí mohou ovlivnit to, co v nás může Bůh vykonat? Víme, že jen Bůh může změnit naše srdce – ale my mu to musíme dovolit. Jak toto „svolení“ (nebo jinak řečeno „spolupráce“) vypadá? Jak se projevuje?*
2. *Apoštol Pavel píše: „Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána“ (Ko 2,6). Jak nám tato slova pomáhají pochopit, co znamená žít ve víře a v poslušnosti?*
3. *Jak můžeme přinášet slávu a čest Bohu před lidmi i anděly – nejen jako jednotlivci, ale i jako sbory a církve?*

Některá naučení z knihy Jób

Texty na tento týden

2K 4,17.18; 5,7; Jb 1,9–11; 19,21.22; Ř 8,24.25; 1J 2,1

Základní verš

„Hle, ,blahoslavíme ty, kteří vytrvali‘. Slyšeli jste o vytrvalosti Jobově a víte, k čemu ho Pán nakonec přivedl. Vždyť ,Pán je plný soucitu a slitování‘.“ (Jk 5,11)

Jsme na konci našeho studia knihy Jób. Věnovali jsme se některým tématům – i když je nutné říci, že v knize Jób je toho mnoho, o čem bychom mohli diskutovat a z čeho bychom se mohli dozvědět mnohé o Bohu i o nás samotných. Je přirozené – a platí to ve všech oblastech našeho života – že čím více poznáváme, tím se rozšiřují naše obzory a zjišťujeme, co všechno ještě nevíme. Tento princip platí při studiu vesmíru, atomů či genetického kódu člověka, ale o to víc při poznávání Božího slova i Boha samotného.

„Nemáme důvod zpochybňovat Boží slovo jen proto, že nedokážeme rozumět všem tajemstvím jeho prozřetelnosti. Vždyť i v přírodě jsme stále obklopeni divy, které přesahují možnosti našeho chápání. Nemělo by tedy pro nás být překvapením, když i v duchovním světě nacházíme tajemství, která nedokážeme pochopit. Problém spočívá jen ve slabosti a omezenosti lidského myšlení.“ (ED 170; VYCH 101)

Ano, tajemství zůstávají. O to víc to platí v knize Jób, v níž zaznívá mnoho velmi složitých otázek. V tomto týdnu se budeme zabývat několika naučeními z knihy Jób, která nám mohou pomoci být věrnými následovníky ve světě, který je naplněn problémy a trápením.

Žít z víry

**¹⁷Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy ¹⁸nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné. (2K 4,17.18)
Žijeme přece z víry, ne z toho, co vidíme. (2K 5,7)**

Osobní studium

Na jaké důležité pravdy ukazuje Pavel v 2K 4,17.18 a 5,7?

Bezprostřední kontext textu z 2K 4,17.18 je eschatologický. Pavel píše o konci času, kdy „oblečeme nesmrtelnost“ (1K 15,53). Jde o zaslíbení, na jehož naplnění čekáme. Přijímáme ho vírou. Je to stále ještě zaslíbení, ne hmatatelná realita.

I kniha Jób nám odhaluje, že se okolo nás děje mnohem více, než vidíme a vnímáme. V určitém smyslu bychom s tím neměli mít problém – vždyť dnes žijeme ve světě, kde nám i věda odhaluje existenci neviditelných sil, které jsou všude okolo nás.

Jeden kazatel při svém kázání vyzval posluchače, aby byli chvíli úplně tiše. V modlitebně několik sekund nebylo slyšet vůbec nic. Potom kazatel vytáhl malé rádio a začal pomalu procházet jednotlivé rozhlasové stanice. Ozývaly se různé melodie a útržky hovorů. Pak se kazatel zeptal: „Odkud se berou všechny tyto zvuky? Vznikly v rozhlasovém přijímači? Ne. Ale to, jak jsme stvořeni, nám neumožňuje vnímat rádiové vlny. To, že je nevidíme, necítíme a neslyšíme, však neznamená, že neexistují.“

Které další jevy existují okolo nás, přestože je nemůžeme vidět (například radiace či gravitace)? Co si můžeme vzít do našeho duchovního života z poznání, že existují síly, které sice nevidíme, ale přesto ovlivňují náš život?

V knize Jób nikdo z lidí nevěděl, co se vlastně odehrávalo. Věřili v Boha, dokonce ho nějakým způsobem znali – jeho charakter i stvořitelskou moc. Ale kromě viditelné reality (jakou bylo například Jóbovo utrpení) vůbec netušili, co se děje v pozadí. Jsme na tom podobně. Často vůbec netušíme, co se okolo nás odehrává. Kniha Jób nás učí, že se potřebujeme naučit žít vírou, uvědomit si svou slabost a nedokonalost a uznat, že toho víme i vidíme opravdu jen velmi málo.

Aplikace

Jakým jevům, dějům a skutečnostem okolo sebe nerozumíš? Které se týkají duchovní oblasti? Jak rozumíš tomu, že máme žít vírou, a ne z toho, co vidíme?

Satan

⁹Satan však Hospodinu odpověděl: „Cožpak se Jób bojí Boha bezdůvodně? ¹⁰Vždyť jsi ho ze všech stran ohradil, rovněž jeho dům a všechno, co má. Dílu jeho rukou žehnáš a jeho stáda se na zemi rozmohla. ¹¹Ale jen vztáhni ruku a zasáhni všechno, co má, hned ti bude do očí zlořečit.“ (Jb 1,9–11)

Osobní studium

Jedna z nejsložitějších otázek, které zaměstnávají lidské uvažování, se týká existence zla. I když někteří filozofové a dokonce i někteří fanatičtí věřící odmítají existenci zla, většina lidí s tím, přirozeně, nesouhlasí. Zlo je skutečné, je součástí našeho světa. Přestože můžeme diskutovat o tom, co je a co není zlo, většina z nás bude souhlasit s tím, že zlo „si uvědomujeme, když se s ním potkáme“ (jde o parafrázi výroku Nejvyššího soudu Spojených států, která byla vyslovena v jiném kontextu).

Zlo je možné rozdělit do dvou širokých skupin: přírodní a morální. Přírodní zlo definujeme jako druh zla, které způsobují přírodní katastrofy – například zemětřesení, záplavy či smrtelné infekční choroby. Morální (etické, mravní) zlo je výsledkem záměrného jednání lidských bytostí – příkladem může být vražda či loupež.

Existenci zla se pokouší vysvětlit různé starověké i současné teorie. Na základě Písma věříme, že zlo má svůj původ v pádu stvořené bytosti – Lucifera (satana). Ve společnosti mnoho lidí odmítá existenci satana. Písmo však popisuje satana jako reálnou bytost, která se snaží lidem co nejvíce ublížit. Tato pravda je zdůrazněna v knize Jób.

Jak první dvě kapitoly knihy Jób (zvláště 1,1 a 2,8) pomáhají pochopit úlohu satana v existenci a rozmachu zla na našem světě?

V Jóbově případě byl satan přímo zodpovědný za zlo (přírodní i morální), které na Jóba dopadlo. To však neznamená, že každé zlo či utrpení přímo souvisí s aktivitou satana. Je realitou, že podobně jako postavy v knize Jób, tak ani my neznáme všechny příčiny hrozných událostí, které se okolo nás odehrávají. Jméno „satan“ se v rozhovorech o Jóbově neštěstí neobjevilo ani jednou. Lidé obviňovali Boha, obviňovali Jóba, ale ani jednou nevzpomenuli satana. A přesto nám kniha Jób ukazuje, kdo je v konečném důsledku za zlo ve světě zodpovědný.

Jak následující texty mluví o satanovi a jeho existenci?

Zj 12,12	Mt 4,10
Mt 13,19	L 8,12
L 13,16	L 22,3.31
Sk 5,3	1Pt 5,8

Aplikace

Které oblasti tvého života může satan ovlivňovat? Jak se můžeš proti jeho vlivu bránit?

Přátelé?

²⁰*Jsem vyzáblý, kost a kůže, vyvázl jsem jenom s kůží kolem zubů.* ²¹*Smilujte se, smilujte se nade mnou, přátelé moji, neboť se mě dotkla ruka Boží. (Jb 19,21.22)*

Osobní studium

V celé knize Jób je možné vysledovat, že tři (a později čtyři) přátelé přicházejí za trpícím Jóbem s dobrými pohnutkami. Když se doslechli, co se mu stalo, vydali se na cestu, aby mu „projevili soustrast a potěšili ho“ (Jb 2,11). Když se však Jób rozhovořil a hořekoval nad tragédií, která na něho dolehla, jeho přátelé měli pocit, že mnohem důležitější než ho povzbudit a povznést jeho ducha je poučit ho a opravit jeho teologii.

Znovu a znovu dělali tuto velkou chybu. Ale připuštěme, že by měli pravdu. Připuštěme, že to vše, co na Jóba dolehlo, je trestem. Opravdu Jób potřeboval, aby ho poučovali a „napravovali“ jeho teologii? Nebo potřeboval něco úplně jiného?

Jakou vlastnost či postoj projevili Ježíš v příběhu zaznamenaném v J 8,1–11? Co by se z něho mohli naučit Jóbovi přátelé?

Mezi tímto příběhem a tím Jóbovým je velký rozdíl. Žena byla vinná. A i když bychom vzali v potaz polehčující okolnosti, její vina se nedala popřít, podle zákona si zasloužila trest. Jób se však neprovinil – určitě ne v tom smyslu, jak o tom mluvili jeho žalobci. I kdyby však byl vinný v tom, z čeho jej „přátelé“ obviňovali, Jób potřeboval přesně to, co žena z Janova evangelia. Potřeboval to samé, co všichni trpící a hříšní lidé: milost a odpuštění.

„V odpuštění a povzbuzení k lepšímu životu zazářila krása dokonalé spravedlnosti v Ježíšově povaze. Kristus hřích neomlouvá a nezmenšuje vědomí viny. Nechce odsuzovat, ale zachránit. Svět měl pro zbloudilou ženu jen opovržení a výsměch. Ježíš ji však zahrnul slovy útěchy a naděje.“ (DA 462; TV 295)

Z příběhu Jóba a jeho přátel se můžeme naučit, že bychom měli s druhými zacházet tak, jak bychom chtěli, aby oni zacházeli s námi. Určitě je třeba, aby někdy byl čas pro napomenutí, pokárání a výměnu názorů. Ale dříve, než k tomu přistoupíme, měli bychom se pokorně ztišit a čestně přiznat, že i my sami jsme hříšníci.

Aplikace

Jak se můžeš naučit projevovat větší soucit a milosrdenství ve vztahu k těm, kteří trpí – ať už je příčinou jejich utrpení třeba i jejich vlastní jednání?

Víc než jen trní a bodláčí

24 Jsme spaseni v naději; naděje však, kterou je vidět, není už naděje. Kdo něco vidí, proč by v to ještě doufal? 25 Ale doufáme-li v to, co nevidíme, trpělivě to očekáváme. (Ř 8,24.25)

Osobní studium

Všichni víme, že život je těžký. Někteří z nás prožívají opravdu velká trápení. Hned v Edenu, po pádu do hříchu, Bůh lidem odkryl, že život Adama a Evy bude díky důsledkům jejich přestoupení těžký (Gn 3,16–24).

Když se podíváme kolem sebe, vidíme utrpení, nemoci, chudobu, války, kriminalitu, znečištění a ne-spravedlnost. Starověký historik Hérodotos psal o společnosti, v níž lidé při narození dětí naříkali. Ano, když se narodilo dítě, tak prožívali smutek, protože věděli, že až dítě vyrostne, bude vystaveno utrpení a bolesti. Může se to zdát morbidní, ale má to určitou logiku.

V knize Jób je odkryto, v jakém stavu se člověk nachází. Jób může být považován za symbol celého lidstva, protože všichni trpíme – a mnozí tak moc, že se to prostě nezdá být spravedlivé. I kdybychom připustili, že utrpení je důsledkem nějakého konkrétního hříchu, bolest a trápení, které mnozí prožívají, se zdá být nepřiměřené. Nezasloužil si to Jób a velké utrpení jsme si ničím nezasloužili ani my.

Navzdory všemu utrpení nám kniha Jób přináší poselství o tom, že Bůh je s námi, ví o nás, rozumí nám a zaslubuje, že jednou naše utrpení skončí.

Sekulární a ateističtí spisovatelé a filozofové zápasí s tím, že život, který končí smrtí, je vlastně bezvýznamný. Hledají odpovědi, ale to je marné, protože tento život sám o sobě nenabízí žádná řešení. Filozofický směr „nihilismus“ (z latinského „nihil“, což znamená „nic“) učí, že náš svět ani naše životy na světě nemají žádný smysl a nic neznamenaají.

Kniha Jób však upíná naši pozornost k nadpřirozené, transcendentní realitě. Představuje nám Boha a také oblasti naší existence, které nás mohou naplnit nadějí. Kniha Jób odhaluje, že je tu Bůh, který ví o všem, co se v našem životě děje. A přestože kniha Jób neodpovídá na všechny důležité a znepokojivé otázky, nenechává nám v ruce jen prach a popel našich životů (Gn 3,19; Jb 2,8). Naopak, vlévá do našich životů naději, která přesahuje naše dosavadní chápání a vnímání.

Aplikace

Které biblické texty mluví o tom, že máme velkou naději, která přesahuje vše, co tento svět nabízí (Žd 11,10; Zj 21,2)? V čem jsou tyto texty pro tebe povzbuzením?

Ježíš a Jób

¹Toto vám píšu, děti moje, abyste nehřešili. Avšak zhřeší-li kdo, máme u Otce přímluvcе, Ježíše Krista spravedlivého. ²On je smírnou obětí za naše hříchy, a nejenom za naše, ale za hříchy celého světa. (1J 2,1)

Osobní studium

V průběhu dějin si mnozí věřící všimli podobnosti mezi příběhem Jóba a Ježíše. Přestože Jób není jasným předobrazem Ježíše (jakým byly například zvířecí oběti), přece je možné odhalit určité důležité paralely. Tyto podobnosti nám přinášejí další naučení z knihy Jób, jak velkou cenu stála Hospodina naše záchrana.

Jaké jsou podobnosti v textech Jb 1,1; 1J 2,1; Jk 5,6; Sk 3,14?

V čem se Ježíšovo pokušení na poušti (Mt 4,1–11) podobá příběhu Jóba?

Jak texty v L 11,15.16 a J 18,30 souvisejí s Jóbovou zkušeností?

Jaké podobnosti existují v Jb 1,22 a Žd 4,15?

Uvedené texty ukazují zajímavé podobnosti mezi zkušeností Jóba a Ježíše. Jób samozřejmě – na rozdíl od Ježíše – nebyl bezhříšný. Byl však věrným a spravedlivým mužem, jehož život byl oslavou nebeského Otce. Jób prošel těžkými zkouškami, které mu jako pokušení nastražil do cesty satan. V tom se podobal Ježíši. V celém příběhu Jóba opakovaně obviňovali a napadali. I Ježíš čelil falešným a vykonstruovaným obviněním.

V Jóbově příběhu však bylo nejdůležitější, že navzdory všemu zůstal Hospodinu věrný. Pro nás má zásadní význam, že věrný zůstal i Ježíš. Navzdory všemu, čím během své pozemské pouti prošel, žil Ježíš bezúhonným životem, kterým představil Boží charakter. Kristus byl „odleskem Boží slávy a výrazem Boží podstaty“ (Žd 1,3). V Ježíši jsme obdrželi spravedlnost, kterou jsme potřebovali, abychom mohli být spaseni. „Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona, dosvědčovaná zákonem i proroky, Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří“ (Ř 3,21.22).

Jób byl ve svém utrpení a věrnosti uprostřed trápení malým a nedokonalým odleskem toho, co Ježíš, Vykupitel, podstoupil pro Jóbovu záchranu – a pro záchranu nás všech. Právě díky své dokonalé oběti se Ježíš „postaví i nad jeho prachem“ (Jb 19,25).

Aplikace

Až se vzkříšený Jób setká se svým Vykupitelem, bude to nádherné naplnění jeho víry a naděje. Co pro tebe znamená naděje na setkání s Vykupitelem? Na co se těšíš nejvíc?

Podněty k zamyšlení

V průběhu staletí naplňovala kniha Jób své čtenáře otázkami a poučením. Jóbův příběh má velký význam pro židy, křesťany a dokonce i muslimy (islám má svůj vlastní výklad biblických textů). Ano, kniha vyvolává mnoho otázek, z nichž mnohé zůstávají nezodpovězené. V určitém smyslu by to pro nás nemělo být překvapením. Každá biblická kniha přichází s příběhy, které vyvolávají otázky, na které nemáme odpovědi. Pokud mezi hlavní témata Bible patří pád člověka do hříchu a plán spasení, které budou předmětem našeho poznávání celou věčnost (GC 678; VDV 437), je zřejmé, že jedna kniha – i když je inspirovaná Bohem (2Tm 3,16) – nemůže dát odpověď na všechny otázky.

Kniha Jób však nestojí osamocena. Je součástí většího obrazu, který zjevuje Boží slovo. A jako součást velké duchovní a teologické mozaiky nám přináší významné poselství s univerzální výzvou, která platí pro všechny Boží následovníky. Tím poselstvím je věrnost uprostřed neštěstí a nepřátelství. Jób je příkladem Ježíšových slov: „Ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen“ (Mt 24,13). Který Ježíšův následovník usilující o spravedlnost nebyl vystaven nespravedlnosti nebo nevysvětlitelnému zlu? Který z Ježíšových následovníků usilujících o věrnost nebyl vystaven protivenství v otázkách víry? Který z Ježíšových následovníků hledajících útěchu a povzbuzení se místo toho nesetkal s obviněními? Kniha Jób nám ukazuje příklad někoho, kdo si i v ohni zkoušek, velkého utrpení a nezodpovězených otázek zachoval svou víru a bezúhonnost. Když vírou důvěřujeme v toho, který zemřel na kříži za Jóba i za nás, poselství pro nás může znít: „Jdi a jednej také tak“ (L 10,37).

Otázky k rozhovoru

- 1. Zkuste se na knihu Jób podívat očima čtenářů, kteří žili před Ježíšovým příchodem. Které otázky, na něž už dnes známe odpověď, v nich mohl Jóbův příběh vyvolávat? V čem nám Ježíšův příběh a jeho dílo pro nás pomáhá knihu Jób lépe pochopit?**
- 2. Jakou otázku byste položili Jóbovi, kdybyste se s ním setkali? Proč?**
- 3. Které otázky a problémy pro vás po našem společném čtvrtletním studiu zůstaly nezodpovězené?**
- 4. Co vám přineslo společné studium knihy Jób? V čem jste byli povzbuzeni? Podělte se o své odpovědi s ostatními.**

Použité zkratky

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad. Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století

ČSP Český studijní překlad

BK Bible kralická

Díla Ellen Whiteové

U českých překladů knih Ellen Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název
ED	Education
GC	The Great Controversy
MB	Thoughts From the Mount of Blessing
MCP	Mind, Character, and Personality
MH	The Ministry of Healing
PP	Patriarchs and Prophets
SP	The Spirit of Prophecy
T	Testimonies
TMK	That I May Know Him

Zkratka	Český název
MN	Myšlenky o naději
NUD	Na úsvitu dějin
PP	Patriarchové a proroci
VDV	Velké drama věků
VYCH	Výchova
ŽNP	Život naplněný pokojem

Další materiály

Zkratka	Anglický název
BC	The SDA Bible Commentary
RH	The Review and Herald

Sbírky ve 4. čtvrtletí 2016

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek, které mají určitý systém. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2016 obsahuje témata jednotlivých sobot, která lze využít při plánování bohoslužeb v tomto roce. Každou sobotu, většinou v rámci sobotní školy, máme sbírku pro potřeby celosvětové misie a některé soboty mají pro danou sbírku speciální určení. Sbírkou každé 13. soboty ve čtvrtletí jsou určeny pro podporu misijních projektů v určité vybrané části světa.

Všechny vybrané dary jsou vždy odeslány prostřednictvím Interevropské divize pro potřeby naší celosvětové církve. Výjimkou je sbírka na stavební projekty, která zůstává vždy pro potřeby příslušného sdružení, a sbírka pro Adru, ze které je 50 % určeno pro potřeby Adry v dané unii.

Určitou nezanedbatelnou část prostředků vybraných v misijních sbírkách dostáváme z Interevropské divize zpět jako podporu některých misijních projektů v naší unii.

Všem dárcům bych chtěl poděkovat za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi, ale i v prostoru světa kolem nás.

Marek Škrla, hospodář Česko-Slovenské unie

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odeslány na účet příslušného sdružení a sbírky se zvláštním určením mají uvedenu první část variabilního symbolu ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2016			
Termín	Téma soboty	Sbírka	VS
Říjen			
1. 10.	Den modlitby a půstu		
8. 10.	Den kazatelské služby		
15. 10.	Den daru prorocství		
22. 10.	Sobota stvoření		
29. 10.			
Listopad			
5. 11.	Modlitební týden – zahájení		
12. 11.	Modlitební týden – ukončení	Sbírka modlitebního týdne	100
19. 11.			
26. 11.			
Prosinec			
3. 12.	Den křesťanského správcovství		
10. 12.	Den vděčnosti za zdraví		
17. 12.			
24. 12.			
31. 12.	Sbírka 13. soboty pro Interevropskou divizi	Sbírka 13. soboty	13